

6747

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL BOĞAZI
KENTSEL DEĞERLERİNİN
AYDINLATMA YÖNÜNDEN İNCELENMESİ
VE
ÖNERİLER

67747

Mimar Elif GEÇİOĞLU

F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı Yapı Fiziği Programında
hazırlanan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Rengin ÜNVER

İSTANBUL, 1997

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	III
ŞEKİL LİSTESİ	IV
TABLO LİSTESİ	VI
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
ÖZET	XII
SUMMARY	XIII
GİRİŞ	1
1. KENT AYDINLATMA	3
1.1. Yapıların Dışında Kalan	
Kentsel Değerlerin Aydınlatılması	4
1.1.1. Meydan Aydınlatması	4
1.1.2. Yaya Yolu Aydınlatması	6
1.1.3. Park, Bahçe ve Yeşil Alan	
Aydınlatması	6
2. İSTANBUL ve BOĞAZIÇI	12
2.1. İstanbul ve Boğaziçi'nin Tarihçesi ve	
Kentin Yapısı	12
2.2. Boğaziçi Öngörünüm Bölgesinde	
Yer Alan Kentsel Değerler	13

3. BOĞAZIÇI'NDE YER ALAN KENTSEL DEĞERLERİN İNCELENMESİ	21
3.1. Anadolu Yakası'nda Yer Alan Kentsel Değerlerin İncelenmesi	22
3.2. Rumeli Yakası'nda Yer Alan Kentsel Değerlerin İncelenmesi	100
3.3. Genel Değerlendirme	209
4. KENT AYDINLATMA YÖNÜNDEN ÖNCELİĞİ OLAN KENTSEL DEĞERLERİN BELİRLENMESİ	212
SONUÇ	264
KAYNAKLAR	266
EKLER	267
ÖZGEÇMİŞ	

ÖNSÖZ

İstanbul, tarihi geçmişi ve mimari dokusuyla önemli bir dünya kentidir. İstanbul'u Anadolu ve Rumeli olarak iki yakaya ayıran Boğaziçi, bu kente ayrı bir kimlik kazandırmaktadır. Boğaziçi'ndeki kentsel değerlerin vurgulanması gerektiğinden, İstanbul Boğazı kentsel değerlerinin aydınlatma yönünden incelenmesi tez konusu olarak seçilmiştir.

Bu tez çalışmasında amaç, elde edilen veriler doğrultusunda İstanbul için bir kent aydınlatma master planı hazırlanmasıdır.

Çalışma, Boğaziçi ön görünümünde, Anadolu Yakası'nda Üsküdar-Beykoz, Rumeli Yakası'nda Karaköy-Sarıyer semtleri arasında kalan tarihi yapılardan camiler, iskeleler, müzeler, eğitim yapıları, çeşmeler, kule, anıt, surlar ile diğer önemli yapıları ve yeşil alanları -park, koru, mezarlık- kapsamaktadır.

Öncelikle, Boğaziçi'ndeki bu kentsel değerler belirlenerek, gündüz fotoğraf çekimi ile mimari dokuları, gece çeşitli laboratuvar aletleri ile mevcut aydınlatma durumları üzerinde inceleme yapılmıştır. Tüm bu veriler tablolar ve haritalar üzerinde gösterilmiştir.

Çalışmalarımdeki değerli destek ve yardımlarından dolayı,

Tez danışmanım Doç.Dr.Rengin Ünver'e,

Yapı Fiziği Bilim Dalı Başkanı Sayın Prof.Müjgan Şerefhanoglu Sözen'e,

Yapı Fiziği Bilim Dalı öğretim ve araştırma görevlilerine,

Eğitimim boyunca bana gösterdikleri anlayış ve maddi, manevi destek için aileme teşekkürlerimi sunarım.

Elif Geçioğlu, İstanbul 1997

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Boğaz'ın Anadolu ve Rumeli Yakalarında İncelenen Kentsel Değerler	20
Şekil 3.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Camiler	23
Şekil 3.2. Anadolu Yakası'nda İncelenen İskeleler	38
Şekil 3.3. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar	50
Şekil 3.4. Anadolu Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları	53
Şekil 3.5. Anadolu Yakası'nda İncelenen Müzeler	56
Şekil 3.6. Anadolu Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar	60
Şekil 3.7. Anadolu Yakası'nda İncelenen Çeşmeler	68
Şekil 3.8. Anadolu Yakası'nda İncelenen Parklar	76
Şekil 3.9. Anadolu Yakası'nda İncelenen Korular	92
Şekil 3.10. Anadolu Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar	97
Şekil 3.11. Rumeli Yakası'nda İncelenen Camiler	101
Şekil 3.12. Rumeli Yakası'nda İncelenen İskeleler	123
Şekil 3.13. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar	135
Şekil 3.14. Rumeli Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları	140
Şekil 3.15. Rumeli Yakası'nda İncelenen Müzeler	145
Şekil 3.16. Rumeli Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar	151
Şekil 3.17. Rumeli Yakası'nda İncelenen Çeşmeler	166
Şekil 3.18. Rumeli Yakası'nda İncelenen Parklar	176
Şekil 3.19. Rumeli Yakası'nda İncelenen Korular	203
Şekil 3.20. Rumeli Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar	207
Şekil 4.1. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler	246
Şekil 4.2. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler	247
Şekil 4.3. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar	248

Şekil 4.4. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Eğitim Yapıları	249
Şekil 4.5. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler	250
Şekil 4.6. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Diğer Önemli Yapılar	251
Şekil 4.7. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler	252
Şekil 4.8. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar	253
Şekil 4.9. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Korular	254
Şekil 4.10. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Mezarlıklar	255
Şekil 4.11. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler	256
Şekil 4.12. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler	257
Şekil 4.13. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar	258
Şekil 4.14. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler	259
Şekil 4.15. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler	260
Şekil 4.16. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar	261
Şekil 4.17. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Tüm Kentsel Değerler	262
Şekil 4.18. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Tüm Kentsel Değerler	263

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1. Park ve Bahçelerde Önerilen Aydınlık Düzeyi ve Işıklılık Değerleri	7
Tablo 2.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kentsel Değerler	14
Tablo 2.2. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kentsel Değerler	16
Tablo 3.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Camiler	22
Tablo 3.2. Anadolu Yakası'nda İncelenen İskeleler	37
Tablo 3.3. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar	49
Tablo 3.4. Anadolu Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları	52
Tablo 3.5. Anadolu Yakası'nda İncelenen Müzeler	55
Tablo 3.6. Anadolu Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar	59
Tablo 3.7. Anadolu Yakası'nda İncelenen Çeşmeler	67
Tablo 3.8. Anadolu Yakası'nda İncelenen Parklar	75
Tablo 3.9. Anadolu Yakası'nda İncelenen Korular	91
Tablo 3.10. Anadolu Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar	96
Tablo 3.11. Rumeli Yakası'nda İncelenen Camiler	100
Tablo 3.12. Rumeli Yakası'nda İncelenen İskeleler	122
Tablo 3.13. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar	134
Tablo 3.14. Rumeli Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları	139
Tablo 3.15. Rumeli Yakası'nda İncelenen Müzeler	144
Tablo 3.16. Rumeli Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar	150
Tablo 3.17. Rumeli Yakası'nda İncelenen Çeşmeler	165
Tablo 3.18. Rumeli Yakası'nda İncelenen Parklar	175
Tablo 3.19. Rumeli Yakası'nda İncelenen Korular	202
Tablo 3.20. Rumeli Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar	206
Tablo 4.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Camilerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	220
Tablo 4.2. Anadolu Yakası'nda İncelenen İskelelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	221

Tablo 4.3. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	222
Tablo 4.4. Anadolu Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapılarının Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	222
Tablo 4.5. Anadolu Yakası'nda İncelenen Müzelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	222
Tablo 4.6. Anadolu Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapıların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	223
Tablo 4.7. Anadolu Yakası'nda İncelenen Çeşmelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	223
Tablo 4.8. Anadolu Yakası'nda İncelenen Parkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	224
Tablo 4.9. Anadolu Yakası'nda İncelenen Koruların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	225
Tablo 4.10. Anadolu Yakası'nda İncelenen Mezarlıkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	225
Tablo 4.11. Rumeli Yakası'nda İncelenen Camilerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	226
Tablo 4.12. Rumeli Yakası'nda İncelenen İskelelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	228
Tablo 4.13. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	229
Tablo 4.14. Rumeli Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapılarının Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	229
Tablo 4.15. Rumeli Yakası'nda İncelenen Müzelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	230
Tablo 4.16. Rumeli Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapıların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	231

Tablo 4.17. Rumeli Yakası'nda İncelenen Çeşmelerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	232
Tablo 4.18. Rumeli Yakası'nda İncelenen Parkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	233
Tablo 4.19. Rumeli Yakası'nda İncelenen Koruların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	235
Tablo 4.20. Rumeli Yakası'nda İncelenen Mezarlıkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi	235
Tablo 4.21. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	236
Tablo 4.22. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	237
Tablo 4.23. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	238
Tablo 4.24. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Eğitim Yapıları ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	238
Tablo 4.25. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	238
Tablo 4.26. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Diğer Önemli Yapılar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	239
Tablo 4.27. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	240
Tablo 4.28. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	241
Tablo 4.29. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Korular ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	242
Tablo 4.30. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Mezarlıklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	242

Tablo 4.31. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	243
Tablo 4.32. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	243
Tablo 4.33. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	243
Tablo 4.34. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	244
Tablo 4.35. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	244
Tablo 4.36. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi	245

EK TABLO LİSTESİ

Tablo E.1 Anadolu Yakası'nda Bulunan Camilerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	268
Tablo E.2 Anadolu Yakası'nda Bulunan İskelelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	269
Tablo E.3 Anadolu Yakası'nda Bulunan Kule, Anıt ve Surların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	270
Tablo E.4 Anadolu Yakası'nda Bulunan Eğitim Yapılarının Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	270
Tablo E.5 Anadolu Yakası'nda Bulunan Müzelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	270
Tablo E.6 Anadolu Yakası'nda Bulunan Diğer Önemli Yapıların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	271
Tablo E.7 Anadolu Yakası'nda Bulunan Çeşmelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	271

Tablo E.8 Anadolu Yakası'nda Bulunan Parkların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	272
Tablo E.9 Anadolu Yakası'nda Bulunan Koruların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	273
Tablo E.10 Anadolu Yakası'nda Bulunan Mezarlıkların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	273
Tablo E.11 Rumeli Yakası'nda Bulunan Camilerin	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	274
Tablo E.12 Rumeli Yakası'nda Bulunan İskelelerin	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	276
Tablo E.13 Rumeli Yakası'nda Bulunan Kule, Anıt ve Surların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	277
Tablo E.14 Rumeli Yakası'nda Bulunan Eğitim Yapılarının	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	277
Tablo E.15 Rumeli Yakası'nda Bulunan Müzelerin	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	278
Tablo E.16 Rumeli Yakası'nda Bulunan Diğer Önemli Yapıların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	279
Tablo E.17 Rumeli Yakası'nda Bulunan Çeşmelerin	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	280
Tablo E.18 Rumeli Yakası'nda Bulunan Parkların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	281
Tablo E.19 Rumeli Yakası'nda Bulunan Koruların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	283
Tablo E.20 Rumeli Yakası'nda Bulunan Mezarlıkların	
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri	283

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e. adı geçen eser

İst.Ans. Dünden bugüne İstanbul Ansiklopedisi

ÖZET

İstanbul Boğaziçi Ön Görünüm Bölgesi'nde, Kentsel Değerler ve Aydınlatma konulu tez çalışması kapsamında, Anadolu ve Rumeli yakasında kentsel değerler belirlenmiş ve bu değerler kent aydınlatma ilkeleri açısından incelenmiştir.

Tez çalışmasının birinci bölümünde kent aydınlatma ilkeleri kapsamında yer alan "yapıların dışında kalan kentsel değerlerin aydınlatılması" konusu incelenmiştir. Burada, kent dokusunu oluşturan meydan, yaya yolu, park, bahçe, yeşil alanların ve bu alanlarda bulunabilecek ağaç, su öğeleri ve plastik öğelerin aydınlatılması konuları temel ilkeler doğrultusunda anlatılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Boğaziçi Ön Görünüm Bölgesi'ndeki kentsel değerlerin belirlenmesine çalışılmış, bu değerler özelliklerine göre on grupta toplanmıştır. Boğaziçi'nin tarihçesi ve geçmişten günümüze ulaşan yapıların ve doğal örtünün mimari dokusuna değinilerek, yapılan belirleme çalışmaları haritaya dökülmüş ve bütün bu değerler gruplanarak listelenmiştir.

Üçüncü bölümde, Anadolu ve Rumeli yakasında belirlenen kentsel değerler ayrı bölümlerde ele alınarak, ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Her iki yakada incelenen yerlerde aydınlık düzeyi ve ışıklılık ölçmeleri yapılmış; tarihi özelliği olan mimari yapıların tarihçelerine ve mimari özelliklerine kısaca değinilmiş, mevcut aydınlatma durumları belirlenmiştir. Her grup için elde edilen bilgiler tablolar halinde sunulmuştur.

Dördüncü bölümde incelenen kentsel değerlerin, kendi özelliklerine göre bir değerlendirme sistemi içinde, aydınlatmadaki öncelik sıraları belirlenmiş, çeşitli önerilerde bulunulmuş, elde edilen veriler tablo ve harita üzerinde gösterilmiştir.

SUMMARY

The study of Anatolia and Rumelia Coasts are presented in this thesis, concerning the “City Values and Lighting of the Front View in Istanbul Bosphorus Coasts” in the point of view determination of city values and lighting basis.

In the first section of the thesis, the subject of “Lighting of the City Values Except Constructions” is examined according to city lighting principles. In the city structure, lighting of public squares, sidewalks, parks, gardens, green areas, trees, water and plastic objects are explained with the basic principles.

In the second section of the study, the city values in the front view of Istanbul Bosphorus Coasts are determined and grouped in ten sections according to their characteristics. The history and the architectural structure which contains the past and the present constructions of Bosphorus are mentioned. A map is formed by using the results of the establishments and all these values are grouped and listed.

In the third section, the city values determined in the Anatolia and Rumelia Coasts are held separately and examined with details. On both coasts, the illuminance level and luminance measurements are completed. The short histories and architectural characteristics of the architectural constructions which have historical values are briefly mentioned and their present lighting situations are determined.

In the fourth section, precedence orders of the examined city values are determined according to their characteristics in a valuation system and different suggestions are presented. The datas obtained are shown by using the tables and the maps.

GİRİŞ

Tarih öncesi devirlere kadar uzanan geçmişi ile, çeşitli uygarlıkların yerleşme merkezi ve başkenti olan İstanbul, konumu, sosyal, siyasi, kültürel yapısı ve mimari dokusuyla oldukça özel bir kimliğe sahip bir dünya kentidir. İstanbul'un topografik yapısını belirleyen "Boğaziçi", kenti ayrıcalıklı kılan, ona estetik değer katan önemli bir unsurdur.

İstanbul Boğazı'nın iki kıyısı da Eskiçağ'dan bu yana yerleşim bölgesi olmuştur. Tarihi süreç içinde, Bizans İmparatorluğu döneminde, her iki yakada oluşan küçük köyler, Osmanlı döneminde de yerleşim bölgesi olma niteliğini korumuşlardır. Özellikle, 18. yy'dan sonra, sultanların da beğenisini kazanan bu bölgeler, kentin ileri gelenlerince benimsenmiş ve 19. yy'da, ulaşım sorununun giderilmesiyle, Boğaziçi'nde halkın yerleşimi hızlanmıştır. Daha sonraki yıllarda ise, Boğaz kıyıları, şehrin ayrılmaz bir parçası olmuş ve kent merkeziyle bütünleşmiştir.

Boğaziçi yerleşiminin karakteristik özelliği olan iskele meydanlı küçük köyler ve bunlar arasına dizilen, çeşitli mimari üsluplara göre inşa edilmiş, çoğu ahşap sahilsaraylar, yalılar, ahşap ya da kagir dini ve resmi diğer yapılar, anıtlar, çeşmeler, iskeleler, İstanbul'un mimari dokusunda önemli bir yer tutmaktadır.

İstanbul, çeşitli kentsel değerleri, tarihi zenginlikleri, yolları, önemli meydanları, parkları ile bir bütündür. Ancak, Boğaz'daki tarihi mimari doku ve doğa, kimi yanlış karar ve uygulamalar nedeniyle, zaman içerisinde büyük ölçüde yok olmuştur. Korumaya alınan yapıların nitelikli restorasyon, uygun fonksiyon, doğru çevre düzenlemesi ve aydınlatması ile yaşatılmasına çalışılmalıdır.

Osmanlı döneminde İstanbul sokakları 19.yy'a kadar aydınlatılmamıştır. 19.yy'da Boğaz'daki bazı büyük yalılar, iskele ve meydanların, sokakların geceleri fenerle aydınlatıldığı, dini günlerde, camilerin mahya ve kandillerle süslediği, bazı özel gecelerde ise donanma gemilerinin yine kandillerle ışıklandırılarak Boğaz'da dolaştığı bilinmektedir. (Anon.İst.Ans.,Cilt:1,s:475).

Günümüzde, kent aydınlatma, yalnızca güvenlik nedeniyle cadde ve sokakların ve/ya da özel günlerde yapıların aydınlatılmasının çok ötesine geçmiştir. Aydınlatma tekniğindeki gelişmelerle günümüzde;

- yapay kaynakların gelişmesi ile elde edilen ışığın koşullara göre denetlenebilmesi ve kullanım süresince özelliklerinin değişmemesi sağlanmıştır.
- yapay aydınlatma ile hem nitelik hem de nicelik açısından koşullara göre uygun aydınlık elde edilmektedir.
- Aydınlatma aygıtları ile ışığın toplanması, yayılması ve belli bir doğrultuya yönlendirilmesi olanaklıdır. (Ünver,Dış Aydınlatma İçinde Kent Aydınlatmanın Yeri,1992)

Bu çalışmada, “Kentsel Değerleri Aydınlatma İlkeleri” belirlenecek, bu ilkeler doğrultusunda, Boğaziçi öngörünüm bölgesinde, Anadolu yakasında Üsküdar - Beykoz, Rumeli yakasında Karaköy - Sarıyer semtleri arasında ve sahil yolu üzerinde yer alan iskele meydanları, camiler, müzeler, eğitim yapıları, çeşmeler, anıtlar, hisarlar, kuleler ve Boğaz’ın geniş bir bölümünü kaplayan park, koru ve mezarlıkların mevcut aydınlatma durumları incelenecektir.

Kent aydınlatmada temel amaç, kentin gece kullanımına olanak sağlayacak düzenler getirmektir. Bunun için de;

- İyi görme koşullarının yaratılması,
- Kentsel değerlerin ortaya çıkarılması,
- Kentlerin estetik yönden çekici kılınması

v.b konular önem taşımaktadır. (Şerefhanoglu, Kent Aydınlatması ve İstanbul 2000, 1993). Bu nedenlerden dolayı, aydınlatma çalışmalarının sadece teknik değil, mimari bir yaklaşımla ele alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Aydınlatılmış kentsel değerler, buldukları yerin görünüşünü daha anlamlı, çekici ve etkili kılarlar. Dolayısıyla, Boğaz’daki tarihi yapı ve meydanların, park, bahçe, gezinti yeri, mezarlık gibi yeşil alanların; kentsel, sanatsal ve mimari değerlerini, işlevlerini, biçimlenişini en iyi şekilde ortaya çıkartarak aydınlatılması önemlidir.

1. KENT AYDINLATMA

İnsanların, çevrelerindeki herhangi bir nesneyi görebilmeleri, algılayabilmeleri, eylemlerini gerçekleştirebilmeleri için, ışığa gereksinimleri vardır. Işık, doğal ya da yapay ışık kaynakları ile elde edilir.

Doğal ışık olan günışığının olmadığı ya da görsel algılama için yetersiz olduğu durumlarda, yapay ışık kaynaklarından yararlanılır. (Ünver,Dış Aydınlatma Konularının Karşılaştırılması,1992).

Kentlerde, yapıların dışında kalan tüm açık mekanların, yapay ışık kaynakları ile aydınlatılmasına “Dış Aydınlatma” adı verilmektedir.

Dış aydınlatma konuları ise, her türlü ulaşım, spor alanları, tarihi, mimari vb. değerlerin aydınlatılmasını içerir. Bu nedenle, dış aydınlatma, genel olarak, kent aydınlatmayı da kapsamaktadır. Ancak, kimi zaman “Kent Aydınlatma” terimi “Dış Aydınlatma”yı da anlatmak için kullanıldığından, kavram karmaşasını önlemek amacıyla, “Dış Aydınlatma” terimi ;

- a. kentsel değer aydınlatması ve
 - b. kentsel değer dışı aydınlatma
- olmak üzere iki bölüme ayrılabilir.

Kentsel değer aydınlatması konuları :

- tarihi saray, sur, kalıntı ve yapılar,
 - anıtsal, önemli yapılar,
 - dikilitaş, yontu, heykel vb. öğeler,
 - park, bahçe ve diğer yeşil alanlar,
 - akarsu, nehir, göl, yapma göl ve havuzlar,
 - önemli tarihi ya da çağdaş trafik meydanları, köprüler,
- vb. olarak sıralanabilirler.

Kentsel değerlerin aydınlatılmasında amaç, kullanıcılara güvenli ve rahat bir ortam sunmanın yanı sıra, bu değerleri vurgularken, etkileyici, çekici ve estetik görünümler oluşturarak kente özgü bir kimlik kazandırmaktır.

Kentsel değer dışı aydınlatma konuları ise :

- trafik meydanları,
- araç ve/ya da yaya trafik yolları,
- demiryolları,
- havaalanları,
- otoparklar,
- otogarlar, tren garları
- tünel ve alt geçitler,
- açık spor alanları, stadyumlar

vb. olarak sıralanabilirler.

Buradaki amaç, söz konusu eylemin en kısa sürede, en güvenli ve en iyi şekilde yapılmasını sağlamaktır. (Ünver,Dış Aydınlatma Konuları İçinde Kent Aydınlatmanın Yeri, 1992)

Bu çalışmanın kapsamında, Kentsel Değerlerin Aydınlatılması konusu içinde yer alan Yapı dışı Kentsel Değerlerin Aydınlatılması konusu ele alınacaktır.

1.1. Yapıların Dışında Kalan Kentsel Değerlerin Aydınlatılması

“Yapı Dışında Kalan Kentsel Değerlerin Aydınlatılması” kapsamında;

- Meydanlar,
- Park, bahçe, yeşil alanlar (Aęaęlar, Su ögeleri ve Plastik ögeler gibi)

vb. olarak sıralanabilen konular ele alınacaktır.

1.1.1. Meydan Aydınlatması

Kentlerde meydanlar çeşitli amaçlarla oluşturulabilmektedir. Bunlar;

- Dinlenme, eğlenme vb.,
- Sanatsal, kültürel, tarihi mekanlar çevresinde toplanma,
- Yaya ve/ya da araç trafiği akışını sağlama (yönlendirme)

olarak sıralanabilir.

Meydanlarda oluşturulacak aydınlatma düzenlerini, meydanın ve çevresinde yer alan yapıların işlevi ve biçimi gibi etkenler etkilemektedir.

İşlevi, trafiği sağlamak olan ve kentsel değer taşımayan meydanlarda aydınlatma düzenleri, yol ve çevre görünürlüğünü artırarak, sürücülerin güvenli bir şekilde ulaşmalarını sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Bu gibi meydanlarda, olabildiğince düzgün yayılmış bir aydınlık oluşturabilen düzenlerin kurulması yeterli olmaktadır.

Kentsel değeri olan meydanlarda da trafik meydanlarında olduğu gibi, yürüme alanı üzerinde yeterli düzeyde bir aydınlık sağlanmalıdır. Ancak, bunun yanı sıra, meydanın kendisinin de bir mekan olduğunu vurgulayan, insanlar için çekici olmasını sağlayan düzenler kurulmalıdır.

Kentsel değeri olan meydanların aydınlatılmasında dikkat edilmesi gereken konular aşağıdaki gibi sıralanabilir.

1. Meydanların çekici ve toplayıcı özelliğinin vurgulanması için, meydanın hem döşemesi, hem de çevresinde bulunan, kendisini sınırlayan ögeler ve yapılar aydınlatılmalıdır.
2. İnsanların meydanlarda kendilerini rahat ve güvenli hissedebilmeleri ve giriş-çıkışları kolayca algılayabilmeleri için, bu noktaların çevreye göre daha yüksek düzeyde aydınlatılması gerekmektedir.
3. İnsanlarda oluşabilecek büyük mekanlarda kaybolmuşluk duygusunu ortadan kaldırmak için, meydanın biçimini, derinliğini ortaya koyacak düzenler oluşturulmalıdır.
4. Meydanda anıt, havuz, çeşme vb. ögeler varsa, bunların da, belirgin özellikleri vurgulanacak şekilde aydınlatılmaları gerekir.

Meydan aydınlatmasında kullanılan lambaların, nesnelerin renginin doğru algılanmasını sağlamak için, renksel geriverimlerinin yüksek olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca, lambalar için oluşturulan aygıtların da biçim, detay ve konumlarının, meydanın ve çevrenin mimari özelliklerine uygun nitelikte olması

sağlanmalıdır. (Ünver,Dış Aydınlatma Konuları İçinde Kent Aydınlatmanın Yeri, 1992)

1.1.2. Yaya Yolu Aydınlatması

Park ve bahçeler ile kent merkezlerindeki alışveriş ve konut bölgelerinde bulunan yaya yolları, yayaların can-mal güvenliklerini ve görsel konforlarını sağlamak amacıyla, hem nicelik hem de nitelik açısından yeterli düzey ve özellikte aydınlatılmalıdır. Yaya yolunda aydınlatma düzeni kurulurken;

- Yol yüzeyinin görünürlüğü ve yol üzerindeki aydınlık düzeyi dağılımının düzgünlüğü,
- Yolun yakın çevresi ile ilişkisi,
- Yolda kullanılacak lamba ve aygıtların özellikleri

gibi konular ele alınmalıdır.

Yol yüzeyinin görünürlüğü, özelliklerinin algılanmasına bağlıdır. Bu da, doğrudan doğruya yol yüzeyindeki ışıklılık düzeyi ile ilgilidir. Yaya yolu aydınlatmasında temel koşul, yol yüzeyi üzerinde yeterli düzeyde ve düzgün yayılmış bir aydınlığın sağlanmasıdır. (Öztürk,Kent Aydınlatma İlkeleri,1992,s:56)

1.1.3. Park, Bahçe ve Yeşil Alan Aydınlatması

Bir park ya da bir bahçenin aydınlatılması; ağaçların, çalılıarın, çiçek tarhlarının, patika yolların ve varsa çeşme, havuz gibi su öğelerinin, heykel, türbe gibi plastik öğelerin aydınlatılmasını da içermektedir.

Park, bahçe ve yeşil alanların aydınlatılmadığı durumlarda, bu mekanlar insanlar için ürkütücü olmaktadır. Ancak, bu alanların aydınlatma düzenlerinin yalnızca, insanların güvenliğine yönelik olarak yapılması, çoğu kez yeterli değildir. Aydınlatma, park ve bahçelerin, aynı zamanda dinlendirici, eğlendirici, ilgi çekici mekanlar olmalarını sağlamaya yönelik özellik taşımalıdır. (Öztürk,Kent Aydınlatma İlkeleri,1992,s:57)

Park ve bahçe aydınlatması, nicelik ve nitelik açısından uygun koşulları sağlamalıdır. Parklarda ve bahçelerde önerilen aydınlık düzeyi ve ışıklılık değerleri Tablo 1.1.'de verilmiştir.

Tablo 1.1. Park ve bahçelerde önerilen aydınlık (E) ve ışıklılık (L) değerleri

Konu	E, lm/m ²	L, cd/m ²
Genel Aydınlatma	5	0.4
Yol-taş	10	0.8
Çalı-çit	20	1.6
Çiçek tarhi, kaya bahçesi	50	4.0
Vurgulanmış ağaç, çalı	50	4.0

Bu değerler ortalama yansıtma çarpanı (r 0.25) olan nesnelere içindir. Yüzeylerin yansıtma çarpanlarına ve çevre koşullarına göre bu değerler değişebilir. (Şerefhanoglu ve diğerleri, İstanbul Kentsel Tasarım Kılavuzu,1992,Bölüm:5 Aydınlatma,s:336)

Park ve bahçe aydınlatma düzenlerinde, kullanılan lambaların yeşilliklerinin renginin belirginleştirilmesi için civa buharlı lambalar ya da tayf eğrisi içinde yeşil renk fazla olan flüorışıl lambalar kullanılmalıdır.

Başta da değinildiği gibi, bir park aydınlatmasında ağaç, su öğeleri ve plastik öğelerin de aydınlatılması önem taşımaktadır. Bu konular temel ilkeler açısından aşağıdaki bölümlerde ele alınmıştır.

a. Ağaç Aydınlatması

Ağaç aydınlatılmasında dikkat edilmesi gereken konulardan bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Bir park ya da bahçe içinde yer tüm alan ağaçların aydınlatılması gerekli olmayıp, bunların arasından en ilginç görünümlü olanların seçilerek vurgulanması, derinlik etkisinin güçlenmesine yarar.
- Vurgulanmak istenen ağacın ilgi çekici görünebilmesi ve iyi algılanabilmesi için, ağacın değişik bölümlerinin ışıklılıklarında bir dalgalanma oluşturulması önemlidir.

- Değişik bölümlerinin ışıklılığı birbirinden farklı olan ağaç, tüm kütlesi ile, kolaylıkla algılanabilir. Bu durum, ağacın önemli dallarını vurgulamak için, uygun dallarına yerleştirilen aydınlatma aygıtlarıyla sağlanabilir. Böylece, ağaç kendi içinden aydınlatılarak, ağacın vurgulanması istenen bölümleri belirginleştirilir. Bu aydınlatma biçimi, daha çok dağınık yapraklı ağaçlar için uygun olur. Bunun dışında ağaç üstüne ve çok yakınına aygıt yerleştirilmemelidir. Sık yapraklı ağaçlar için (ör. kavak), ışık kaynakları ağaçtan belli bir uzaklığa yerleştirilebilir.
- Ağaç aydınlatmasında, değişik ağaçların yapraklarının renkleri arasındaki küçük tür ayrımlarının belirginleşmesini sağlamak amacı ile, yayımladıkları ışığın tayf eğrisi birbirinden ayrı olan lambalar kullanılabilir. Örneğin, bazı iğne yapraklıların mavimsi yeşil rengi, civa buharlı lamba; söğüt ya da kestane ağacının sarımsı yeşil rengi ise, sodyum buharlı lamba ya da akkor lamba ışığı ile aydınlatıldığında daha etkileyici görünürler.
- Çim gibi yeşil alanlar aydınlatılırken, ışık kaynakları kamaşmaya yol açmayacak biçimde yerleştirilmeli, aygıtlardan yayımlanan ışık, yalnız çim alan üzerine yönlendirilmelidir.
- Aydınlatılacak çim alanın büyüklüğü aydınlatma düzenini etkilemektedir. Örneğin, alan küçük olduğunda, bölgenin tümüne düzgün yayılmış bir aydınlık iyi bir etki yaratırken, alan büyük olduğunda, alan kenarları ve alanda yer alan yolların aydınlatılması yeterli olmaktadır. (Şerefhanoglu ve diğerleri, İstanbul Kentsel Tasarım Kılavuzu, 1992, Bölüm: 5 Aydınlatma, s: 335-336)

b. Su Ögelerinin Aydınlatılması

Park ve bahçeler içindeki havuzlar, yapma göller, fiskiyeler vb. ögeler, aydınlatılmış oldukları zaman, insanlar için etkileyici ve çekici bir ortam oluştururlar.

Havuz aydınlatması su seviyesinden daha aşağıda yapılmalıdır. Bunun iki nedeni vardır:

1. Su yüzeyinden içeriye giren ışığın niceliği, ışığın bu yüzeye geliş doğrultusuna bağlı olarak değişir. Işık, su yüzeyinden içeriye en çok, ışığın yüzeye dik yani, yüzeyin normali doğrultusunda gelmesi halinde girer. Bu durumda, yansıyan ışık en az olur. Işığın, yüzeye geldiği noktadaki yüzey normali ile yaptığı açı büyüdükçe, yüzeyin o noktasından içeriye giren ışık azalır, yansıyan ışık artar. Buna bağlı olarak, havuzun çevresinde bulunan aydınlatma aygıtlarından çıkan ışığın, su yüzeyinin bütün noktalarına eğik gelmesiyle, suyun içine giren ışık az olmakta, böylece de yansıma çok olmaktadır. Bunun sonucunda da havuzun içi yeterince aydınlanamamaktadır.

2. Havuzun çevresinde yer alan aygıtların su yüzeyindeki görüntülerinin ışıklılığı yüksek olduğundan, su yüzeyi düşük karanlık bir yüzey olarak algılanır.

Aydınlatma, havuzun yan duvarlarında bulunan aygıtlar ile yapıldığında, suyun alt yüzeyine gelen ışık, burada büyük oranda yansır ve suyun dışına kolaylıkla çıkamaz. Havuzun iç yüzeyleri arasında ard arda yansıyarak her noktanın çok iyi aydınlanmasını sağlar. (Öztürk, Kent Aydınlatma İlkeleri, 1992, s:59-60)

Havuz aydınlatmasında bir önemli nokta da, havuzun iç yüzeylerinin renginin belirlenmesidir. Örneğin, "Munsell Renk Dizgesi"ne göre türü 65 olan tam mavi yerine, morumsu mavi ya da yeşilimsi mavi seçilebilir. Böylece, hem suyun etkisi bozulmamış olur, hem de daha hoş, daha büyümlü ve gizemli görünümler elde edilebilir. (Bkz. a.g.e.)

Havuzların aydınlatılmasında, aydınlatmanın soğuk renkli ve özellikle mavi renkli ışık ile yapılmasına dikkat etmek gerekmektedir. Bunun için civa buharlı lamba kullanmak uygun olur. (Şerefhanoğlu ve diğerleri, İstanbul Kentsel Tasarım kılavuzu, 1992, s:Bölüm:5 Aydınlatma, s:337)

Havuz içinde fiskiye varsa, püskürtülen sular da güçlü noktasal ışık kaynakları ile aydınlatılabilir. Böylece, çok güzel ve ilgi çekici ışıklı su kuleleri elde edilebilir. Bu tür su öğelerinin aydınlatılmasında, renkli ışık kaynakları kullanmaktan kaçınılmalıdır. (Bkz. a.g.e.)

Park ve bahçelerde bulunan yapma göllerin aydınlatılmasında ise, gölün çevresindeki ağaçların ve yeşilliklerin aydınlatılması daha uygun olur. Böylece,

aydınlatılan ağaçların ve yeşilliklerin su yüzeyinde oluşan görüntüleri ile, gölün algılanması kolaylaşır.

c. Plastik Ögelerin Aydınlatılması

Plastik ögeler, iki ya da üç boyutlu olmak üzere ikiye ayrılabilir.

İki boyutlu ögeler aydınlatılırken;

- İki boyutlu ögenin algılanabilmesi için, öge ile arka plan ışıklılıkları arasında belli bir karşıtlığın olması gerekir. Öge ışıklılığı çevre ışıklılığına göre en az üç kat fazla olmalıdır.
- Öge ışıklılığının belirlenmesinde, ögedeki ayrıntı ve şekillerin hem büyüklüğü hem de açıklık ve koyulukları önemli rol oynar. Ayrıntı boyutları küçüldükçe ve/ya da ayrıntı koyulaştıkça, yüzeyde sağlanması gereken aydınlık düzeyi yükseltilmelidir.
- Renkli ögelerin aydınlatmasında, öge renklerinin doğru algılanabilmesi için, renksel geriverimi yüksek, türsüz (beyaz) ışık kaynakları kullanılmalı ve bunlar, kamaşmaya yol açmayacak konumlarda yerleştirilmelidir.
- Plastik ögeler, donuk, parlak, saydam, saydamsız vb. gereçlerden yapılabilir. Donuk saydamsız gereçlerin aydınlatması, genelde pek büyük sorunlar yaratmamasına karşın, parlak ve/ya da saydam gereçten yapılan ögelerin aydınlatmasında, gereç ve çevre özellikleri gözönüne alınarak özel çözümler aranmalıdır.

Üç boyutlu ögeler aydınlatılırken ise;

- Üç boyutlu plastik ögeler, yapılar gibi, çevreleri ile bir bütün oluştururlar. Ögenin dikkat çekebilmesi için, öge ışıklılığının, arka plandan en az üç kat yüksek olması sağlanmalıdır. Örneğin, koyu renk ögelerin arkasında mavi göğün, açık renkli ögelerin arkasına ise ağaç dizisi gibi koyu renkli bir arka planın gelmesi önerilmektedir.

- Öge ışıklılığının belirlenmesinde, öge gerecinin açıklık ve koyuluğu da önem taşır. Öge rengi koyulaştıkça, sağlanması gereken aydınlık düzeyi de yükseltilmelidir.
- Ögeler, donuk, parlak, saydam ve saydamsız vb. gereçlerden yapılabilir. Öge gerecinin donuk yüzeyli olması durumunda, ögenin görünürlüğü tamdır. Ancak, ögenin hem parlak yüzeyli hem de koyu renkli olması durumunda ise, ögeyi görünür kılmak çok zor olduğundan, bunların aydınlatılması yerine, dış çizgilerinin algılanması yoluna gidilmelidir.
- Üç boyutlu ögenin girinti ve çıkıntılarının algılanabilmesi, doğrudan doğruya aydınlığın niteliğinin (gölge niteliği ve ışığın doğrultusal yapısının) gereği gibi sağlanmasına bağlıdır.
- Renkli gereçten yapılmış ögelerin, kendi renk türlerine uygun bir ışıkla aydınlatılması, daha etkili bir görünüm yaratır. Örneğin, sarı renkli bir öge, sodyum buharlı lamba ile aydınlatılmalıdır. (Şerefhanoglu ve diğeri, İstanbul Kentsel Tasarım Kılavuzu, 1992, Bölüm:5 Aydınlatma, s:337-338)

2. İSTANBUL ve BOĞAZIÇI

2.1. İstanbul ve Boğaziçi'nin Tarihçesi ve Kentin Yapısı

Karadeniz ile Marmara Denizi'ni bağlayan, "Boğaz" ya da "İstanbul Boğazı" olarak tanınan, İstanbul'u dünyanın en güzel şehirlerinden ve en önemli kavşaklarından biri yapan Boğaziçi, Avrupa ve Asya'yı birbirinden ayırmaktadır.

Tarih öncesi dönemden başlayarak, Asya ve Avrupa arasında bir köprü görevi yapan Boğaz, her devirde önemli bir bölge olmuştur.

Bizans İmparatorluğu devrinde Boğaz'da, geniş yerleşim alanları oluşturulmayıp, yer yer manastırlar, kurban ve adak yerleri kurulmuş, önemli noktalarda korunma amaçlı kaleler yapılmıştır.

15. ve 16. yüzyıldan itibaren, Boğaz'ın Türklerin egemenliğine geçmesi ile, denizyolu ulaşımının gelişmesiyle, özel iskeleler ve kayıkhaneler kurulmuştur. Bu iskelelere bağlantılı olan meydanlar ve bunların çevresindeki camii, çeşme, alışveriş yerleri ve konutlar, tipik boğaz köylerini oluşturmuştur.

Boğaziçi, esas olarak 18. yy'da, Türk mimarisinin en güzel örnekleriyle bezenmiştir. Bu dönemde, Boğaz'da oldukça önemli bir yere sahip olan saraylar, sahilsaraylar, yalılar vb. yapılar inşa edilmiştir.

Cumhuriyet öncesi dönemde, kent bütünü içinde etkin bir konumda olan Boğaziçi, Cumhuriyet dönemi süresince tarihi yarımadadan taşan İstanbul'un bir banliyösü haline gelmiş, kara ulaşım ağının gelişmesiyle yeni ve uyumsuz yerleşmeler ve sanayi bölgeleri oluşmuştur. 1950'den sonraki göçler, Boğaziçi'nde yasadışı ve çarpık, planlı ve/ya da plansız yapılaşmayı arttırmış, bunun sonucunda da doğal ve tarihsel doku hızla yok olmuştur.

Günümüzde Boğaziçi halen, gecekondular ve değişik mimari tarzlarda inşa edilen çok katlı yapılarla görsel kirliliğe uğramaktadır.

Boğaziçi'nde bitki örtüsü genel olarak; doğal bitkilerden, koru, park ve konut bahçelerinden oluşmaktadır. Boğaziçi bitki örtüsünün en önemli kısmını oluşturan koruların yanı sıra, park ve bahçeler de önemli bir yer tutmaktadır. Bütün bu kullanımların dışında, yeşil ve açık alan görünümünde olmakla beraber, başka amaçlı kullanılmayan mezarlıklar da bulunmaktadır.

Boğaziçi'nde yer alan tarihi saray, kasır, köşk, konak ve hisarların bir kısmı, günümüzde müze olarak kullanılmakta ve turistik hizmet vermektedir. Turizm, dinlenme ve eğlence olanakları sağlayan ^{otel} turizm, gazino, lokanta, büfe ve kahvehaneler de Boğaziçi sahillerinde yer almaktadır. İstanbul'da, 19. yy'ın ortalarından itibaren kurulmaya başlanan eğitim tesislerinin büyük bir bölümü, Boğaziçi'nde bulunmaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:2, s:266-288)

2.2. Boğaziçi Öngörünüm Bölgesinde Yer Alan Kentsel Değerler

Tez konusu olarak seçilen bu çalışmada, Boğaziçi öngörünüm bölgesinde, sahil yolu üzerinde, Anadolu Yakası'nda Üsküdar-Beykoz, Rumeli Yakası'nda Karaköy-Sarıyer semtleri arasında yer alan, mimari ve tarihi özellikteki yapılar ve yeşil alanlar, aşağıdaki 10 grupta toplanmıştır:

1. Camiler
2. İskele binaları ve meydanları
3. Kule, Anıt ve Surlar
4. Eğitim Yapıları
5. Müzeler
6. Diğer Önemli Yapılar
7. Çeşmeler
8. Parklar
9. Korular
10. Mezarlıklar

Her bölümde yer alan değerlerin adları Tablo 2.1. ve Tablo 2.2.'de verilmiş, konumları ise harita üzerinde Şekil 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kentsel Değerler**Camiler**

- C1. Şemsi Paşa Camii
- C2. Mihrimah Sultan Camii
- C3. Silahtar Abdurrahman Ağa
- C4. Üryanizade Camii
- C5. Beylerbeyi Camii
- C6. İstavroz Camii
- C7. Çınarlı Camii
- C8. Kuleli Bahçe Camii
- C9. Vaniköy Camii
- C10. Kandilli Camii
- C11. Anadoluhisarı Camii
- C12. İskender Paşa Camii
- C13. Beykoz Camii

İskeleler

- İ1 Üsküdar İskeleleri
- İ2. Kuzguncuk İskelesi
- İ3. Beylerbeyi İskelesi
- İ4. Çengelköy İskelesi
- İ5. Kandilli İskelesi
- İ6. Anadoluhisarı İskelesi
- İ7. Kanlıca İskelesi
- İ8. Çubuklu İskelesi
- İ9. Paşabahçe İskelesi
- İ10. Beykoz İskelesi

Kule, Anıt ve Surlar

- KA1. Anadolu Hisarı

Eğitim Yapıları

- E1. Kuleli Askeri Lisesi

Müzeler

M1. Beylerbeyi Sarayı

M2. Küçüksu Kasrı

Diğer Önemli Yapılar

Ö1. Şemsi Paşa Kütüphanesi

Ö2. Mihrimah Sultan Tıp Merkezi

Ö3. Tütün Bakım Amirliği

Ö4. Tekel Paşalimanı Sosyal Tesisi

Ö5. Beylerbeyi Sabancı Vakfı Dini Eserler Kütüphanesi

Ö6. Anadoluhisarı Sabancı Vakfı Öğretmen Evi

Çeşmeler

Ç1. III. Ahmed Meydan Çeşmesi

Ç2. Hüseyin Avni Paşa Çeşmesi

Ç3. II. Mahmud Meydan Çeşmesi

Ç4. Kavasbaşı Ahmed Ağa Çeşmesi

Ç5. Küçüksu Çeşmesi

Ç6. İshak Ağa Çeşmesi

Parklar

P1. Hacıbaba Parkı

P2. Paşalimanı Sahil Parkı

P3. Kuzguncuk Sahil Parkı

P4. Beylerbeyi Parkı

P5. Çengelköy İskele Meydanı ve Parkı

P6. Vaniköy Parkı

P7. Kandilli İskele Meydanı ve Parkı

P8. Kandilli Parkı

P9. Anadoluhisarı-Hisar İçi Parkı

P10. Kanlıca Parkı

P11. Paşabahçe Sahil Parkı

P12. Paşabahçe İskele Meydanı ve Parkı

P13.Beykoz Sahil Parkı I

P14.Beykoz Sahil Parkı II

Korular

KO1. Fethi Paşa Korusu

KO2. Çubuklu Korusu

KO3. Beykoz Korusu

Mezarlıklar

ME1. Nakkaştepe Mezarlığı

ME2. Çubuklu Mezarlığı

Tablo 2.2. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kentsel Değerler

Camiler

C1. Kılıç Ali Paşa Camii

C2. Nusretiye Camii

C3. Molla Çelebi Camii

C4. Bezm-i Alem Valide Sultan Camii

C5. Sinanpaşa Camii

C6. Mecidiye Camii

C7. Ortaköy Camii

C8. Defterdar İbrahim Paşa Camii

C9. Tezkireci Osman Efendi Camii

C10.Tevfikiye Camii

C11.Hümayun-u Abad Camii

C12.Kayalar Mescidi

C13.Rumelihisarı Camii

C14.Ser Hazin Süleyman Ağa Camii

C15.Emirgan Camii

C16.Mahmut Çavuş Camii

C17.Osman Reis Camii

C18.Gümrükçü İshak Ağa Camii

C19.Cezayirli Gazi Hasan Paşa Camii

C20.Kara Kethüda Camii**İskeleler****İ1. Karaköy İskeleleri****İ2. Kabataş İskeleleri****İ3. Beşiktaş İskeleleri****İ4. Ortaköy İskelesi****İ5. Arnavutköy İskelesi****İ6. Bebek İskelesi****İ7. İstinye İskelesi****İ8. Yeniköy İskelesi****İ9. Büyükdere İskelesi****İ10. Sarıyer İskelesi****Kule, Anıt ve Surlar****KA1. Dolmabahçe Saat Kulesi****KA2. Barbaros Anıtı****KA3. Rumeli Hisarı****Eğitim Yapıları****E1. Mimar Sinan Üniversitesi****E2. Galatasaray Üniversitesi****E3. Kabataş Erkek Lisesi****Müzeler****M1. Dolmabahçe Sarayı****M2. M.S.Ü. Resim-Heykel Müzesi****M3. Deniz Müzesi****M4. Sadberk Hanım Müzesi****Diğer Önemli Yapılar****Ö1. Nordstern Hanı****Ö2. T.C. Ziraat Bankası Binası****Ö3. Tophane Kasrı****Ö4. Barbaros Hayreddin Paşa Türbesi**

- Ö5. Çırağan Sarayı
- Ö6. Sabancı Kabataş Eğitim Vakfı Kültür Sitesi
- Ö7. Esmâ Sultan Sahilsarayı
- Ö8. Mısır Konsolosluğu
- Ö9. Baltalimanı Kemik Hastalıkları Hastanesi
- Ö10. Kalender Orduevi
- Ö11. Cumhurbaşkanlığı Konutu
- Ö12. Büyük Tarabya Oteli
- Ö13. İspanya Elçiliği Yazlığı

Çeşmeler

- Ç1. Tophane Çeşmesi
- Ç2. Koca Yusuf Paşa Sebili
- Ç3. Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi
- Ç4. Damat İbrahim Paşa Çeşmesi
- Ç5. Rengigül Hanım Çeşmesi
- Ç6. Ahmed Şemseddin Çeşmesi
- Ç7. İstinye İskele Çeşmesi
- Ç8. Mihrişah Çeşmesi

Parklar

- P1. Tophane Parkı
- P2. Fındıklı Parkı
- P3. Kabataş Sahil Parkı I
- P4. Kabataş Sahil Parkı II
- P5. Dolmabahçe Saat Kulesi Meydanı ve Parkı
- P6. Beşiktaş İskele Meydanı ve Parkı
- P7. Beşiktaş Sahil Parkı
- P8. Yıldız Parkı
- P9. Ortaköy İskele Meydanı ve Parkı
- P10. Cemil Topuzlu Parkı
- P11. Kuruçeşme Parkı

P12.Bebek Parkı

P13.Aşiyan Parkı

P14.Emirgan Camii Meydanı ve Parkı

P15.İstinye Parkı

P16.Yeniköy Parkı

P17.Kefeliköy Parkı

P18.Kireçburnu Parkı

P19.Büyükdere-Tarabya Sahil Şeridi

P20.Cezayirli Gazi Hasan Paşa Parkı

P21.Sarıyer Belediye Parkı I

P22.Prof. Muammer Aksoy Parkı

P23.Sarıyer Belediye Parkı II

P24.Çelik Gülersoy Parkı

P25.Mehmet Akif Ersoy Parkı

Korular

KO1. Naile Sultan Korusu

KO2. Emirgan Korusu

Mezarlıklar

ME1. Aşiyan Mezarlığı

3. BOĞAZIÇI'NDE YER ALAN KENTSEL DEĞERLERİN İNCELENMESİ

2.Bölüm'de adı geçen kentsel değerlerin tümü bu bölümde, Anadolu ve Rumeli Yakaları ayrı olmak üzere, Anadolu Yakası'nda Üsküdar-Beykoz yönünde, Rumeli Yakası'nda Karaköy-Sarıyer yönünde aşağıdaki 10 başlık altında incelenmiştir:

- Camiler
- İskeleler
- Kule, Anıt ve Surlar
- Eğitim Yapıları
- Müzeler
- Diğer Önemli Yapılar
- Çeşmeler
- Parklar
- Korular
- Mezarlıklar

3.1. ANADOLU YAKASI

CAMİLER

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan onüç camii incelenmiştir. Bu camilerin adları Tablo 3.1'de verilmiş, konumları ise harita üzerinde Şekil 3.1'de, mevcut aydınlatma durumunda incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1.

- C1. Şemsi Paşa Camii**
- C2. Mihrimah Sultan Camii**
- C3. Silahtar Abdurrahman Ağa Camii**
- C4. Üryanizade Camii**
- C5. Beylerbeyi Camii**
- C6. İstavroz Camii**
- C7. Çınarlı Camii**
- C8. Kuleli Bahçe Camii**
- C9. Vaniköy Camii**
- C10. Kandilli Camii**
- C11. Anadoluhisarı Camii**
- C12. İskender Paşa Camii**
- C13. Beykoz Camii**

Şekil 3.1. Anadolu Yakası'nda İncelenen Camiler

C1. ŞEMSİ PAŞA CAMİİ

Resim C1

YERİ : Üsküdar'ın Şemsipaşa semtinde, Üsküdar-Harem Sahil Yolu üzerinde, deniz kenarında bulunmaktadır. Camii, türbe ve medreseden oluşan bir külliye'dir. Medresesi 1953 yılından beri Kütüphane olarak kullanılmaktadır.

TARİHÇESİ : 1580 yılında Şemsi Ahmed Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:7, s:157-159)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Cami ile türbe, birbirine bitişik tek yapı halinde tasarlanmıştır. Caminin batı köşesinde bulunan tek şerefeli minaresi 1940 onarımında yenilenmiştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir dış aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yapı, yol aydınlatmasından gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Camii duvarının ışıklılığı, yerden 150cm yükseklikte $L=1\text{cd/m}^2$, caminin önündeki yolda, döşeme üstündeki aydınlık düzeyi $E=25-45\text{lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 20 puan aldığından, Şemsi Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C2. MİHRİMAH SULTAN CAMİİ

Resim C2

YERİ : Üsküdar Meydanı'nda, Paşalimanı Caddesi'nin girişinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : Mihrimah Sultan Camii, 1548 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 456-457)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin birer şerefeli iki minaresi bulunmaktadır. Medrese kısmı Mihrimah Sultan Tıp Merkezi olarak hizmet vermektedir.

AYDINLATMA DURUMU : Mihrimah Sultan Camii'nde bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Caminin deniz cephesinin ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte $L_{ort} = 1 \text{ cd/m}^2$ 'dir. Caminin iki minaresinin de şerefeleri akkor lambalarla çevrelenerek belirlenmiş durumdadır. Caminin önündeki meydanda, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 20 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 20 puan aldığından, Mihrimah Sultan Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C3. SİLAHTAR ABDURRAHMAN AĞA CAMİİ

Resim C3

YERİ : Paşalimanı'nda, Üsküdar-Kuzguncuk arasındaki Paşalimanı Caddesi'nin kara tarafında yer almaktadır. Tekel Sosyal Tesisi ve Hüseyin Paşa Çeşmesi'nin arasında bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : 1766 yılında yaptırılmıştır. (Konyalı,Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi,1977,Cilt:1,s:242).1997 yılında restore edilmiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin tek şerefeli bir minaresi bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Camii aydınlatılmamış olup, çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesinin ortalama ışıklılığı, yerden 150cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin önünde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından Silahtar Abdurrahman Ağa Camii'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C4. ÜRYANİZE CAMİİ

Resim C4

YERİ : Kuzguncuk'ta, Abdullah Ağa Caddesi üzerinde ve deniz kenarındadır.

TARİHÇESİ : II. Abdülhamid dönemi şeyhülislamlarından Üryanize Ahmed Esad Efendi tarafından 19. y.y.'da yaptırılmıştır. (Anon., İst.Ans., 1993, Cilt:7,s.342-343)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin tek şerefeli bir minaresi vardır. Alt katı kayıkhanedir. Bu kısım taş, üstte bulunan mescit ise ahşaptandır.(Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide bir aydınlatma düzeni oluşturulmamıştır. Caminin cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L_{ort} = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, minarenin şerefesi akkor lambalarla çevrelenerek belirginleştirilmiştir. Caminin bahçesinde döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Üryanize Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C5. BEYLERBEYİ CAMİİ

Resim C5

YERİ : Beylerbeyi Camii, Beylerbeyi Yalıboyu Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : I.Abdülhamid tarafından 1778’de yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993,Cilt:2,s:203-205)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin tek şerefeli bir minaresi bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen, içlerinde sodyum ve civa buharlı lambalar bulunan aygıtlarla oluşturulmuştur. Caminin avlusunda döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır. Caminin dış duvarının ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $Lort=1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Ayrıca, minaresinin şerefesi de akkor lambalarla çevrelenerek vurgulanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 19 puan aldığından, Beylerbeyi Camii’nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C6. İSTAVROZ CAMİİ

Resim C6

YERİ : Beylerbeyi'nde, Beylerbeyi Sarayı'nın karşısında, Abdullah Ağa Hamamı Sokağı üzerinde bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : Camii 16. yy'ın sonlarında, III. Murad'ın bostancıbaşısı Abdullah Ağa tarafından yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:256-257)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek katlı olan caminin tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide içinde sodyum buharlı lamba bulunan aygıtlarla bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur. Caminin duvarının ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L_{ort} = 5-10 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Avlusunda döşeme üstünde ölçülen ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ 'dir. Ayrıca caminin tek minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla vurgulanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından , İstavroz Camii'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C7. ÇINARLI CAMİİ

Resim C7

YERİ : Çengelköy’de, Çengelköy Caddesi, Çınarlı Sokaktadır.

TARİHÇESİ : Hamdullah Paşa ve Abdullah Paşa Camii olarak da bilinmektedir. 1819’da Hamdullah Paşa tarafından yaptırılmıştır. Birkaç kez tamir edilen caminin en son tamir senesi 1977’dir. (Caminin kendi kitabesi)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Caminin özel bir aydınlatma düzeni yoktur, ancak, yola dik olan yan cephesinde, yerden yaklaşık 120cm yükseklikte, içlerinde akkor lamba bulunan ve camı düzgün geçme yapan aygıtlar (aplik) bulunmaktadır. Bu yan cephenin önünde, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E=20\text{lm/m}^2$, yerden 100 cm yükseklikteki aydınlık düzeyi ise $E=35\text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin duvarının ışıklılığı ise yerden 150 cm yükseklikte $L = 1\text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Çınarlı Camii’nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C8. KULELİ BAHÇE CAMİİ

Resim C8

YERİ : Çengelköy ile Vanıköy arasında, Çengelköy-Kuleli Caddesi üzerinde, Kuleli Askeri Lisesi'nin karşısında ve deniz kenarındadır.

TARİHÇESİ : Kaymak Mustafa Paşa Camii olarak da bilinir. 1720'de III. Ahmed zamanında, Nevşehirli İbrahim Paşa'nın damadı Kaymak Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 117)

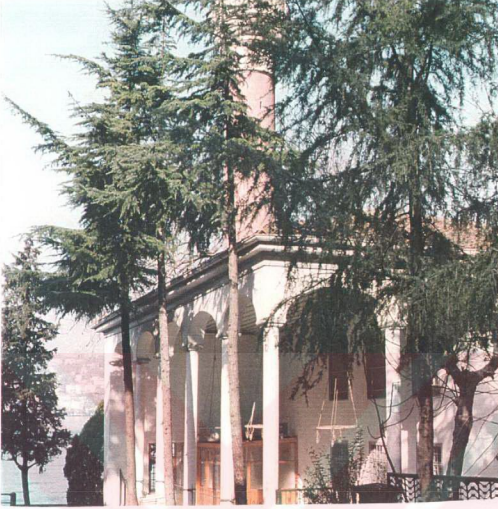
MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kare planlı bir camidir ve tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, yoldan ve çevreden gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Cephesindeki ışıklılık yerden 150cm yükseklikte $L = 2 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca caminin avlusunda döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Caminin tek minaresinin şerefesi de akkor lambalarla çevrelenerek belirginleştirilmiştir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 19 puan aldığından, Kuleli Bahçe Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C9. VANİKÖY CAMİİ

Resim C9

YERİ : Vaniköy'de, Vaniköy Caddesi üzerinde ve deniz kenarında yer almaktadır.

TARİHÇESİ : Vani Mehmet Efendi tarafından 1665'te yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 7, s: 368)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlıdır ve bir şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapılan ölçüme, caminin yan cephesinin ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $L=1\text{cd}/\text{m}^2$, avlusunun içinde döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E=10\text{lm}/\text{m}^2$, deniz cephesinin önünde döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-7 \text{ lm}/\text{m}^2$, caminin yan cephesinin önünde döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm}/\text{m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Vaniköy Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C10. KANDİLLİ CAMİİ

Resim C10

YERİ : Kandilli’de, Kandilli Caddesi üzerinde ve Vapur İskelesi’nin karşısında yer almaktadır.

TARİHÇESİ : Caminin ilk yapım tarihi 1632’dir. Ancak, 1751’de I. Mahmud’un emriyle yeniden yaptırılmıştır. Bugünkü şeklini ise, geçirdiği bir yangın sonrasında gördüğü onarımlar sonucu almıştır. (Anon., İst.Ans., 1993, Cilt:4,s:410-411)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Caminin özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır.Yol aydınlatmasından gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla belirlenmiştir. Caminin cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm’de $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin önünde yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından Kandilli Camii’nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C11. ANADOLUHİSARI CAMİİ

Resim C11

YERİ : Anadoluhisari-Kanlıca yolu üzerindeki Körfez Caddesi'nin kara tarafındadır.

TARİHÇESİ : 15.yy'da Fatih Sultan Mehmed tarafından yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 1, s: 258-259)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Mevcut aydınlatma düzeni içinde, caminin avlusunda, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E=5-7.5 \text{lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin duvarının ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $L=1 \text{cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Ayrıca, minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla çevrelenerek belirginleştirilmiştir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Anadoluhisari Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C12. İSKENDER PAŞA CAMİİ

Resim C12

YERİ : İskender Paşa Camii, Kanlıca-Anadoluhisarı Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : Bu camii, Kanuni Sultan Süleyman ve II. Selim dönemleri devlet adamlarından Magosa Fatihi olarak tanınan Gazi İskender Paşa (ö. 1570) tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:207-208)

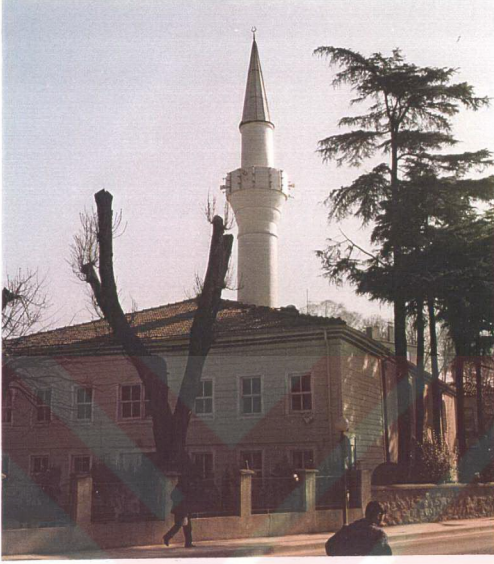
MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin yanında türbesi bulunmaktadır. Tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Caminin önündeki küçük meydana, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Cami cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından İskender Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

C13. BEYKOZ CAMİİ

Resim C13

YERİ : Beykoz'un merkezinde, İbrahim Kelle Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Bostancıbaşı Mustafa Ağa tarafından yaptırılmış olan caminin yapıldığı tarih kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, caminin yanındaki muvakkithane 1857 yılında yaptırılmıştır. (Anon.,İst. Ans.,1993,Cilt:2,s:195-196)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kare planlı olan caminin tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Caminin yan cephesinin ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L=0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin önünde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-10 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Beykoz Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.1)

İSKELELER

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan 9 iskele incelenmiştir. Bu iskelelerin adları Tablo 3.2'de verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.2'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.2'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.

- İ1 Üsküdar İskeleleri
- İ2. Kuzguncuk İskelesi
- İ3. Beylerbeyi İskelesi
- İ4. Çengelköy İskelesi
- İ5. Kandilli İskelesi
- İ6. Anadoluhisarı İskelesi
- İ7. Kanlıca İskelesi
- İ8. Çubuklu İskelesi
- İ9. Paşabahçe İskelesi
- İ10. Beykoz İskelesi

Şekil 3.2. Anadolu Yakası'nda İncelenen İskeleler

İİ. ÜSKÜDAR İSKELELERİ

Resim İİ

YERİ : Üsküdar'da, Üsküdar - Salacak yolu üzerindedir.

TARİHÇESİ : Üsküdar İskelesi, Şirket-i Hayriyye zamanından beri birkaç kez inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4,s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Üsküdar'da dört ayrı iskele binası bulunmaktadır. Bu iskelelerden Kabataş, Beşiktaş ve Eminönü'ne vapur ve Beşiktaş'a motorbot seferleri yapılmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : İskele binalarında özel bir dış aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Üsküdar İskele Meydanı'nda yapılan ölçmede meydana, yerden 100 cm yükseklikte oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Her bir iskele binasının önündeki meydanın zemininde oluşan aydınlık düzeyi değerleri şöyledir: Eminönü İskelesi'nde $E_{ort} = 2.5 \text{ lm/m}^2$, Kabataş İskelesi'nde $E_{ort} = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$, Beşiktaş İskelesi'nde $E_{ort} = 2.5 \text{ lm/m}^2$, Motorbot İskelesi'nde $E_{ort} = 15-20 \text{ lm/m}^2$.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan alındığından, Üsküdar İskeleleri'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ. KUZGUNCUK İSKELESİ

Resim İ2

YERİ : Kuzguncuk'ta, Paşalimanı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Kuzguncuk İskelesi, 20.yy'ın başlarında Şirket-i Hayriyye tarafından Mimar Ali Talat Bey'e yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kuzguncuk İskelesi, tek başına bir iskele binası değildir, bir pasajın içinden geçilerek iskeleye çıkmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : İskelenin bulunduğu binada bir dış aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Binanın içinde yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 25 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Kuzguncuk İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ3. BEYLERBEYİ İSKELESİ

Resim İ3

YERİ : Beylerbeyi'nde Yalıboyu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Beylerbeyi İskelesi, 1980'li yıllarda bakım görmüştür. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlıdır.

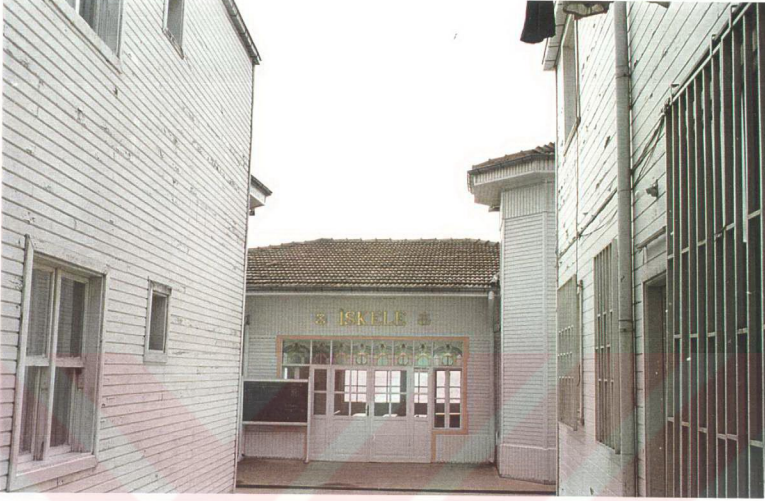
AYDINLATMA DURUMU : Beylerbeyi İskele binası özel olarak aydınlatılmamıştır. İskele meydanından gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Burada yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 10-30 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Beylerbeyi İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ4. ÇENGELKÖY İSKELESİ

Resim İ4

YERİ : Çengelköy’de, Çengelköy Caddesi-İskele Gazinosu Sokaktadır.

TARİHÇESİ : 1990 yılında yeniden inşa edilmiştir.(Anon., İst.Ans., 1993, Cilt:4,s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskele binasıdır.

AYDINLATMA DURUMU : İskele binası aydınlatılmamıştır. Dar bir sokakla iskeleye ulaşıldığı için yoldan ve çevreden de pek ışık alamamaktadır. İskelenin önünde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 0-1 \text{ lm/m}^2$ dir. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Çengelköy İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İS. KANDİLLİ İSKELESİ

Resim 15

YERİ : Kandilli'de, Kandilli Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Şu anda kullanılmakta olan iskele, Kandilli'ye yapılan üçüncü iskeledir. Şirket-i Hayriyye zamanında yapılan ilk iskele 1916'da yanmış, yapılan ikinci iskele ise 1978'de Liberya bandıralı bir geminin çarpması sonucu parçalanmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlıdır.

AYDINLATMA DURUMU : İskele binası özel olarak aydınlatılmamıştır. Meydandan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Burada yapılan ölçüde, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Kandilli İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ6. ANADOLUHİSARI İSKELESİ

Resim İ6

YERİ : Anadoluhisarı'nda, Kanlıca'ya giden Körfez Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Anadoluhisarı İskelesi 1989'da, betonarme üzerine ahşap kaplama olarak yeniden inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4,s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlıdır.

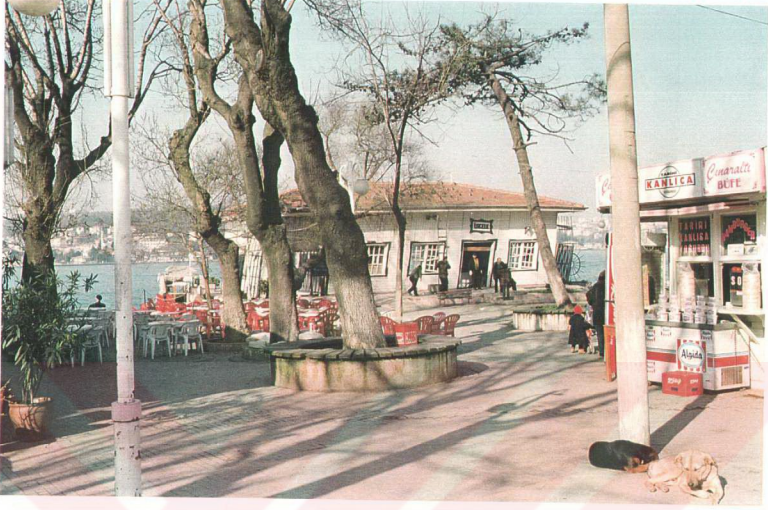
AYDINLATMA DURUMU : Anadoluhisarı İskele binası özel olarak aydınlatılmamıştır. Yol aydınlatmasından ve çevredeki binalardan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. İskelenin önündeki meydana, döşeme üstünde yapılan ölçüde, ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Anadoluhisarı İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ7. KANLICA İSKELESİ

Resim İ7

YERİ : Kanlıca'da, İskender Paşa Camii'nin bulunduğu meydandır.

TARİHÇESİ : Kanlıca İskelesi, 1990'da eski iskeleyle aynı plan ve biçimde yeniden inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskeledir.

AYDINLATMA DURUMU : İskelenin özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Meydanda yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Kanlıca İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ8. ÇUBUKLU İSKELESİ

Resim İ8

YERİ : Kanlıca-Çubuklu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Çubuklu İskelesi 1991'de yeniden yapılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4,s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskeledir.

AYDINLATMA DURUMU : Çubuklu İskele binası aydınlatılmamıştır. İskele meydanında, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=0-11m/m^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Çubuklu İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ9. PAŞABAHÇE İSKELESİ

Resim İ9

YERİ : Paşabahçe'de, Paşabahçe İskele Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Paşabahçe İskelesi, 1989'da, yetersiz kalan eski ahşap iskelenin terk edilmesinden sonra Tekel İçki Fabrikası önünde yeniden inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskele binasıdır.

AYDINLATMA DURUMU : Paşabahçe İskelesi özel olarak aydınlatılmamıştır. Çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. İskelenin önünde yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Paşabahçe İskelesi'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

İ10. BEYKOZ İSKELESİ

Resim İ10

YERİ : Beykoz'da, Beykoz - Ortaçeşme yolunda, Beykoz İskele Sokaktadır.

TARİHÇESİ : Beykoz'daki eski iskele binası belediye tarafından yıktırıldıktan sonra, 1989'da yeniden inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskeledir.

AYDINLATMA DURUMU : İskele özel olarak aydınlatılmamıştır. Yol aydınlatmasından gelen ışıkla aydınlanmaktadır. İskelenin önünde yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Beykoz İskelesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.2)

KULE, ANIT ve SURLAR

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda bulunan kule, anıt ve surlardan biri incelenmiştir. Bu surun adı Tablo 3.3.'te verilmiş, konumu harita üzerinde Şekil 3.3.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.3'de gösterilmiştir.

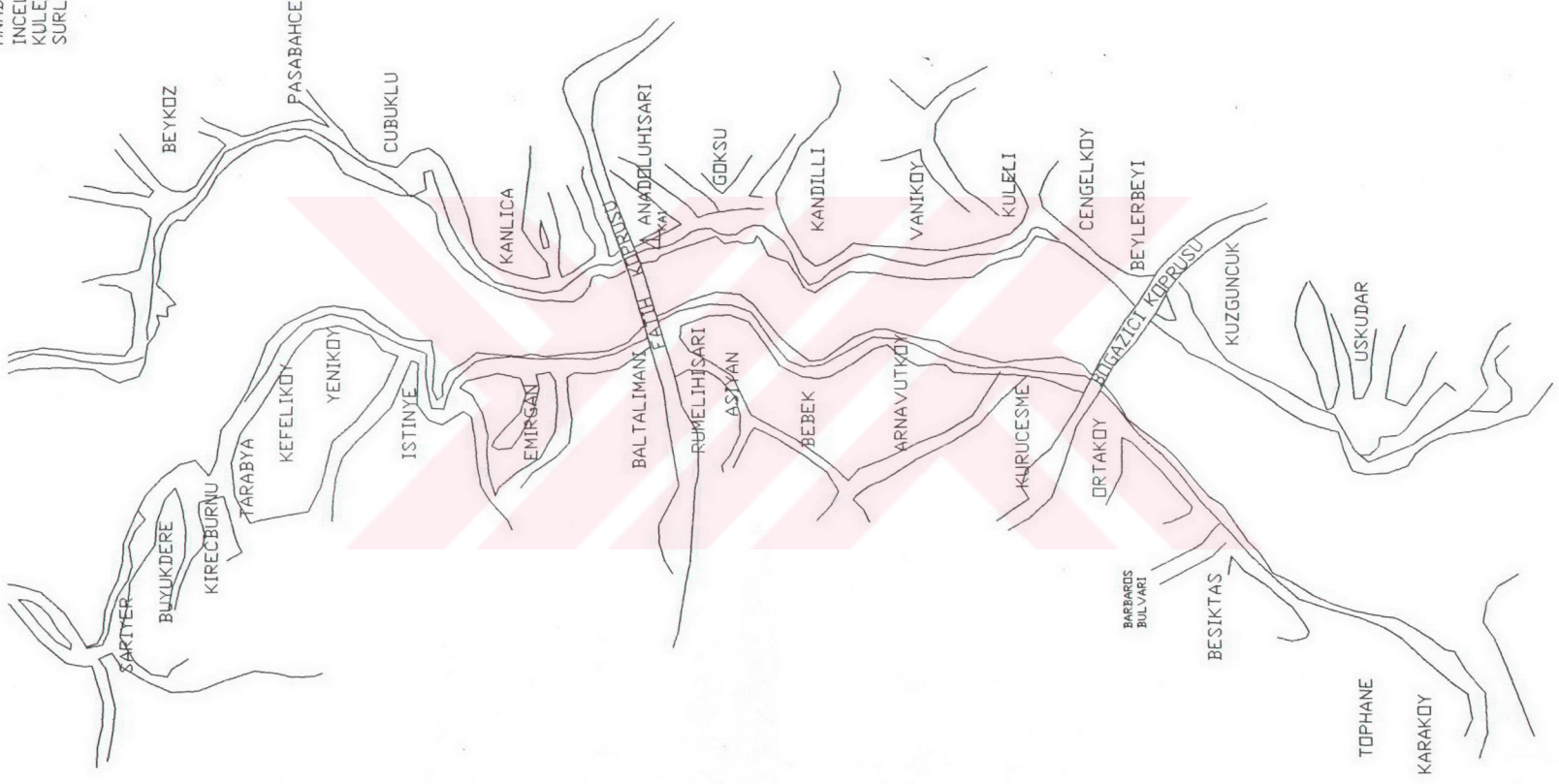
Tablo 3.3.

KA1. Anadolu Hisarı

Şekil 3.3. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar

ANADOLU YAKASI'nda
İNCELENEN
KULE, ANIT ve
SURLAR △

KA1. ANADOLU HİSARI

Resim KA1

YERİ : İstanbul Boğazı'nın yaklaşık 780 m genişliğindeki en dar yerinde, Gökse deresi'nin Boğaz'a döküldüğü yerde, Anadoluhisari semtindedir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 1, s: 251-253)

TARİHÇESİ : Yıldırım Bayezid tarafından 1391 yılında yaptırılmıştır. (Anon., Yeni Türk Ans., 1985, Cilt: 1, s: 136-137)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Hisarın ana yapısını dikdörtgen planlı yüksek bir kule oluşturmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Hisarda, bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Hisarın ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte ortalama olarak $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ bulunmuştur. Hisarın önünde yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 20 puan aldığından, Anadolu Hisarı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E3)

EĞİTİM YAPILARI

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan eğitim yapılarından biri incelenmiştir. Bu eğitim yapısının adı Tablo 3.4.'te, konumu harita üzerinde Şekil 3.4.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.4'te gösterilmiştir.

Tablo 3.4.

E1. Kuleli Askeri Lisesi

Şekil 3.4. Anadolu Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları

ANADOLU YAKASI'nda
İNCELENEN
EĞİTİM YAPILARI ●

E1. KULELİ ASKERİ LİSESİ

Resim E1

YERİ : Çengelköy-Kuleli Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Okulun temeli, zamanın Mekteb-i Harbiye Nazırı olan Emin Paşa tarafından Nisan 1845'te atılmıştır. Halen Askeri Lise olarak kullanılmaktadır.

(Anon.,İst. Ans.,1993,Cilt:5,s:115-117)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı olan yapı, üç katlıdır. Yapının iki köşesinde beşer katlı iki kule ve cephesinin ortasında teraslı Hünkar Kasrı bulunmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Binanın cephesinde bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapılan ölçmede, ışıklılığın $L = 8-12 \text{ cd/m}^2$ arasında değiştiği, ortalama ışıklılığın da $L = 10 \text{ cd/m}^2$ olduğu saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Kuleli Askeri Lisesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.4)

MÜZELER

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan iki müze incelenmiştir. Bu müzelerin adları Tablo 3.5.'te verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.5.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.5'te gösterilmiştir.

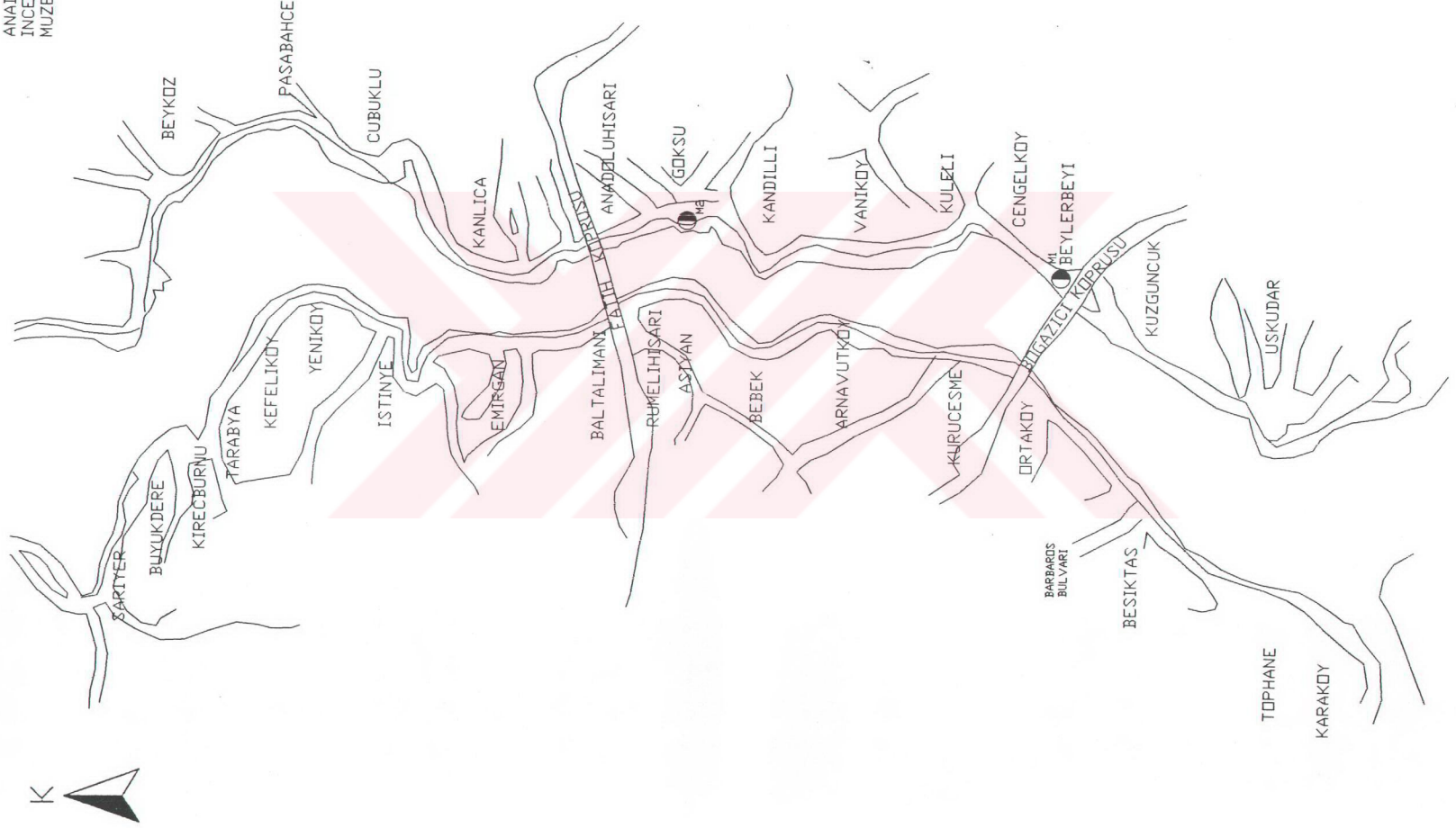
Tablo 3.5

M1. Beylerbeyi Sarayı

M2. Küçüksu Kasrı

Şekil 3.5. Anadolu Yakası'nda İncelenen Müzeler

ANADOLU YAKASI'nda
İNCELENEN
MUZELER

Mİ. BEYLERBEYİ SARAYI

Resim M1

YERİ : Beylerbeyi'nde, Abdullah Ağa Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Beylerbeyi Sarayı Sultan Abdülaziz tarafından Sarkis Balyan Bey ile kardeşi Agop Bey'e 1864 yılında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:2, s:206-210)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Beylerbeyi'nde bulunan bir sahil sarayı ve buna bağlı yapılardan oluşan saray kompleksidir. Kompleksin ana yapısı olan Beylerbeyi Sarayı, yüksek bir bodrum üzerine inşa edilmiş iki katlı ve kagir bir yapıdır. Yaklaşık olarak 65x40 m boyutlarında ve kuzey-güney doğrultusunda yerleştirilmiş, dikdörtgen bir zemin alanı üzerine oturmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Denize bakan cephesi aydınlatılmış, diğer cepheleri aydınlatılmamış durumdadır. Yol tarafındaki cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 3-4 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Giriş kapısının iki yanındaki aplikler aracılığı ile giriş vurgulanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Beylerbeyi Sarayı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.5)

M2. KÜÇÜKSU KASRI

Resim M2

YERİ : Göksu'da, Küçükusu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Küçükusu Kasrı, 1856'da Abdülmecid tarafından inşa ettirilmiştir. Mimarı Nigoğos Balyan'dır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 162)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : İki katlı olan bu kasır mermer kaplamalıdır.

AYDINLATMA DURUMU : Kasrın bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Cephesinin ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L=1-3\text{cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Küçükusu Kasrı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.5)

DİĞER ÖNEMLİ YAPILAR

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan altı önemli yapı incelenmiştir. Bu yapıların adları Tablo 3.6.'da verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.6.'da, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E, L değerleri) ise Tablo E.6'da gösterilmiştir.

Tablo 3.6.

- Ö1. Şemsi Paşa Kütüphanesi
- Ö2. Mihrimah Sultan Tıp Merkezi
- Ö3. Tütün Bakım Amirliği
- Ö4. Tekel Paşalimanı Sosyal Tesisi
- Ö5. Sabancı Vakfı Dini Eserler Kütüphanesi
- Ö6. Anadoluhisarı Sabancı Vakfı Öğretmen Evi

Sekil 3.6. Anadolu Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar

ANADOLU YAKASI'nda
İNCELENEN
DİĞER ÖNEMLİ YAPILAR

Ö1. ŞEMSİ PAŞA KÜTÜPHANESİ

Resim Ö1

YERİ : Üsküdar'da Şemsipaşa Sempti'nde, Üsküdar-Harem yolu üzerinde ve deniz kenarındadır.

TARİHÇESİ : Şemsi Ahmed Paşa tarafından 1580'de Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Medrese, 1953'te kütüphane olarak kullanılmaya başlanmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 7, s: 157-159)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : "L" biçimindeki medresenin kollarından biri boğaza dik, diğeri kıyıya paralel yerleştirilmiştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Kütüphanede özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Ön cephesindeki ortalama ışıklılık, yerden 150cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 20 puan aldığından, Şemsi Paşa Kütüphanesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması gerekli görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

Ö2. MİHRİMAH SULTAN TIP MERKEZİ

Resim Ö2

YERİ : Üsküdar'da, Paşalimanı Caddesi'nin girişindedir.

TARİHÇESİ : 1548'de, Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan tarafından yaptırılmıştır. Külliye'nin Medrese bölümü 1961 yılında sağlık merkezi olarak restore edilmiştir. Halen Mihrimah Sultan Tıp Merkezi olarak kullanılmaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 456-457)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Caminin yanında ve biraz daha kuzeye dönük yapılmıştır. Esas dersane ve onu çeviren onaltı oda bir iç avluya bakmaktadır. Bu odalar ve dersane birer kubbeyle örtülmüştür. (Bkz. a.g.e.)

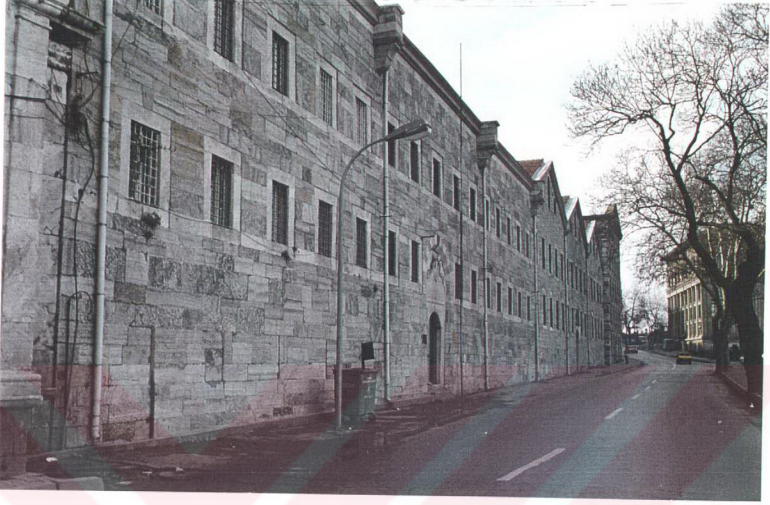
AYDINLATMA DURUMU : Yapıda bir dış aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapının yan cephesinde, camı yayıncı geçme yapan aygıtlar bulunmaktadır. Bu cephenin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L=1\text{cd/m}^2$ 'dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Mihrimah Sultan Tıp Merkezi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

Ö3. TÛTÛN BAKIM AMİRLİĞİ

Resim Ö3

YERİ : Üsküdar'dan Kuzguncuk'a giden Paşalimanı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : III. Selim tarafından 1789-1802 yılları arasında erzak ve hububat ambarları olarak yaptırılmıştır. (Konyalı,Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi,1977, Cilt:2,s:394-395)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Uzun kenarı denize paralel inşa edilmiş, yaklaşık olarak dikdörtgen planlı bir yapıdır.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan yapı, çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapının cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Tütün Bakım Amirliği'nin öncelikli olarak aydınlatılması gerekli görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

Ö4. TEKEL PAŞALIMANI SOSYAL TESİSİ

Resim Ö4

YERİ : Üsküdar'dan Kuzguncuk'a giden Paşalimanı Caddesi'nin kara tarafında ve Tütün Bakım Amirliği'nin yanında yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 1842 yılında yaptırılmış olan eski Karakol Binası'dır (Nizam-ı Cedid Kulluğu).(Konyalı, Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi,1977, Cilt:2, s:396)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Neoklasik ve Ampir üslupta inşa edilmiş iki katlı bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan yapı, çevreden ve yoldan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Tekel Sosyal Tesisi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

ÖS. SABANCI VAKFI DİNİ ESERLER KÜTÜPHANESİ Resim Ö5

YERİ : Beylerbeyi'nde, Beylerbeyi Camii'nin yanında yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 1820'de II. Mahmud tarafından Beylerbeyi Camii'nin yanına Sıbyan Mektebi ve Muvakkithanesi olarak inşa ettirilmiştir. Bina, günümüzde Sabancı Vakfı Dini Eserler Kütüphanesi olarak kullanılmaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:2, s:206-207)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yaklaşık olarak dikdörtgen bir alan üzerinde bulunan yapının uzun kenarı denize dik durumdadır.

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni olmayan kütüphane çevreden ve yoldan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Önündeki meydana yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 20 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır. Binanın ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

***Öneri** : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Beylerbeyi Sabancı Vakfı Dini Eserler Kütüphanesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

Ö6. ANADOLUHİSARI SABANCI VAKFI ÖĞRETMEN EVİ

Resim Ö6

YERİ : Anadoluhisarı'nda, Küçüksu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : İlk yapım tarihi bilinmeyen bina, 1932'den 1965'e kadar Anadoluhisarı İlkokulu olarak kullanılmış, bu tarihten sonra ortaokul olmuştur. 1985'te Hacı Ömer Sabancı Vakfı tarafından restore edilerek, öğretmen evi olarak hizmete açılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:6, s:191)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Uzun cephesi denize paralel, dikdörtgen planlı bir yapıdır.

AYDINLATMA DURUMU : Binanın bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Anadoluhisarı Sabancı Vakfı Öğretmen Evi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.6)

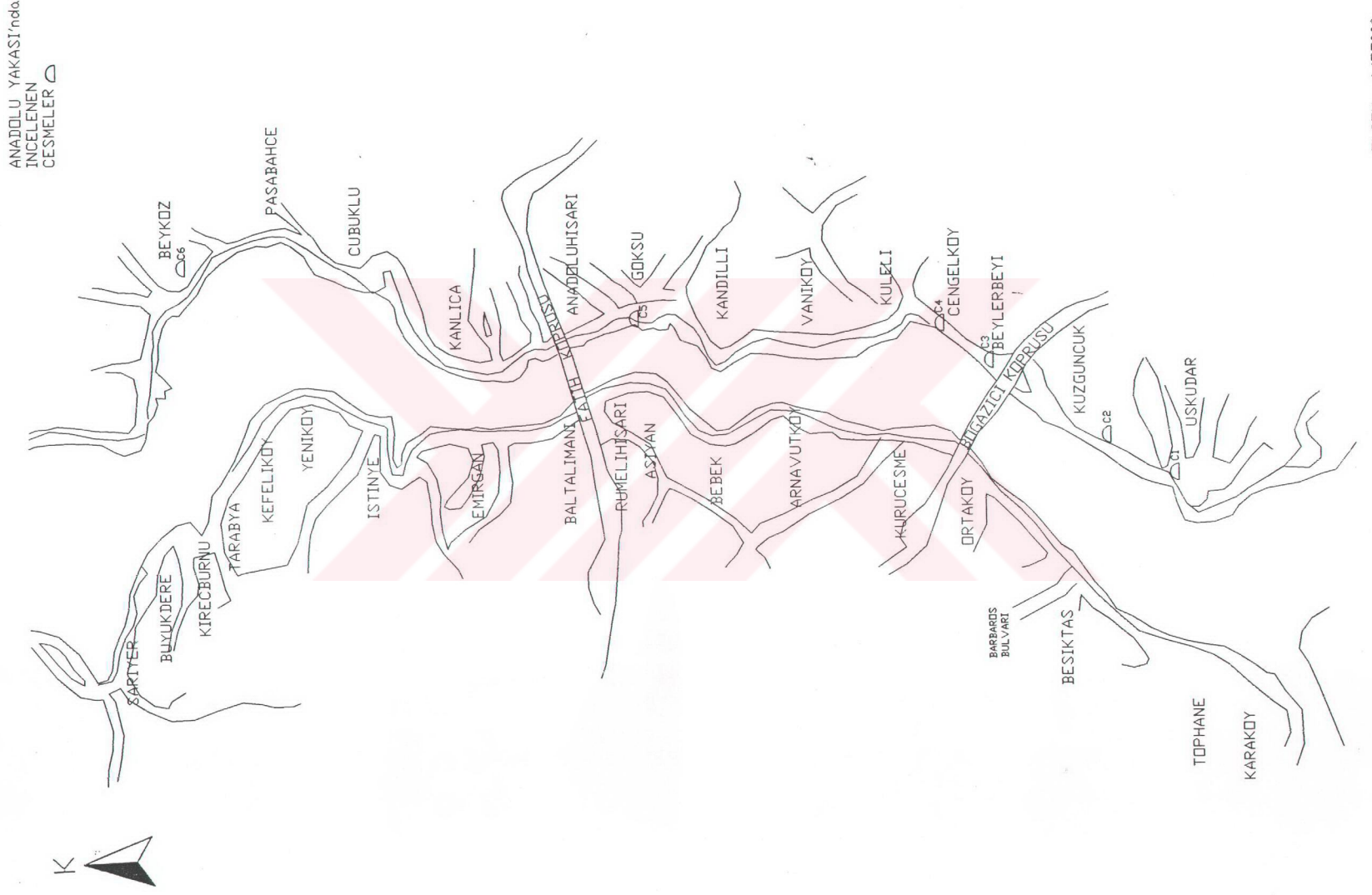
ÇEŞMELER

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan altı çeşme incelenmiştir. Bu çeşmelerin adları Tablo 3.7.'de verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.7.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.7'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7.

- Ç1. III. Ahmed Meydan Çeşmesi
- Ç2. Hüseyin Avni Paşa Çeşmesi
- Ç3. II. Mahmud Meydan Çeşmesi
- Ç4. Kavasbaşı Ahmed Ağa Çeşmesi
- Ç5. Küçüksu Çeşmesi
- Ç6. İshak Ağa Çeşmesi

Şekil 3.7. Anadolu Yakası'nda İncelenen Çeşmeler

Ç1. III. AHMED MEYDAN ÇEŞMESİ

Resim Ç1

YERİ : Üsküdar'da, iskelelerin karşısında ve Mihrimah Sultan Camii'nin önündeki meydandır.

TARİHÇESİ : III. Ahmed tarafından 1728-29 yıllarında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 1, s: 116)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Som mermerden yapılmış olan çeşmeyi örten kırma çatı, çok geniş bir saçak oluşturmaktadır. Ahşap kaplama olan saçak altı, oyma tekniğiyle bezemelidir.

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni olmayan çeşme, caminin önündeki meydandan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. En aydınlık yüzünün ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte ortalama $L=1\text{cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Çeşmenin önünde yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2\text{lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 19 puan aldığından, III. Ahmed Meydan Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

Ç2. HÜSEYİN AVNİ PAŞA ÇEŞMESİ

Resim Ç2

YERİ : Üsküdar'dan Kuzguncuk'a giden Paşalimanı Caddesi'nin üzerinde, Tekel Sosyal Tesisi'nin yanında ve Silahtar Abdurrahman Ağa Camii'nin önündedir.

TARİHÇESİ : 1874 yılında yaptırılmıştır. (Konyalı, Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi, 1977, Cilt: 2, s: 78)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tamamıyla mermerden yapılmış oldukça geniş bir duvar çeşmesidir.

AYDINLATMA DURUMU : Çeşmenin bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Çeşmenin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Hüseyin Avni Paşa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

Ç3. II. MAHMUD MEYDAN ÇEŞMESİ

Resim Ç3

YERİ : Beylerbeyi'nde, Beylerbeyi Camii'nin yanında rıhtımda yer almaktadır.

TARİHÇESİ : II. Mahmud tarafından, annesi için 1811'de yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 262)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tamamıyla mermerden inşa edilen çeşme dikdörtgen bir kaide üzerine oturmaktadır. 1987'de tamir ettirilmiştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşme aydınlatılmamıştır. Çevreden gelen çok az miktarda ışıkla aydınlanmaktadır. Çeşmenin ortalama ışıklığı, yerden 70cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, II. Mahmud Meydan Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

Ç4. KAVASBAŞI AHMED AĞA ÇEŞMESİ

Resim Ç4

YERİ : Çengelköy'de, Kuleli'ye giden Çengelköy Caddesi'nin deniz tarafında, iskeleyle açılan meydana dır.

TARİHÇESİ : Sadrazam Mehmed Hüsrev Paşa'nın kavasbaşı Ahmed Ağa tarafından 1853'te yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:497)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Çeşme dört yüzlü olarak kesme taştan yapılmıştır. Geniş bir saçakla çevrili olan çeşmenin çatısı, kubbe biçiminde olup üzeri kurşun kaplıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşme özel olarak aydınlatılmamıştır. Çevre ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Çeşmenin önünde döşeme üstünde oluşan aydınlık düzeyi ortalama olarak $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ bulunmuştur. Çeşmenin cephesinin ışıklığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Kavasbaşı Ahmed Paşa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

Ç5. KÜÇÜKSU ÇEŞMESİ

Resim Ç5

YERİ : Göksu'da, Küçükusu Kasrı'nın yanındadır.

TARİHÇESİ : III. Selim tarafından, annesi Mihrişah Sultan için 1806'da yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 161)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Deniz kenarında olduğu için yüksek bir sofa üzerinde yapılmış olan çeşme dikdörtgen planlı (3.20 x 3.90) olup, geniş saçaklı bir merkezi kubbeye örtülüdür. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Restorasyon çalışmaları devam eden çeşme aydınlatılmamaktadır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Küçükusu Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

Ç6. İSHAK AĞA ÇEŞMESİ

Resim Ç6

YERİ : Beykoz'da, Beykoz Camii'nin karşısındaki meydanda yer almaktadır.

TARİHÇESİ : İstanbul'un gümrük emini İshak Ağa tarafından 18. yy'ın ortalarında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 194-195)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : 8x6 m'lik dikdörtgen bir alanı kaplayan çeşmenin yüksekliği 4 m kadardır. Ön cephede taşıyıcı eleman olarak 8 tane ince sütun kullanılmıştır. Bu sütunlar sivri kemerlerle bağlanmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşmede bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Çeşmenin cephesindeki en aydınlık yerinin ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte, ortalama olarak $L = 8-10 \text{ cd/m}^2$ bulunmuştur. Cephenin ortalama ışıklılığı, yine aynı yükseklikte, $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ dir. Çeşmenin önünde yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 10-30 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 19 puan aldığından, İshak Ağa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.7)

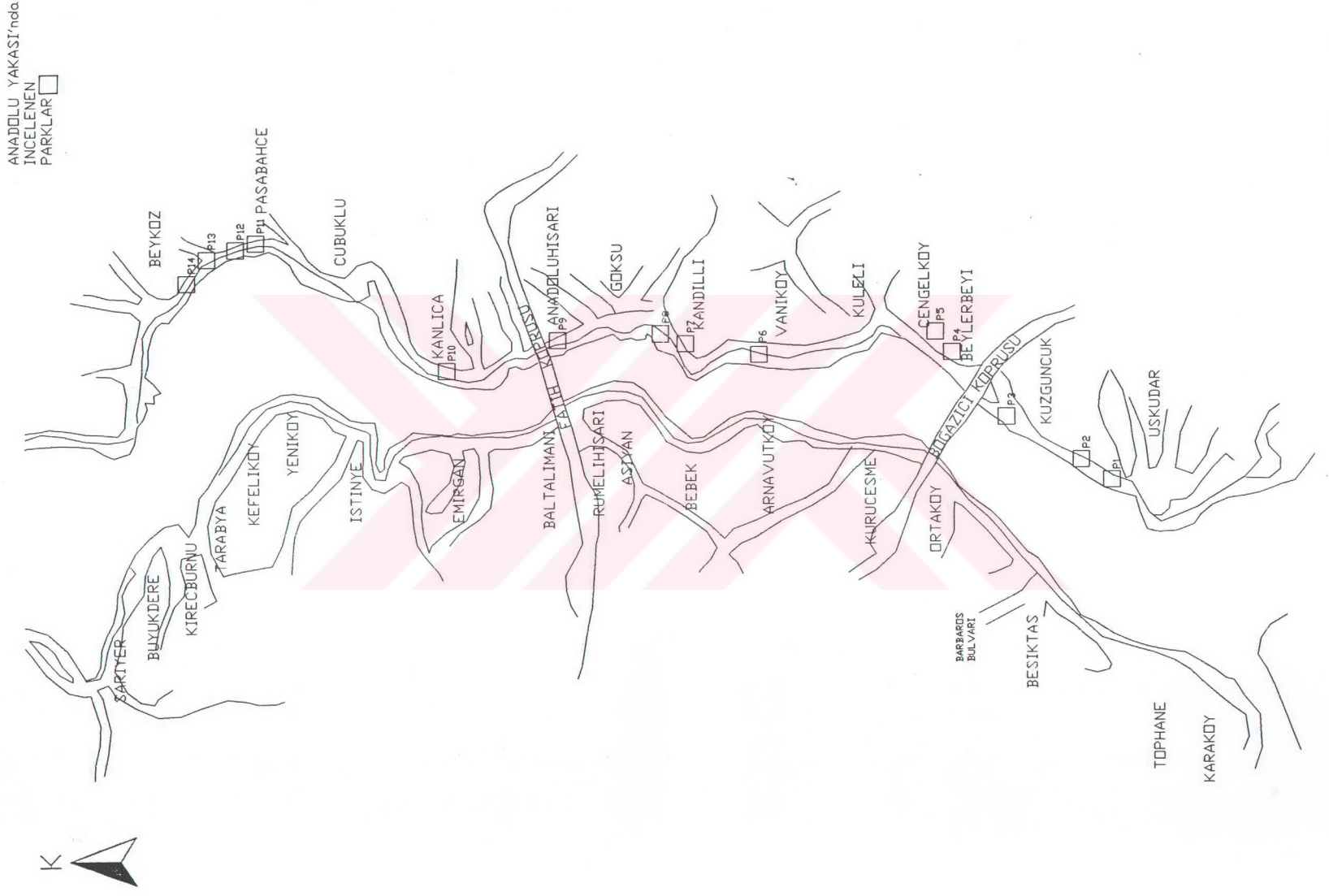
PARKLAR

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan ondört park incelenmiştir. Bu parkların adları Tablo 3.8.'de verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.8.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.8'de gösterilmiştir.

Tablo 3.8.

- P1. Hacıbaba Parkı
- P2. Paşalimanı Sahil Parkı
- P3. Kuzguncuk Sahil Parkı
- P4. Beylerbeyi Parkı
- P5. Çengelköy İskele Meydanı ve Parkı
- P6. Vaniköy Parkı
- P7. Kandilli İskele Meydanı ve Parkı
- P8. Kandilli Parkı
- P9. Anadoluhisarı - Hisar İçi Parkı
- P10. Kanlıca Parkı
- P11. Paşabahçe Sahil Parkı
- P12. Paşabahçe İskele Parkı
- P13. Beykoz Sahil Parkı I
- P14. Beykoz Sahil Parkı II

Şekil 3.8. Anadolu Yakası'nda İncelenen Parklar

P1. HACIBABA PARKI

Resim P1

YERİ : Üsküdar'da, iskelelerin yanında ve Kuzguncuk'a giden yolun Paşalimanı Caddesi'nin deniz tarafındadır.

TANITIMI : Üsküdar Vapur İskelesi'nin yanında bulunan bu parkta, çeşitli oturma grupları, yaya yolları, çocuk oyun alanı, ağaçlar ve yeşil alanlar bulunmaktadır. Ayrıca, bu parkın çevresinde önemli tarihi eserler (Mihrimah Sultan Camii, 3.Ahmed Meydan Çeşmesi) ve geniş bir meydan (araç trafiği) yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta civa buharlı lambalı aygıtlarla oluşturulmuş olan bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Döşeme üzerindeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2-3 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan alan Hacibaba Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P2. PAŞALİMANI SAHİL PARKI

Resim P2

YERİ : Üsküdar'dan Kuzguncuk'a giden Paşalimanı Caddesi'nin üzerinde ve deniz tarafında yer almaktadır.

TANITIMI : Araç yolundan daha aşağı bir kotta, deniz seviyesinde bulunan bu parka, yoldan merdivenlerle inilmektedir. Oldukça geniş olan bu parkta, oturma grupları, çocuk oyun alanı, yeşil alanlar, ağaçlar ve yaya yolları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parktaki aydınlatma düzeni, içinde civa buharlı lamba bulunan aygıtlarla oluşturulmuştur. Lambalardan birçoğu yanmamakta iken yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan alan Paşalimanı Sahil Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P3. KUZGUNCUK SAHİL PARKI

Resim P3

YERİ : Kuzguncuk'ta, Abdullah Ağa Caddesi'nin üzerinde ve deniz tarafında, Üryanizade Camii'nin yanındadır.

TANITIMI : Bu parkta, çocuk oyun alanı, yaya yolları, yeşil alanlar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta içinde civa buharlı lamba bulunan aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Lambaların birçoğunun yanmamakta olduğu parkta yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan alan Kuzguncuk Sahil Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P4. BEYLERBEYİ PARKI

Resim P4

YERİ : Beylerbeyi'nde, Yalıboyu Caddesi üzerinde ve deniz kenarında yer almaktadır.

TANITIMI : Bu parkta, yeşil alan, ağaç ve çalılar, oturma grupları ve yaya yolları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni bulunmakta, buna karşın, lambaların birçoğu yanmamaktadır. Yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Beylerbeyi Sahil Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz Tablo E.8)

P5. ÇENGELKÖY İSKELE MEYDANI VE PARKI

Resim P5

YERİ : Çengelköy’de Çengelköy Caddesi üzerinde, İskele Meydanı’ndadır.

TANITIMI : Bu parkta bir meydan ve çevresinde restoranlar, tarihi bir çeşme, bir havuz, oturma grupları ve çeşitli ağaçlar yer almaktadır. Dairesel planlı bir parktır. Çengelköy İskelesi’ne bu parkın içinden geçilerek gidilmektedir.

AYDINLATMA DURUMU : Bu meydanda bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen, içinde civa buharlı lamba bulunan ve camı izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Meydandaki lambaların hiçbirinin yanmadığı sırada yapılan ölçüme döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Meydan, yalnızca çevredeki restoranlardan ve yoldan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan alan Çengelköy Parkı’nın ve İskele Meydanı’nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P6. VANİKÖY PARKI

Resim P6

YERİ : Vaniköy’de, Vaniköy Caddesi üzerinde ve deniz kenarındadır.

TANITIMI : Parkın deniz tarafında oturma grupları, kara (araç yolu) tarafında ise yeşil alanlar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta içinde civa buharlı lamba bulunan ve camı izotrop yayıncı geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş olan bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Ancak, parkta yapılan ölçme sırasında, lambaların birçoğu yanmamaktadır. Döşeme üstünde ölçülen ortalama aydınlık düzeyi $E = 0-1 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Vaniköy Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P7. KANDİLLİ İSKELE MEYDANI VE PARKI

Resim P7

YERİ : Kandilli'de, Kandilli Caddesi üzerinde ve İskele Meydanı'ndadır.

TANITIMI : İskele ve Kandilli Camii ile çevrelenen bu parkın içinde ayrıca 1806 yılında yaptırılmış olan I. Mahmud Çeşmesi de bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Meydan, buradaki tek bir aygıtın ışığıyla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçme sonucunda döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5$ lm/m^2 olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Kandilli İskele Meydanı ve Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P8. KANDİLLİ PARKI

Resim P8

YERİ : Kandilli'de, Kandilli Caddesi üzerinde ve deniz tarafında bulunmaktadır.

TANITIMI : Oldukça iyi bir düzenlemesi olan bu parkta, oturma grupları, yaya yolları, ağaç ve çalılar bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta içinde civa buharlı lamba bulunan ve camı izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş olan bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Lambaların birçoğunun yanmadığı parkta, döşeme üstünde ölçülen ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Kandilli Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P9. ANADOLUHISARI - HİSAR İÇİ PARKI

Resim P9

YERİ : Anadoluhisarı'nda, Körfez Caddesi üzerinde, Anadolu Hisarı'nın surları içindedir.

TANITIMI : Anadolu Hisarı'nın surları içinde bulunan bu parkın içinde ağaçlar, Atatürk Anıtı, birkaç oturma grubu ve çocuk oyun alanı yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parktaki aydınlatma düzeni civa buharlı lamba aygıtlarla sağlanmıştır. Lambaların hiçbirinin yanmadığı ölçüde, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 0-1 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur ki, bu değer de çevreden gelen ışıkla elde edilmektedir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Anadoluhisarı - Hisar içi Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P10. KANLICA PARKI

Resim P10

YERİ : Kanlıca'da, Kanlıca-Anadoluhisarı Caddesi üzerinde, İskender Paşa Camii'nin karşısında bulunmaktadır.

TANITIMI : Bu park, araç yolu ve deniz kıyısındaki evler arasında yer almaktadır. Parkta Atatürk'ün bir heykeli, yeşil alanlar, oturma grupları ve parkın çevresinde de turistik alışveriş yerleri bulunmaktadır. Parkın iskeleye yakın olan kısmında bir de küçük ve yayalara açık bir meydan bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta içinde civa buharlı lamba bulunan ve camı izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş olan bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Parktaki ara yaya yolunda yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan alan Kanlıca Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P11. PAŞABAHÇE SAHİL PARKI

Resim P11

YERİ : Paşabahçe'de, Beykoz'a giden Paşabahçe Caddesi üzerinde ve deniz tarafındadır.

TANITIMI : Oldukça geniş bir parktır. Bu parkta, oturma grupları, yeşil alanlar, çalı ve ağaçlar ve çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta içinde civa buharlı lamba bulunan, izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Parktaki lambaların birçoğu yanmamakta iken yapılan ölçümede döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan alan Paşabahçe Sahil Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P12. PAŞABAHÇE İSKELE PARKI

Resim P12

YERİ : Paşabahçe'de, Paşabahçe İskele Caddesi üzerinde, Vapur İskelesi'nin karşısındadır.

TANITIMI : Bu parkta, yeşil alan, ağaç ve çalılar ve birkaç oturma grubu bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta içinde civa buharlı lamba bulunan, camları izotrop yayıncı geçme yapan aygıtlarla, bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur fakat yapılan ölçme sırasında lambaların birçoğu yanmamaktadır. Döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ 'dir ve bu değer çevreden gelen ışıklarla elde edilmektedir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 11 puan alan Paşabahçe İskele Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P13. BEYKOZ SAHİL PARKI I

Resim P13

YERİ : Beykoz'da, İbrahim Kelle Caddesi üzerinde, Beykoz Korusu'nun karşısında, deniz kenarındadır.

TANITIMI : Oldukça geniş bir parktır ve bu parkta, oturma grupları, yeşil alanlar, çocuk oyun alanı, ağaç ve çalılar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta içinde civa buharlı lamba bulunan izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Birçok lambanın yanmadığı parkta yapılan ölçüme döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan alan I.Beykoz Sahil Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

P14. BEYKOZ SAHİL PARKI II

Resim P14

YERİ : Beykoz'da, İbrahim Kelle Caddesi üzerinde ve deniz kenarındadır.

TANITIMI : Bu parkta ağaç ve çalılar, oturma grupları, Atatürk'ün bir heykeli, yeşil alanlar ve yaya yolları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta içinde civa buharlı lamba olan izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Lambaların hepsinin yanmadığı parkta döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan alan II.Beykoz Sahil Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.8)

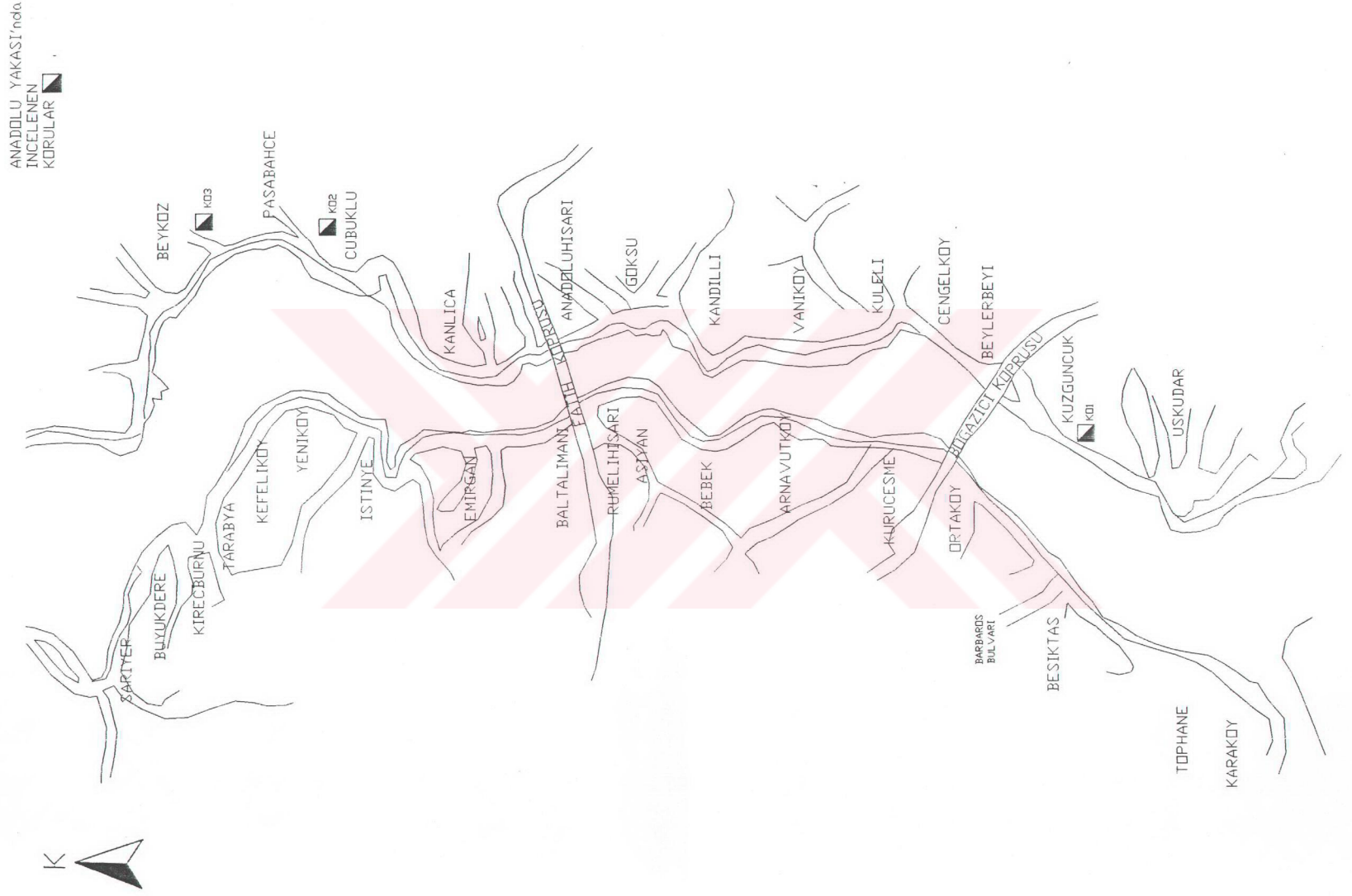
KORULAR

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan üç koru incelenmiştir. Bu koruların adları Tablo 3.9.'da verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.9.'da, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.9'da gösterilmiştir.

Tablo 3.9.

- KO1. Fethi Paşa Korusu
- KO2. Çubuklu Korusu
- KO3. Beykoz Korusu

Şekil 3.9. Anadolu Yakası'nda İncelenen Korular

KO1. FETHİ PAŞA KORUSU

Resim KO1

YERİ : Kuzguncuk ve Üsküdar arasında, Paşalimanı Caddesi üzerinde, yamaçtır.

TANITIMI : “Kuzguncuk Korusu” olarak da tanınan bu korunun yüzölçümü yaklaşık 16 hektar kadardır. (Anon.,İst. Ans.,Cilt:5,s:71-75)

AYDINLATMA DURUMU : Korunun, Kuzguncuk-Paşalimanı arasındaki girişinde özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yol kenarında yapılan ölçüde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından Fethi Paşa Korusu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.9)

KO2. ÇUBUKLU KORUSU

Resim KO2

YERİ : Kanlıca'nın yaklaşık 1.5 km kuzeyindeki dik yamaçtır. (Anon., İst. Ans.,Cilt:5,s:71-75)

TANITIMI : Korunun yüzölçümü yaklaşık 17.2 hektar kadardır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Korunun sahildeki giriş yolu aydınlatılmamıştır. Burası çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından Çubuklu Korusu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür.(Bkz. Tablo E.9)

KO3. BEYKOZ KORUSU

Resim KO3

YERİ : Beykoz'da, İbrahim Kelle Caddesi üzerinde, yamaçtır.

TANITIMI : İçinde çeşitli turistik mekanlar bulunan koru, yaklaşık 8 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. (Anon.,İst. Ans.,Cilt:5,s:71-75)

AYDINLATMA DURUMU : Korunun sahil yolu üzerinde bulunan girişinde özel bir aydınlatma düzeni bulunmayıp çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından Beykoz Korusu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.9)

MEZARLIKLAR

Bu bölümde, Anadolu Yakası'nda yer alan iki mezarlık incelenmiştir. Bu mezarlıkların adları Tablo 3.10.'da verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.10.'da, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.10'da gösterilmiştir.

Tablo 3.10.

ME1. Nakkıştepe Mezarlığı

ME2. Çubuklu Mezarlığı

ME1. NAKKAŞTEPE MEZARLIĞI

Resim ME1

YERİ : Kuzguncuk'un kuzeybatısında, Nakkaştepe'nin eteklerinde yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 6, s: 31)

AYDINLATMA DURUMU : Mezarlıkta bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Mezarlığın, sahil yolu üzerinde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

***Öneri** : Değerlendirmede 8 puan aldığından Nakkaştepe Mezarlığı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.10)

Şekil 3.10. Anadolu Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar

ANADOLU YAKASI'nda
İNCELENEN
MEZARLIKLAR

ME2. ÇUBUKLU MEZARLIĞI

Resim ME2

YERİ : Çubuklu'da, Taşocağı Caddesi üzerindedir.

AYDINLATMA DURUMU : Mezarlıkta bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Mezarlığın, sahil yolu kenarında yapılan ölçüde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 8 puan aldığı için Çubuklu Mezarlığı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür.(Bkz. Tablo E.10)

3.2. RUMELİ YAKASI

CAMİLER

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan yirmi camii incelenmiştir. Bu camilerin adları Tablo 3.11.'de verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.11.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.11'de gösterilmiştir.

Tablo 3.11.

- C1. Kılıç Ali Paşa Camii
- C2. Nusretiye Camii
- C3. Molla Çelebi Camii
- C4. Bezm-i Alem Valide Sultan Camii
- C5. Sinan Paşa Camii
- C6. Mecidiye Camii
- C7. Ortaköy Camii
- C8. Defterdar İbrahim Paşa Camii
- C9. Tezkireci Osman Efendi Camii
- C10. Tevfikiye Camii
- C11. Hümayun-u Abad Camii
- C12. Kayalar Mescidi
- C13. Rumelihisarı Camii
- C14. Ser Hazin Süleyman Ağa Camii
- C15. Emirgan Camii
- C16. Mahmut Çavuş Camii
- C17. Osman Reis Camii
- C18. Gümrükçü İshak Ağa Camii
- C19. Cezayirli Gazi Hasan Paşa Camii
- C20. Kara Kethüda Camii

Sekil 3.11. Rumeli Yakası'nda İncelenen Camiler

RUMELI YAKASI'NDA
İNCELENEN
CAMİLER

C1. KILIÇ ALİ PAŞA CAMİİ

Resim C1

YERİ : Tophane'den Kabataş'a giden Necati Bey Caddesi üzerinde, Tophane Çeşmesi'nin yanındadır.

TARİHÇESİ : Tophane Camii olarak da tanınan bu yapıyı 16.yy'ın ünlü denizcilerinden Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa, 1580-81 yıllarında, Mimar Sinan'a yaptırmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 557-559)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Ayasofya'nın benzeri olan bu camiyi, geniş bir avlu duvarı çevrelemektedir. Tek şerefeli bir minaresi vardır. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Avluya giriş kapısının üstündeki kemer, akkor lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir. Caminin cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Avlu ve içindeki şadırvan, civa buharlı lamba ile aydınlatılmıştır. Avlunun ortasında döşemeden 100cm yükseklikte oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından Kılıç Ali Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C2. NUSRETIYE CAMİİ

Resim C2

YERİ : Tophane'de, Necati Bey Caddesi üzerinde, Tophane Kasrı'nın yanındadır.

TARİHÇESİ : II. Mahmud tarafından 1822-1826 yılları arasında Mimar Krikor Balyan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 6, s: 105-107)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Bu camii kesme taş ve mermerden yapılmıştır. İkişer şerefeli iki minaresi vardır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Halen restorasyon çalışmaları devam eden camii aydınlatılmamıştır. Caminin ön cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından Nusretiye Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C3. MOLLA ÇELEBİ CAMİİ

Resim C3

YERİ : Kabaataş'ta, Necati Bey Caddesi üzerinde, deniz tarafındadır.

TARİHÇESİ : 1589 yılında Molla Çelebi tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 483-484)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kareye yakın dikdörtgen planlı ana mekanı örten bir kubbesi ve tek şerefeli bir minaresi olan bir camidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide mevcut olan aydınlatma düzenine göre, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi, girişte $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$, yan cephenin önünde $E = 5 \text{ lm/m}^2$ dir. Caminin iki yan cephesi, içinde sodyum buharlı lamba bulunan aygıtlarla aydınlatılmıştır. Yan cephenin ortalama ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $L=1 \text{ cd/m}^2$, ön cephenin ışıklılığı ise, yine aynı yükseklikte, $L=0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, caminin tek şerefesi akkor lambalarla çevrelenerek vurgulanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından Molla Çelebi Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C4. BEZM-İ ALEM VALİDE SULTAN CAMİİ

Resim C4

YERİ : Dolmabahçe Camii, Dolmabahçe'de Meclis-i Mebusan Caddesi'ndedir.

TARİHÇESİ : Abdülmecid'in annesi Bezm-i Alem Valide Sultan tarafından başlatılıp, ölümü üzerine Abdülmecid tarafından tamamlattırılan ve tasarımı Mimar Garabet Balyan'a ait olan camii, 19.yy'da yapılmıştır. (Anon.,İst.Ans., 1993, Cilt:3,s:88-89)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Birer şerefeli iki minaresi olan camii büyük bir kubbeyle örtülmüştür. Bu caminin dış duvarları, kabartma süslerle bezenmiştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Ön cephesinin ortalama ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte $L=1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin önündeki meydana döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 15-20 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından Bezm-i Alem Valide Sultan Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C5. SİNAN PAŞA CAMİİ

Resim C5

YERİ : Beşiktaş'ta, Barbaros Bulvarı ile Beşiktaş Caddesi'nin birleştiği yerde Barbaros Anıtı'nın bulunduğu parkın karşısındadır.

TARİHÇESİ : Sadrazam Rüstem Paşa'nın kardeşi Kaptan-ı Derya Sinan Paşa tarafından 1555'te Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., Cilt :7, S 2-5)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Duvarları kesme taş ve kırmızı tuğla karışımı olan caminin sağda tek şerefeli bir minaresi bulunmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçüme, cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Sinan Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C6. MECİDİYE CAMİİ

Resim C6

YERİ : Beşiktaş ile Ortaköy arasında, Çırağan Caddesi üzerinde, Yıldız Parkı'nın girişindedir.

TARİHÇESİ : Abdülmecid tarafından 1848'de Mimar Garabet Amira Balyan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s:314-316)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kare planlı, tek kubbeli ve tek şerefeli bir minaresi olan yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camii özel olarak aydınlatılmamıştır. Yoldan gelen az miktarda ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesinin ortalama ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte, $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Mecidiye Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C7. ORTAKÖY CAMİİ

Resim C7

YERİ : Ortaköy'de, Camii Sokak'tadır. İki tarafı denizle çevrili olup, Boğaz'a doğru uzanan küçük bir burnun üzerindedir.

TARİHÇESİ : Abdülmecid tarafından 1853'te Mimar Nigoğos Balyan'a yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:6, s: 143-144)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Birer şerefeli iki minaresi vardır. Merkezi bir kubbeyle örtülüdür. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Ortaköy Camii'nin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-15 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin cephesinin ortalama ışıklığı ise, yerden 150 cm yükseklikte, $L = 1.5 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Ortaköy Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C8. DEFTERDAR İBRAHİM PAŞA CAMİİ

Resim C8

YERİ : Kuruçeşme ile Ortaköy arasında, Muallim Naci Caddesi üzerinde, deniz tarafındadır.

TARİHÇESİ : Defterdar İbrahim Paşa tarafından 17.yy'ın ilk yarısında yaptırılmıştır. (Anon.,İst. Ans., Cilt:6,s:105-107)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Küçük bir camii olup, tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Yoldan yalnızca çatısı ile minaresi görünen bu camide herhangi bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Minaresinin şerefesi, çevresi flüoresan lambalarla çevrelenerek belirginleştirilmiştir. Cephesinde ölçülen ortalama ışıklılık $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Defterdar İbrahim Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C9. TEZKİRECİ OSMAN EFENDİ CAMİİ

Resim C9

YERİ : Kuruçeşme'de, Arnavutköy yolu üzerinde, yolun kara tarafındadır.

TARİHÇESİ : 18. yüzyılda yapılmıştır. (Anon, İst. Ans., Cilt :7, s:261)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan bir camidir.

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Caminin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 20-30 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin ön cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150cm yükseklikte $L=1\text{cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Tezkireci Osman Efendi Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C10. TEVFIKİYE CAMİİ

Resim C10

YERİ : Arnavutköy'de, Arnavutköy-Bebek Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : II. Mahmud tarafından 1832'de yaptırılmıştır.(Anon., İst. Ans., 1993,Cilt:8,s:437)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek şerefeli bir minaresi olan bir camidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide sodyum buharlı lambalı dört adet aygıtla oluşturulmuş bir dış aydınlatma düzeni kurulmuştur. Caminin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1.5 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Tevfikiye Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C11. HÜMAYUN-U ABAD CAMİİ

Resim C11

YERİ : Bebek'te, Rumelihisarı yolunun deniz tarafında, Bebek Vapur İskelesi'nin yanında yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 5. Sultan Mehmet Reşat tarafından Evkaf Başmimarı Kemaleddin Bey'e, 1913 yılında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 2, s: 116)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Camii alçak duvarlı bir avlu içinde yer almaktadır. Kare planlı ve tek kubbeli olan caminin, tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide, içinde sodyum buharlı lamba olan ve camiye yönlendirilmiş aygıtlarla bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur. Caminin avlusunda döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ dir. Ön cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Hümayun-u Abad Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C12. KAYALAR MESCİDİ

Resim C12

YERİ : Aşyan'da, Bebek-Rumelihisarı Caddesi üzerinde, yolun kara tarafındadır.

TARİHÇESİ : 17. yy'da Nişancı Sıtkı Ahmed Paşa tarafından yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 498-499)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kıрма çatılı bir camii olup, tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, yoldan ve çevreden gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Ayrıca, tek minaresinin şerefesi akkor lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir. Caminin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Kayalar Mescidi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C13. RUMELİHISARI CAMİİ

Resim C13

YERİ : Rumelihisarı'nda,Rumelihisarı-Baltalimanı Caddesi üzerinde, yolun kara tarafındadır.

TARİHÇESİ : 19.yy'da yaptırılmıştır.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Camide özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmakta olup minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir. Caminin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Rumelihisarı Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C14. SER HAZİN SÜLEYMAN AĞA CAMİİ

Resim C14

YERİ : Baltalimanı'nda, Boyacıköy-Emirgan Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : İlk yapım tarihi bilinmeyen camii, 1826 yılında tamir edilmiştir. (Caminin kendi kitabesi)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan kırma çatılı bir camidir.

AYDINLATMA DURUMU : Camide aydınlatma düzeni bulunmaktadır.. Caminin iki cephesini aydınlatan aygıtların içinde sodyum buharlı lamba bulunmaktadır. Caminin ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$, yan cephesinin ortalama ışıklılığı ise, yine aynı yükseklikte, $E = 2-2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır. Caminin avlusunda, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 15-20 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, Ser Hazin Süleyman Ağa Camii'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C15. EMİRGAN CAMİİ

Resim C15

YERİ : Emirgan'da, Emirgan-Boyacıköy Caddesi'yle, Doğru Muvakkithane Sokağı'nın köşesinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 1781'de I. Abdülhamid tarafından erken yaşta ölen şehzadelerinden Mehmed ve onun annesi Hümaşah Kadın anısına yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:3, s: 169-170)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan, dikdörtgen planlı ve kırma çatılı bir camidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide içinde sodyum buharlı lamba bulunan ve camiye yönlendirilmiş aygıtlarla bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Caminin ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin avlusunda, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ 'dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Emirgan Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C16. MAHMUT ÇAVUŞ CAMİİ

Resim C16

YERİ : İstinye’de, Yeniköy yolu üzerindedir.

TARİHÇESİ : İlk inşa tarihi bilinmeyen bu camii, İstinye Mahmut Çavuş Camii Yaptırma Derneği tarafından yeniden 1972-1974 tarihleri arasında yaptırılmıştır. (Caminin kendi kitabesi)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan, kırma çatılı bir camidir.

AYDINLATMA DURUMU : Camide, içinde sodyum buharlı lamba bulunan ve camiye yönlendirilmiş iki tane aygıtla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Yapılan ölçüme, caminin önünde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 12 puan aldığından, Mahmut Çavuş Camii’nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C17. OSMAN REİS CAMİİ

Resim C17

YERİ : Yeniköy'de, Köybaşı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 1635'te Osman Reis tarafından yaptırılmış, 1904'te Ahmed Arif Paşa tarafından bugünkü görünümüyle yeniden inşa ettirilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 6, s: 164-165)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan, kırma çatılı bir camidir.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, minaresinin şerefesi de flüoresan lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Osman Reis Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C18. GÜMRÜKÇÜ İŞHAK AĞA CAMİİ

Resim C18

YERİ : Kireçburnu'nda, Kireçburnu-Tarabya Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 1951 yılında yapılmıştır.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tek şerefeli bir minaresi olan, kareye yakın dikdörtgen planlı ve kırma çatıyla örtülü bir camidir.

AYDINLATMA DURUMU : İçinde sodyum buharlı lamba bulunan ve ikisi minareye, biri de camiye yönlendirilmiş aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapılan ölçmede, avluda döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 11 puan aldığından, Gümrükçü İshak Ağa Camii'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C19. CEZAYİRLİ GAZİ HASAN PAŞA CAMİİ

Resim C19

YERİ : Büyükdere'de, Çayırbaşı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 1781 yılında Kaptan-ı Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa tarafından yaptırılmıştır. (Anon.,İst. Ans.,1993, Cilt: 6,s: 105-107)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kare planlı ve kırma çatılı bir cami olup, tek şerefeli bir minaresi vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan camii, yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Caminin cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, minaresinin şerefesi flüoresan lambalarla çevrelenerek belirlenmiştir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Cezayirli Gazi Hasan Paşa Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

C20. KARA KETHÜDA CAMİİ

Resim C20

YERİ : Büyükdere'de, Çayırbaşı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : III. Mustafa döneminde, 1785 yılında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:2, s:363)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Duvarları kagir, çatısı kırma olan caminin tek şerefeli bir minaresi vardır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Camide, içinde sodyum buharlı lamba bulunan aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Caminin ön cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Caminin avlusunda yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Kara Kethüda Camii'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.11)

İSKELELER

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan on iskele incelenmiştir. Bu iskelelerin adları Tablo 3.12.'de verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.12.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.12'de gösterilmiştir.

Tablo 3.12.

- İ1. Karaköy İskeleleri
- İ2. Kabataş İskeleleri
- İ3. Beşiktaş İskeleleri
- İ4. Ortaköy İskelesi
- İ5. Arnavutköy İskelesi
- İ6. Bebek İskelesi
- İ7. İstinye İskelesi
- İ8. Yeniköy İskelesi
- İ9. Büyükdere İskelesi
- İ10. Sarıyer İskelesi

Şekil 3.12. Rumeli Yakası'nda İncelenen İskeleler

İI. KARAKÖY İSKELELERİ

Resim İI

YERİ : Karaköy'de, Haliç'in İstanbul Boğazı'na bağlandığı yerde, Rıhtım Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Karaköy'deki vapur iskelesi duba üzerinde olup, 1984 yılında yerine konmuştur. (Anon.,İst. Ans.,1993,Cilt:4,s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Bu iskeleden Haydarpaşa ve Kadıköy'e tarifeli seferler yapılmaktadır. Karaköy'deki ikinci iskele, Karaköy Deniz Otobüsü İskelesi'dir. Bu iskele de vapur iskelesi gibi duba üstündedir ve buradan da Kadıköy ve Bostancı'ya tarifeli seferler yapılmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : İskele binasında özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Aydınlatma düzeni bulunan iskele meydanında, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 7 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Karaköy İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ2. KABATAŞ İSKELELERİ

Resim İ2

YERİ : Kabataş'ta, Meclis-i Mebusan Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Tarihçe hakkında bilgi edinilememiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kabataş'ta üç iskele bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Fındıklı-Dolmabahçe yönündeki, Kabataş Deniz Otobüsleri İskelesi'dir. İkinci iskele, Üsküdar'a giden vapurların yanaştığı iskeledir. Üçüncü iskele ise (Kabataş I İskelesi), yalnızca yazın kullanılan bir iskeledir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:198-206)

AYDINLATMA DURUMU : Kabataş'taki iskele binalarının hiçbirinde özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. İskele binaları meydana gelen ışıktan aydınlanmaktadır. Meydanda yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10-15 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Kabataş İskele Binası'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ3. BEŞİKTAŞ İSKELELERİ

Resim İ3

YERİ : Beşiktaş'taki iki iskele de Barbaros Hayreddin Caddesi üzerinde bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : Üsküdar ve Kadıköy vapurlarının yanaştığı iskele, 1913'te Şirket-i Hayriyye tarafından Mimar Ali Talat Bey'e yaptırılmıştır. Boğaz vapurlarının yanaştığı iskele olan Barbaros Hayrettin İskelesi ise, 1982'de yapılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Barbaros Hayrettin İskelesi uzun kenarı denize paralel haç planlı ve tek katlı bir iskele binasıdır. Üsküdar iskele binası ise iki katlı ve dikdörtgen planlı bir binadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : İskelelerin özel bir aydınlatma düzenleri bulunmamaktadır. İskele meydanında yapılan ölçüme, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Beşiktaş İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ4. ORTAKÖY İSKELESİ

Resim İ4

YERİ : Ortaköy'de, Ortaköy İskele Sokak'tadır.

TARİHÇESİ : Ortaköy İskelesi, ilk kez Şirket-i Hayriye tarafından 20. yy'ın başlarında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Uzun kenarı denize paralel, dikdörtgen planlı ve tek katlı bir binadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : İskele binasının özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Ortaköy İskele Meydanı'nda yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 7-17 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, Ortaköy İskele Binası'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İS. ARNAVUTKÖY İSKELESİ

Resim 15

YERİ : Arnavutköy’de Arnavutköy-Bebek sahil yolu üzerindedir.

TARİHÇESİ : Yeni yapılan kazıklı kıyı yolu inşaatı sırasında eski iskele yıkılmış ve 1988’de yeniden inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı ve tek katlı bir iskele binasıdır.

AYDINLATMA DURUMU : İskele binası özel olarak aydınlatılmamıştır. Yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçmede, iskelenin önüde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2-2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. İskele binasının cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Arnavutköy İskele Binası’nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ6. BEBEK İSKELESİ

Resim İ6

YERİ : Bebek Koyu'nda, Bebek Camii'nin yanındadır.

TARİHÇESİ : Yapıldığı tarih hakkında bilgi edinilememiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : İskele binası, ahşap iki ayrı küçük yapıdan oluşmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : İskelede bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yapılan ölçmede, iskelenin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, Bebek İskele Binası'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ7. İSTİNYE İSKELESİ

Resim İ7

YERİ : İstinye Koyu'nda, İstinye Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : Yapıldığı tarih hakkında bilgi edinilememiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen planlı tek katlı bir yapıdır.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan iskele, yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. önünde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, İstinye İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ8. YENİKÖY İSKELESİ

Resim İ8

YERİ : Yeniköy'de, Köybaşı Caddesi, Yeniköy İskele Sokak üzerindedir.

TARİHÇESİ : Tarihçesi hakkında bilgi edinilememiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yeniköy İskele Binası Boğaz'a paralel inşa edilmiş, dikdörtgen planlı tek katlı ahşap bir yapıdır. (Anon.,İst.Ans.,1993,Cilt:4,s: 198-206)

AYDINLATMA DURUMU : Binada özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Yeniköy İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ9. BÜYÜKDERE İSKELESİ

Resim İ9

YERİ : Büyükdere'de, İstanbul Boğazı'nın en geniş yerinde bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : Yeni yapılan kazıklı sahil yolu üzerinde 1989 yılında inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 198-206)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : İki katlı bir yapıdır.

AYDINLATMA DURUMU : İskele özel olarak aydınlatılmamıştır. Cephesindeki ortalama aydınlık düzeyi $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. İskelenin önünde yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Büyükdere İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

İ10. SARIYER İSKELESİ

Resim İ10

YERİ : Sarıyer'de, Mesar Burnu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Tarihçesi hakkında bilgi edinilememiştir.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dar kenarı denize bakan, dikdörtgen planlı ve kırma çatılı bir yapıdır. (Anon.,İst.Ans.,1993,Cilt:4,s:198-206)

AYDINLATMA DURUMU : Sarıyer İskelesi'nde normal akkor lambalı, camı düzgün geçme yapan aygıtlarla bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Yapılan ölçüde, iskeleye girişte döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=2lm/m^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Sarıyer İskele Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.12)

KULE, ANIT ve SURLAR

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan kule, anıt ve surlardan üçü incelenmiştir. Bu yapıların adları Tablo 3.13.'te verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.13.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.13'te gösterilmiştir.

Tablo 3.13.

- KA1. Dolmabahçe Saat Kulesi
- KA2. Barbaros Anıtı
- KA3. Rumeli Hisarı

Şekil 3.13. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surlar

RUMELİ YAKASI'nda
İNCELENEN
KULE, ANIT ve
SURLAR Δ

KA1. DOLMABAHÇE SAAT KULESİ

Resim KA1

YERİ : Dolmabahçe Sarayı'nın Saltanat Kapısı ile Dolmabahçe Camii arasında, Dolmabahçe Caddesi üzerinde yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 3, s: 89)

TARİHÇESİ : II. Abdülhamid tarafından, 1890-1894 yılları arasında yaptırılmıştır. Kulenin mimarı olarak, çeşitli kaynaklarda Balyan ailesinin değişik üyeleri gösterilmektedir. (Bkz. a. g. e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dört kath olan kulenin yüksekliği 30 m kadardır. Her katta biraz daha daralarak yükselmektedir. Kule, 12 x 12 m ölçülerinde mermer bir platforma oturmaktadır. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Kuleyi aydınlatmak için, kuleden belirli bir uzaklığa yerleştirilmiş, içinde 1000 Watt'lık HQI-T (Osram) lamba bulunan yönlendirmeli aygıtlar kullanılmıştır. Kulenin cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Dolmabahçe Saat Kulesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.13)

KA2. BARBAROS ANITI

Resim KA2

YERİ : Beşiktaş'ta, Cezayir Caddesi üzerinde, Barbaros Türbesi'nin ve Deniz Müzesi'nin önündeki alanda bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : Barbaros Anıtı, Güzel Sanatlar Akademisi'nin modlaj hocaları Hadi Bara ile Zühtü Müridoğlu tarafından hazırlanmış ve 1944'te yerine konmuştur. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 2, s: 52-53)

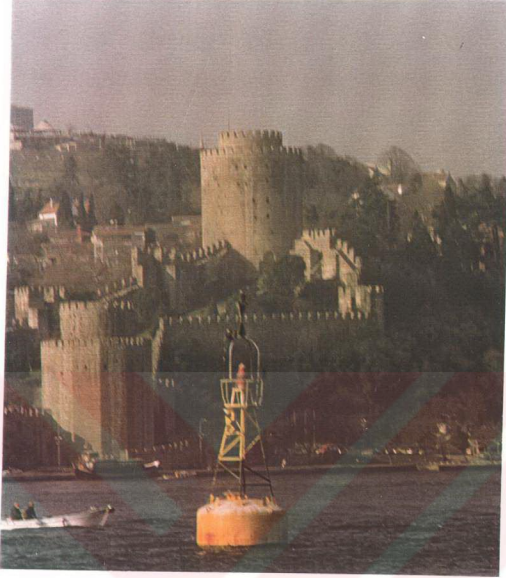
MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Birkaç basamaklı mermer bir platform üzerinde, yaklaşık 10 m yüksekliğinde, üç figürden oluşan bronz bir heykeldir. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Anıtın özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Heykelin ön cephesinin ortalama ışıklılığı, yerden 150 yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Anıtın önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Barbaros Anıtı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.13)

KA3. RUMELİ HİSARI

Resim KA3

YERİ : Bebek-Rumelihisarı Caddesi üzerinde, Anadolu Hisarı'nın karşısında, Boğaz'ın en dar olduğu yerdedir.

TARİHÇESİ : İstanbul'un fethi hazırlıkları sırasında, Boğaz'ın kontrolünü sağlamak için, Fatih Sultan Mehmed tarafından 1451-1452'de yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 6, s: 355-356)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Üç adet kulesi ve onüç adet burcu bulunmaktadır. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Rumeli Hisarı aydınlatılmıştır. Burada yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=5-25\text{lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Hisarın cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 200 cm yükseklikte $L=0.5-1\text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 20 puan aldığından, Rumeli Hisarı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.13)

EĞİTİM YAPILARI

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan eğitim yapılarından üçü incelenmiştir. Bu yapıların adları Tablo 3.14.'te verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.14.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.14'te gösterilmiştir.

Tablo 3.14.

- E1. Mimar Sinan Üniversitesi
- E2. Galatasaray Üniversitesi
- E3. Kabataş Erkek Lisesi

Şekil 3.14. Rumeli Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapıları

RUMELİ YAKASI'nda
İNCELENEN
EGİTİM YAPILARI ●

E1. MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ

Resim E1

YERİ : Fındıklı'da, Necati Bey Caddesi üzerinde üzerinde, deniz kenarındadır.

TARİHÇESİ : Mimar Sinan Üniversitesi, 1883'te açılan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin devamı olması nedeniyle Türkiye'nin en eski eğitim kurumlarından biridir. Eski adı İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'dir. 1982 yılında Mimar Sinan Üniversitesi adıyla yeniden kurulmuştur. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:5, s:470-471)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Oldukça geniş bir alan üzerinde bulunan üç katlı iki tane dikdörtgen planlı yapıyla, bunların arasındaki daha küçük yapıdan oluşmuştur. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Binanın, yol cephesi, bahçe, yol ve çevreden gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Bahçede yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Mimar Sinan Üniversitesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.14)

E2. GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ

Resim E2

YERİ : Ortaköy'de, Çırağan Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 19. yy'ın ikinci yarısında inşa edilmiş Fer'iye Sarayları'ndan Galatasaray Üniversitesi'nin kullanmakta olduğu binadır. Mimarı hakkında kesin bir bilgi yoktur. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 3, s: 294)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Bina dikdörtgen planlı olup, denize paralel olarak inşa edilmiştir. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan yol cephesi çevreden ve yoldan gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Bu cephesindeki ortalama ışıklılık, yerden 150cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Galatasaray Üniversitesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.14)

E3. KABATAŞ ERKEK LİSESİ

Resim E3

YERİ : Ortaköy’de, Çırağan Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TARİHÇESİ : 19. yy’ın ikinci yarısında inşa edilmiş Fer’iye Sarayları’ndan Kabataş Lisesi’nin kullanmakta olduğu iki binadır. Mimarı hakkında kesin bir bilgi yoktur. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:3, s:294)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Denize paralel olarak inşa edilmiş olan iki ana bina dikdörtgen planlıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan yol cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır. Öngörünüm bölgesine giren cephesinde bir aydınlatma düzeni vardır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Kabataş Erkek Lisesi’nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.14)

MÜZELER

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan müzelerden dördü incelenmiştir. Bu müzelerin adları Tablo 3.15.'te verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.15.'te, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.15'te gösterilmiştir.

Tablo 3.15.

- M1. Dolmabahçe Sarayı
- M2. M.S.Ü. Resim - Heykel Müzesi
- M3. Deniz Müzesi
- M4. Sadberk Hanım Müzesi

Şekil 3.15 Rumeli Yakası'nda İncelenen Müzeler

RUMELI YAKASI'nda
İNCELENEN
MÜZELER

M1. DOLMABAHÇE SARAYI

Resim M1

YERİ : Beşiktaş'ta, Dolmabahçe Caddesi'nde, yaklaşık 250.000m²'lik bir alan üzerinde yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:3, s: 89-96)

TARİHÇESİ : Abdülmecid tarafından 1839-1861 yılları arasında Mimar Garabet Balyan'a yaptırılmıştır. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Saray, kara tarafında yüksek duvarlarla çevrilmiştir. Kara tarafında iki tane anıtsal karakterde kapısı bulunmaktadır. Saray, geniş cephesi denize paralel "L" biçiminde bir ana yapıyla, diğer köşk ve pavyonlardan oluşmuştur. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Sarayın, sahil yolu üzerinde bulunan Saltanat Kapısı'nın iki yanında iki adet aygıt bulunmakta fakat kullanılmamaktadır. Deniz cephesinde bir aydınlatma düzeni vardır. Bu cephenin ortalama ışıklılığı yerden 140 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ 'dir. İç bahçeye açılan kapının ortalama ışıklılığı yine aynı yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ 'dir.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Dolmabahçe Sarayı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.15)

M2. M.S.Ü. RESİM HEYKEL MÜZESİ

Resim M2

YERİ : Beşiktaş'ta, Beşiktaş Caddesi üzerinde yer almaktadır.(Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 6, s: 315-316)

TARİHÇESİ : Dolmabahçe Sarayı kompleksi içinde yer alan veliaht dairesinin, MSÜ'ye ayrılmasından sonra, 1937 yılında açılmıştır. Türkiye'nin ilk, İstanbul'un halen tek resim ve heykel müzesidir. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Üç katlı, iç bahçesi oldukça geniş olan bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Yol cephesinde bir aydınlatma düzeni bulunmayan yapı, yoldan ve çevreden gelen ışıklarla aydınlanmaktadır. Cephedeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, M.S.Ü. Resim-Heykel Müzesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.15)

M3. DENİZ MÜZESİ

Resim M3

YERİ : Beşiktaş'ta, Beşiktaş Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 1897'de Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hüsnü Paşa'nın emri ile Amiral Arif Hikmet Paşa ve Yüzbaşı Süleyman Nutki Bey tarafından kurulmuştur. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 3, s:28-29)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Ana bina üç katlıdır. Müzenin bahçesi de açık sergi alanı olarak düzenlenmiştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Müzenin bir kısmında aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapılan ölçmede, ön cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150cm yükseklikte $L = 1-3 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, Deniz Müzesi'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.15)

M4. SADBBERK HANIM MÜZESİ

Resim M4

YERİ : Büyükdere'de Piyasa Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 19.yy. sonunda inşa edilmiş olan Azaryan Yalısı, 1980 yılından sonra Vehbi Koç Vakfı tarafından müzeye çevrilmiştir. (Erdenen, Boğaziçi Sahilhaneleri,1994,Cilt:3,s:438-442). 1988'de, hemen yanında yer alan bir başka yalının onarılmasıyla genişlemiştir. Günümüzde müze iki ayrı yapı içinde yer almaktadır. (Anon.,İst. Ans.,1993,Cilt:6,s:390)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Azaryan Yalısı, simetrik üç katlı, iki katında cumbası olan bir yapıdır. (Erdenen,Boğaziçi Sahilhaneleri,1994,Cilt:3,s:438-442).

AYDINLATMA DURUMU : Yapının girişinde, çubuk halojen lambalı aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Girişin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=55-115 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır. Ön cephenin ortalama ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte $L=1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Sadberk Hanım Müzesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.15)

DİĞER ÖNEMLİ YAPILAR

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan ve konsolosluk, orduevi, hastane vb. olarak kullanılan yapılardan onüçü incelenmiştir. Bu yapıların adları Tablo 3.16.'da verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.16.'da, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E, L değerleri) ise Tablo E.16'da gösterilmiştir.

Tablo 3.16.

- Ö1. Nordstern Hanı
- Ö2. T.C. Ziraat Bankası Binası
- Ö3. Tophane Kasrı
- Ö4. Barbaros Hayreddin Paşa Türbesi
- Ö5. Çırağan Sarayı
- Ö6. Sabancı Kabataş Eğitim Vakfı Kültür Sitesi
- Ö7. Esmâ Sultan Sahilsarayı
- Ö8. Mısır Konsoloslugu
- Ö9. Baltalimanı Kemik Hastalıkları Hastanesi
- Ö10. Kalender Orduevi
- Ö11. Cumhurbaşkanlığı Konutu
- Ö12. Büyük Tarabya Oteli
- Ö13. İspanya Elçiliği Yazlığı

Şekil 3.16. Rumeli Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapılar

Ö1. NORDSTERN HANI

Resim Ö1

YERİ : Karaköy'de, Voyvoda Caddesi'nin meydanı kestiği köşede yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:6, s:93)

TARİHÇESİ : Nordstern Hanı, 1889'da inşa edilmiştir. Yapının mimarı bilinmemektedir. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Cephelerinde sivri kemerli pencereler bulunmakta olan yapı, üç katlıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Binada mevcut olan aydınlatma düzeni içinde, cephede ölçülen ortalama ışıklılık yerden 200 cm yükseklikte $L = 15 \text{ cd/m}^2$ 'dir. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Nordstern Hanı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö2. T.C. ZİRAAT BANKASI BİNASI

Resim Ö2

YERİ : Karaköy'de, Galata Köprüsü ile Karaköy Meydanı'nın doğusunda, Rihtım Caddesi üzerinde yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 7, s: 562)

TARİHÇESİ : 1911-1912 yıllarında yapılmıştır. (Bkz. a. g. e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Beş katlı bir yapıdır. Binanın en tanınmış özelliği olan büyük boyutlu kadın heykelleri, deniz cephesini çevreleyen beton balkon korkulukları üzerindedir. (Bkz. a. g. e.)

AYDINLATMA DURUMU : Deniz cephesinde, bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen, binaya yönlendirilmiş dört adet aygıtla sağlanmıştır, ancak bu aygıtların lambaları yanmamaktadır. Binadaki iki heykel aydınlatılmış durumdadır. Bu heykellerin ortalama ışıklılığı $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ 'dir. Yapının ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, T.C. Ziraat Bankası Binası'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö3. TOPHANE KASRI

Resim Ö3

YERİ : Tophane'de, Necati Bey Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Abdülmecid döneminde, Osmanlı yönetimi için önemli yapılar yapan İngiliz Mimar William James Smith tarafından inşa edilmiştir.(Anon., İst. Ans.,1993,Cilt:7,s:277)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tophane Kasrı, denize paralel, 22 x 10 m ölçülerinde, dikdörtgen bir tabana oturan, iki katlı bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Kasrın özel bir aydınlatma düzeni bulunmayıp yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Binanın önünde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$, ön cephesindeki ortalama ışıklık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Tophane Kasrı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö4. BARBAROS HAYREDDİN PAŞA TÜRBESİ

Resim Ö4

YERİ : Beşiktaş'ta, Beşiktaş Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Kaptan-ı Derya Barbaros Hayreddin Paşa, kendisi için, vefatından önce, 1541'de Mimar Sinan'a yaptırmıştır. (Anon., İst.Ans., 1993, Cilt:2,s:54)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Türbe, sekizgen gövdeli bir yapıdır. Yapının giriş kapısı dışındaki yüzlerinde, iki sıra pencere vardır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Türbenin özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L=1-2 \text{ cd/m}^2$, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Barbaros Hayreddin Paşa Türbesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö5. ÇIRAĞAN SARAYI

Resim Ö5

YERİ : Beşiktaş ile Ortaköy arasında Çırağan Caddesi üzerindedir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:2, s:503-506)

TARİHÇESİ : 1872 başında tamamlanmış olan Çırağan Sarayı, Abdülaziz döneminde Sarkis Balyan tarafından inşa edilmiştir. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Saray, yaklaşık 124x45m boyutunda ve yükseltilmiş bodrum üzerinde iki katlı bir yapıdır. Halen, saray binası ek bina ile beraber otel olarak kullanılmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çırağan Sarayı'nda yapılan çeşitli ölçmelerde, yerden 150cm yükseklikte, bahçe duvarında $Lort = 5-200 \text{ cd/m}^2$, sarayın kendi cephesinde $Lort = 8-25 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Sarayın dış duvarında yapılan ölçmede ise, yerden 150cm yükseklikte, duvarın $Lort=0.5-4 \text{ cd/m}^2$, duvarın önünde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 20-90 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Çırağan Sarayı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö6. SABANCI KABATAŞ EĞİTİM VAKFI KÜLTÜR SİTESİ Resim Ö6

YERİ : Ortaköy'de, Çırağan Caddesi üzerinde, Fer'iye Sarayları dizisinin Ortaköy yönünde yer almaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:3, s:293-294)

TARİHÇESİ : 19. yy'ın ikinci yarısında inşa edilmiştir. Yakın zamanda restorasyonu tamamlanmıştır ve Kabataş Kültür Merkezi olarak kullanılmaya başlanmıştır. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Denize paralel olarak inşa edilmiş olan yapının ön cephesini simetrik olarak yerleştirilmiş dörder sütun oluşturmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Mevcut aydınlatma düzeni içinde, yol cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Sabancı Kabataş Eğitim Vakfı Kültür Sitesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö7. ESMA SULTAN SAHİLSARAYI

Resim Ö7

YERİ : Ortaköy'de, Camii Sokak'tadır.

TARİHÇESİ : I. Abdülhamid'in kızı Küçük Esmâ Sultan'ın sahil sarayıdır. 18.yy'da inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:3, s:211-212)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Boğaziçi'nin en geniş cepheli yalıdır. İkinci katta bulunan yedi adet çıkmanın üç tanesini sütunlar taşımaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Esmâ Sultan Sahilsarayında bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Sarayın önünde yapılan ölçüde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2-7 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Esmâ Sultan Sahilsarayının öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö8. MISIR KONSOLOSLUĞU

Resim Ö8

YERİ : Bebek'te, Cevdet Paşa Caddesi ile deniz arasındadır.

TARİHÇESİ : İlk yapım tarihi bilinmeyen yapı, 1896 yılında II. Abdülhamid tarafından, Mısırlı Hıdiva Emine'ye hediye edilmiştir. 20.yy başında bazı eklemeler yapılarak yeniden inşa ettirilmiş olan saray, günümüzde halen Mısır Konsolosluğu olarak kullanılmaktadır. (Anon.,İst.Ans.,Cilt:4,s:63-65)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Saray, geniş cephesi denize bakan 64x28m boyutlarında, dört katlı bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Sarayın bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yol cephesindeki ortalama ışıklılık, yerden 150 cm yükseklikte $L = 2 \text{ cd/m}^2$ 'dir. Önündeki yolda, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-7.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Mısır Konsolosluğu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö9. BALTALIMANI KEMİK HASTALIKLARI HASTANESİ Resim Ö9

YERİ : Baltalimanı'nda, Rumelihisar-Baltalimanı Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : 19. yy'da, Mustafa Reşid Paşa tarafından kendi ahşap yalısının yanına Mimar Sarkis Balyan'a yaptırılmış olan yapı, 1944 yılından beri hastane olarak hizmet vermektedir. (Anon., İst. Ans., Cilt: 2, s: 34-35)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen bir alana oturan, uzun kenarı denize paralel iki katlı bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Yapının özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Bina çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Ön cephenin ortalama ışıklılığı, yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Baltalimanı Kemik Hastalıkları Hastanesi'nin aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö10. KALENDER ORDUEVİ

Resim Ö10

YERİ : Tarabya'da, Yeniköy-Tarabya Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Kalender Kasrı, Abdülaziz tarafından 19. yy'ın ikinci yarısında Mimar Sarkis Balyan'a yaptırılmıştır. 1950'den sonra, ordu mensuplarının dinlenme tesisi olarak onarılmıştır. Günümüzde halen orduevi olarak kullanılmaktadır. (Anon., İst. Ans., Cilt: 4, s: 395-396)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : İki katlı simetrik bir yapı olan kasrın cephelerinde basık kemerli pencereler bulunmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Kasırda özel bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Kalender Orduevi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö11. CUMHURBAŞKANLIĞI KONUTU

Resim Ö11

YERİ : Tarabya Koyu'nun güneyinde, Tarabya-Yeniköy Caddesi üzerindedir. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:93-94)

TARİHÇESİ : 19. yy. sonunda inşa edildiği bilinen yapının mimarı kesin olarak bilinmemekle birlikte, büyük olasılıkla Raimondo D'Aronco olduğu tahmin edilmektedir. (Erdenen, Boğaziçi Sahilhaneleri, 1994, s:528-530)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Büyük bir konak olan ilk yapı, kıyıya paralel yerleştirilmiş, kagir bodrum üzerine ahşap strüktürlü ve iki katlıdır. İkinci yapı, daha küçük boyutta, üç katlıdır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:4, s:93-94)

AYDINLATMA DURUMU : Yol tarafında özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan köşk, yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklılık, yerden 150 cm yükseklikte $L = 1-2 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, Cumhurbaşkanlığı Konutu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö12. BÜYÜK TARABYA OTELİ

Resim Ö12

YERİ : Tarabya Burnu'nda, Tarabya-Kireçburnu Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Büyük Tarabya Otel, Tarabya Burnu'ndaki yanan eski Konak Otel'i'nin yerine 1954-1960 yılları arasında inşa edilmiştir. (Anon., İst. Ans., Cilt:7,s:207-209)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Boğaziçi karakterine aykırı bir cephe anlayışı ve kat yüksekliğinde, Tarabya Burnu'nda inşa edilen otel, II. Ulusal Mimarlık Akımı'nın sonrasında gelişen modern yapı örneklerindedir.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunan Büyük Tarabya Otel'i'nin girişinde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=90 \text{ lm/m}^2$, girişinin ortalama ışıklılığı, yerden 150cm yükseklikte $L=8 \text{ cd/m}^2$, duvarındaki ortalama ışıklılık, yine aynı yükseklikte, $L=1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Büyük Tarabya Otel'i'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

Ö13. İSPANYA ELÇİLİĞİ YAZLIĞI

Resim Ö13

YERİ : Büyükdere’de, Piyasa Caddesi üzerinde, Surp Boğos Ermeni Katolik Kilisesi’nin yanında bulunmaktadır. (Anon.,İst. Ans.,Cilt:4,s:217-218)

TARİHÇESİ : Bugün kullanılmakta olan bina, daha önce elçilik binası olarak kullanılan yalının yanması üzerine, onun yerinde 1850’li yıllardan sonra yaptırılmıştır. Yapının mimarı konusunda kesin bir bilgi yoktur. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Denize dik konumda, yaklaşık kare planlı bir tabana oturan, kagir bir bodrum üzerine ahşap bir yapıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni bulunmayan Elçilik binası yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Binanın önünde yapılan ölçmede, döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$, ön cephesindeki ortalama ışıklılık, yerden 150 cm yükseklikte, $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 18 puan aldığından, İspanya Elçiliği’nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.16)

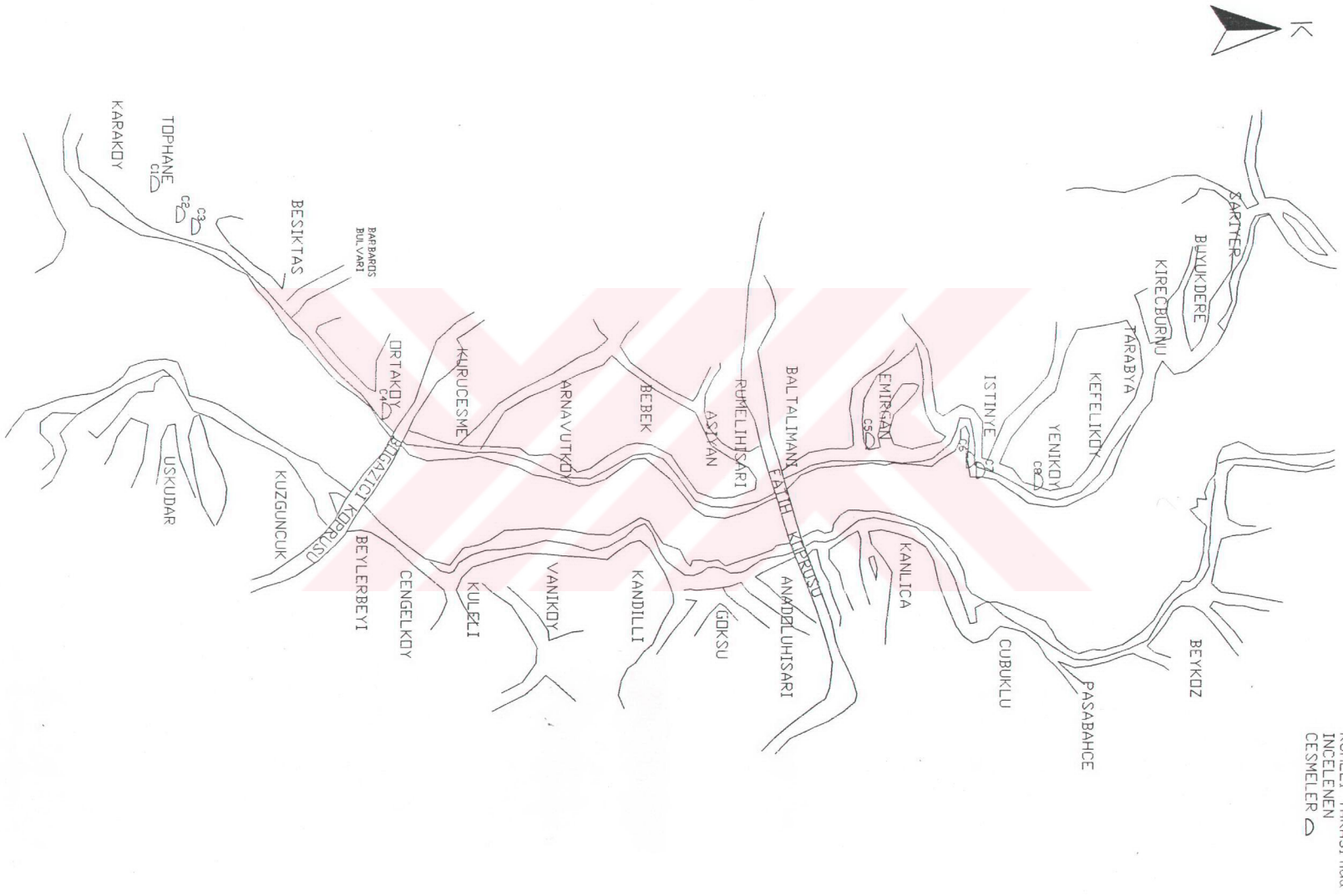
ÇEŞMELER

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan çeşmelerden yedisi incelenmiştir. Bu çeşmelerin adları Tablo 3.17.'de verilmiş, konuları harita üzerinde Şekil 3.17.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E,L değerleri) ise Tablo E.17'de gösterilmiştir.

Tablo 3.17.

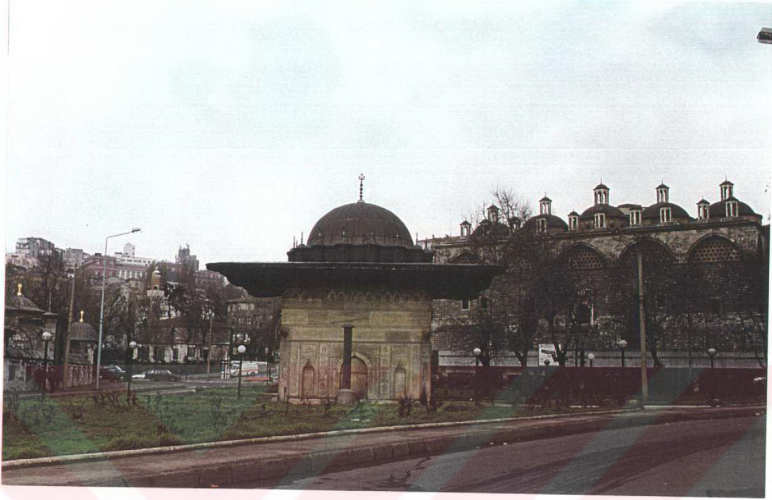
- Ç1. Tophane Çeşmesi
- Ç2. Koca Yusuf Paşa Çeşmesi
- Ç3. Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi
- Ç4. Damat İbrahim Paşa Çeşmesi
- Ç5. Rengigül Hanım Çeşmesi
- Ç6. Ahmed Şemseddin Efendi Çeşmesi
- Ç7. Mihrişah Çeşmesi

Şekil 3.17. Rumeli Yakası'nda İncelenen Çesmeler

ÇI. TOPHANE ÇEŞMESİ

Resim Ç1

YERİ : Tophane'de, Necati Bey Caddesi üzerinde, Kılıç Ali Paşa Camii'nin yanındaki üçgen alanda ve yol kenarındadır. (Anon.,İst. Ans.,Cilt:7,s:276-277)

TARİHÇESİ : I. Mahmud tarafından, Kayserili Mehmet Ağa'nın sermimarlığı döneminde 1732'de yaptırılmıştır. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tophane Çeşmesi, kare planlı ve dört yüzlüdür. Cephesinde mermer kullanılmıştır. Kurşun kaplı ahşap çatısının saçağı çok geniştir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel olarak aydınlatılmayan çeşme, çevreden ve yoldan gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Çeşmenin yanındaki yeşil alanda, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Yol cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığı için, Tophane Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç2. KOCA YUSUF PAŞA SEBİLİ

Resim Ç2

YERİ : Dolmabahçe yol yapımı sırasında Fındıklı Camii Avlusu'ndan sökülüp, Kabataş Vapur İskelesi'nin karşısına, Meclis-i Mebusan Caddesi'ndeki şimdiki bulunduğu yere, set duvarına getirilmiştir. (Anon., İst. Ans., Cilt: 5, s:35-36)

TARİHÇESİ : I. Abdülhamid'in Veziri Koca Yusuf Paşa tarafından 1786'da yaptırılmıştır. (Bkz. a.g.e.)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tamamıyla mermerden yapılmış bir duvar çeşmesidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Özel bir aydınlatma düzeni olmayıp, yoldan gelen ışıkla aydınlanmakta olan çeşmenin önünde yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Çeşmenin cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak saptanmıştır. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Koca Yusuf Paşa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç3. HEKİMOĞLU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ

Resim Ç3

YERİ : Kabaş'ta, Meclis-i Mebusan Caddesi üzerindedir.

TARİHÇESİ : Hekimbaşı Nuh Efendi'nin oğlu Hekimoğlu Ali Paşa tarafından 1732'de yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 4, s: 46)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Basamakla çıkılan bir set üzerine yerleştirilmiş olan çeşmenin iki yüzü sade, diğer iki yüzü ise bezemelidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayıp, yoldan gelen ışıkla aydınlanmakta olan çeşmenin önünde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 3-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Çeşmenin cephesindeki ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç4. DAMAT İBRAHİM PAŞA ÇEŞMESİ

Resim Ç4

YERİ : Ortaköy'de, Camii Sokak üzerinde, Ortaköy Camii'nin önündeki meydandadır.

TARİHÇESİ : Çeşme, Lale Devri'nin ünlü Sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından 1723 yılında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., Cilt:2, s:546-545)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Dikdörtgen prizma gövdeye sahip çeşmenin, denize dönük dar cephesi mermer kaplı ve bezemelidir. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan çeşme, çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Yapılan ölçüde ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 1 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Çeşmenin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Damat İbrahim Paşa Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç5. RENGİGÜL HANIM ÇEŞMESİ

Resim Ç5

YERİ : Emirgan'da, Boyacıköy-Emirgan Caddesi üzerindeki Emirgan Camii'nin karşısındadır.

TARİHÇESİ : Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın Haremi Mümtaz Kadiefendinin kalfalarından Rengigül Hanım, 1904 yılında yaptırmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt:7,s:276-277)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kare planlı, geniş saçaklıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşme, sodyum buharlı lambası olan aygıtlarla aydınlatılmıştır. Yapılan ölçüde, çeşmenin ön cephesinin ortalama ışıklığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 2.5 \text{ cd/m}^2$ olarak bulunmuştur. Çeşmenin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 20-25 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Rengigül Hanım Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç6. AHMED ŞEMSEDDİN EFENDİ ÇEŞMESİ

Resim Ç6

YERİ : İstinye'de, İstinye Caddesi üzerinde, çarşı ortasında bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : 1767 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın kürkçübaşı tarafından yaptırılmıştır. (Tanışık, İstanbul Çeşmeleri, 1945, Cilt:2, s:119-121)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Çeşmeye yerden üç basamakla çıkılabilmektedir. Dört köşeli ve çatısı saçaklıdır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşmenin bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Çeşmenin önündeki döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Ahmed Şemseddin Efendi Çeşmesi'nin öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç7. İSTİNYE İSKELE ÇEŞMESİ

Resim Ç7

YERİ : İstinye’de,İstinye Caddesi ile Köybaşı Caddesi’nin kesiştiği köşede, Vapur İskelesi’nin karşısında bulunmaktadır.

TARİHÇESİ : Çeşmeyi kimin yaptırdığı bilinmemektedir.1908 yılında yaptırılmış olduğu, üzerindeki kitabeden öğrenilmiştir. (Anon.,İst. Ans., 1993,Cilt:4,s:277)

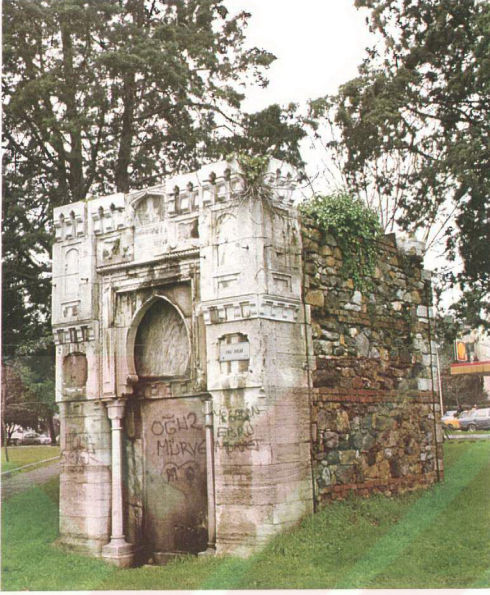
MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tamamıyla mermerden yapılmıştır.

AYDINLATMA DURUMU : Bir aydınlatma düzeni bulunmayan çeşme yoldan ve çevreden gelen ışıkla aydınlanmaktadır. Çeşmenin ön cephesinin ortalama ışıklılığı yerden 150 cm yükseklikte $L = 0-1 \text{ cd/m}^2$,önünde döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, İstinye İskele Çeşmesi’nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

Ç8. MİHRİŞAH ÇEŞMESİ

Resim Ç8

YERİ : Yeniköy’de, Köybaşı Caddesi üzerinde, parkın içindedir.

TARİHÇESİ : Mihrişah Valide Sultan tarafından 1805 yılında yaptırılmıştır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s:459)

MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Tamamıyla mermerden inşa edilmiştir. Dört cephesi vardır. Denize bakan ön cephesi, üç bölümden oluşmuştur, iki yandaki bölümler dışa doğru taşkındır. (Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Çeşme aydınlatılmamıştır. Çeşmenin önünde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=2 \text{ lm/m}^2$, cephesindeki ortalama ışıklılık yerden 150 cm yükseklikte $L=0-1 \text{ cd/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 12 puan aldığından, Mihrişah Çeşmesi’nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.17)

PARKLAR

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan 25 park incelenmiştir. Bu parkların adları Tablo 3.18.'de verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.18.'de, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri ise Tablo E.18'de gösterilmiştir.

Tablo 3.18.

- P1. Tophane Parkı
- P2. Fındıklı Parkı
- P3. Kabataş Sahil Parkı I
- P4. Kabataş Sahil Parkı II
- P5. Dolmabahçe Saat Kulesi Meydanı ve Parkı
- P6. Beşiktaş İskele Meydanı ve Parkı
- P7. Beşiktaş Sahil Parkı
- P8. Yıldız Parkı
- P9. Ortaköy İskele Meydanı ve Parkı
- P10. Cemil Topuzlu Parkı
- P11. Kuruçeşme Parkı
- P12. Bebek Parkı
- P13. Aşiyan Parkı
- P14. Emirgan Camii Parkı
- P15. İstinye Parkı
- P16. Yeniköy Parkı
- P17. Kefeliköy Parkı
- P18. Kireçburnu Parkı
- P19. Büyükdere - Tarabya Sahil Şeridi
- P20. Cezayirli Gazi Hasan Paşa Parkı
- P21. Sarıyer Belediye Parkı I
- P22. Prof. Muammer Aksoy Parkı
- P23. Sarıyer Belediye Parkı II
- P24. Çelik Gülersoy Parkı
- P25. Mehmet Akif Ersoy Parkı

P1. TOPHANE PARKI

Resim P1

YERİ : Tophane Parkı, Necati Bey Caddesi üzerinde, Kılıç Ali Paşa Camii, Nusretiye Camii, Tophane Kasrı ve Tophane Çeşmesi'nin arasında yer almaktadır.

TANITIMI : Bu parkta, yeşil alan, ağaç, çalılar ve oturma grupları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Cami izotrop yayıncı geçme yapan, civa buharlı lambalı aygıtlar kullanılmıştır. Döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 11 puan aldığından,Tophane Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P2. FINDIKLI PARKI

Resim P2

YERİ : Fındıklı'da, Necati Bey Caddesi üzerinde, Mimar Sinan Üniversitesi'nin yanında bulunmaktadır.

TANITIMI : Bu parkta, üniversitenin yanında bulunması dolayısıyla birçok modern heykel ve başka sanat eserleri bulunmaktadır. Ayrıca, oturma grupları, çocuk oyun alanı, yeşil alanlar ve ağaçlar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Civa buharlı lambalı, camı izotrop yayıncı geçme yapan aygıtlarla bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur. Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Fındıklı Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması gereği görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P3. KABATAŞ SAHİL PARKI I

Resim P3

YERİ : Fındıklı Molla Çelebi Camii ile Kabataş Vapur İskeleleri ve Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi arasında, Meclis-i Mebusan Caddesi üzerinde bulunmaktadır.

TANITIMI : Bu parkta, tarihi bir çeşme (Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi), yeşil alan, ağaç ve çalılar, oturma grupları yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta, genel aydınlatma için, içinde civa buharlı lamba bulunan aygıtlar kullanılmış olup, çim aydınlatmasına yönelik bir düzen de oluşturulmuştur. Çim aydınlatması için, camı izotrop yayınlık geçme yapan ve yaklaşık yarıçapı $r = 50$ cm olan küresel aygıtlar kullanılmıştır. Bu aygıtların döşeme üstünde oluşturdukları ortalama aydınlık düzeyi $E = 60$ lm/m² olarak ölçülmüştür. Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi ise $E = 2.5-5$ lm/m² olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, I.Kabataş Sahil Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P4. KABATAŞ SAHİL PARKI II

Resim P4

YERİ : Kabataş'ta, Meclis-i Mebusan Caddesi üzerinde, Vapur İskeleleri ile Dolmabahçe Bezm-i Alem Valide Sultan Camii arasında yer almaktadır.

TANITIMI : Bu parkta, oturma grupları, yaya yolları, yeşil alanlar ve ağaçlar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta, civa buharlı lambalı aygıtlarla oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

***Öneri** : Değerlendirmede 12 puan aldığından, II.Kabataş Sahil Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P5. DOLMABAĞÇE SAAT KULESİ MEYDANI VE PARKI

Resim P5

YERİ : Meydan, Dolmabahçe Caddesi üzerinde, Dolmabahçe Sarayı ile Camii arasında bulunmaktadır. Dolmabahçe Saat Kulesi Parkı ise, sarayın sınırları içindedir.

TANITIMI : Meydan, daha çok bu bölgeyi ziyaret eden turistlerin araçları için ayrılan bir alan durumundadır. Saat Kulesi'nin çevresinde bulunan parkta yaya yolları, yeşil alan ve ağaç grupları vardır.

AYDINLATMA DURUMU : Meydanda yapılan ölçüme, döşemeden 100cm yükseklikte ortalama aydınlık düzeyi $E = 15-20 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Saat Kulesi'nin bulunduğu parkta iki farklı aydınlatma düzeni kurulmuştur. Biri parkın, diğeri de kulenin aydınlatılmasına yöneliktir. Parkın aydınlatılmasında, camı düzgün geçme yapan aygıtlar, Saat Kulesi için ise, kuleden belirli bir uzaklığa yerleştirilmiş, içinde 1000 Watt'lık HQT-T (Osram) lamba bulunan aygıtlar kullanılmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Dolmabahçe Saat Kulesi Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P6. BEŞİKTAŞ İSKELE MEYDANI VE PARKI

Resim P6

YERİ : Beşiktaş'ta, Barbaros Hayreddin Caddesi üzerinde, Üsküdar İskelesi'nin karşısında yer almaktadır.

TANITIMI : Beşiktaş Parkı'nın içinde Barbaros Hayreddin Paşa Türbesi, Barbaros Anıtı, bir küçük meydan, yaya yolları, ağaçlar, açık sergi alanı (tarihi savaş topları sergilenmektedir) ve önünde de otobüs durakları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Meydanda civa buharlı lambalı aygıtlarla bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur. Beşiktaş İskele Meydanı'nda yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 12 puan aldığından, Beşiktaş İskele Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P7. BEŞİKTAŞ PARKI

Resim P7

YERİ : Beşiktaş'ta, Barbaros Hayreddin Caddesi üzerinde, sahil şeridindedir.

TANITIMI : Deniz kenarında olan bu parkta, çeşitli oturma grupları, çiçek tarhları ve dinlenme olanağı sağlayan kafeteryalar bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Camı düzgün geçme yapan aygıtlarla bir aydınlatma düzeni oluşturulmuştur. Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 11 puan aldığından, Beşiktaş Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P8. YILDIZ PARKI

Resim P8

YERİ : Beşiktaş ile Ortaköy arasında, Çırağan Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Yıldız Sarayı'nın dış bahçesidir ve 1950'de İstanbul Belediyesi'nin kararı ile halka açık park haline getirilmiştir. Yıldız Parkı içinde Şale, Malta ve Çadır Köşkları bulunmaktadır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 71)

AYDINLATMA DURUMU : Yıldız Parkı'nın giriş yolu boyunca ve girişinde aydınlatma düzeni bulunmamaktadır. Burada, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Yıldız Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P9. ORTAKÖY İSKELE MEYDANI VE PARKI

Resim P9

YERİ : Ortaköy'de, Vapur İskelesi Sokak ile Camii Sokağın kesiştiği meydandır.

TANITIMI : Ortaköy Meydanı'nda en önemli yapı olarak Ortaköy Camii olmak üzere, Ortaköy İskelesi, Damat İbrahim Paşa Çeşmesi, birkaç çay bahçesi, etrafında oturma grupları bulunan ağaçlar, kitap satış tezgahları vb. bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu meydana bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Döşeme üstündeki ortalama aydınlık düzeyi $E = 7-17 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Ortaköy İskele Meydanı ve Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P10. CEMİL TOPUZLU PARKI

Resim P10

YERİ : Kuruçeşme ile Ortaköy arasında, Muallim Naci Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TANITIMI : Park, çok geniş bir alana yayılmıştır. İçinde, çok çeşitli ağaçlar, çok sayıda oturma grupları, çocuk oyun alanları, su öğeleri, resimli duvarlar ve küçük bir anfiteatro da yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuş durumdadır. Bu düzen, camı düzgün geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan alındığından, Cemil Topuzlu Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P11. KURUÇEŞME PARKI

Resim P11

YERİ : Kuruçeşme-Arnavutköy yolunda, Muallim Naci Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TANITIMI : Park, geniş bir alana yayılmıştır. İçinde, çok çeşitli ağaçlar, çok sayıda oturma grupları, çocuk oyun alanı, bir su ögesi yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta mevcut olan aydınlatma düzeni, camı düzgün geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Yapılan ölçümede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=5-10lm/m^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Kuruçeşme Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P12. BEBEK PARKI

Resim P12

YERİ : Bebek'te, Yahya Kemal Beyatlı Caddesi üzerinde, Bebek Camii ile Mısır Konsoloslğu arasında bulunmaktadır.

TANITIMI : Parkta, Fuzuli'nin bir heykelinin ve küçük bir havuzun bulunduğu bir meydan, çocuk oyun alanı, geniş yaya yolları, oturma grupları ve yeşil alanlar yer almaktadır. Parkın çevresinde de çeşitli çay bahçeleri ve restoranlar bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Bu düzen içinde civa buharlı lamba bulunan camı düzgün geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Parkın içinde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Parktaki Fuzuli heykeline, su ögesine ve çocuk oyun alanına yönelik özel aydınlatma düzenleri bulunmamaktadır. Heykelin bulunduğu meydanda yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 0-1 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 19 puan aldığından, Bebek Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P13. AŞIYAN PARKI

Resim P13

YERİ : Aşıyan'da, Bebek-Rumelihisarı Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Eğimli bir arazi üzerinde yer almaktadır. İçinde Orhan Veli'nin bir heykeli, çeşitli ağaç gruplarının olduğu yeşil alanlar ve oturma grupları bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkın yol kenarında, yapılan ölçüde döşeme üstünde oluşan aydınlık düzeyi $E = 25-30 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak saptanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Aşıyan Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P14. EMİRĞAN CAMİİ MEYDANI VE PARKI

Resim P14

YERİ : Emirgan'da, Boyacıköy-Emirgan Caddesi üzerinde, Emirgan Camii'nin bulunduğu meydandır.

TANITIMI : Dikdörtgen planlı bu parkın çevresinde önemli tarihi yapılar (Emirgan Camii, Muvakkithane ve Çeşme), çay bahçeleri, dolayısıyla oturma grupları, yaya yolları ve ağaçlar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Akkor lambalı aygıtların, parkın iki uzun kenarı boyunca belirli aralıklarla yerleştirilmesiyle oluşturulmuş bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=15\text{lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Emirgan Camii Meydanı ve Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P15. İSTİNYE PARKI

Resim P15

YERİ : İstinye'de, İstinye Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Oldukça küçük olan parkın içinde bir çeşme ile birkaç ağaç ve birkaç oturma grubu bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuş olmasına karşın ölçme sırasında hiçbir lamba yanmamaktadır. Döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak ölçülmüştür.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 10 puan aldığından, İstinye Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P16. YENİKÖY PARKI

Resim P16

YERİ : Yeniköy’de, Köybaşı Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Yeniköy’deki bu parkta, oturma grupları, ağaçlar, yaya yolları, yeşil alanlar ve yaya yolunun kenarında bulunan yeşil alanın ortasında ön cephesi denize dönük olan Mihrişah Çeşmesi yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Burada bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen yaklaşık 250-300 cm yükseklikteki beton direkli, camı düzgün geçme yapan ve içinde civa buharlı lamba bulunan aygıtlarla sağlanmıştır. Döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-3 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 11 puan aldığından, Yeniköy Parkı’nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P17. KEFELİKÖY PARKI

Resim P17

YERİ : Tarabya Koyu'nda, Kefeliköy Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Parkın girişinde bir Atatürk Anıtı olup, içinde çeşitli oturma grupları, büfe, çocuk oyun alanı, yaya yolları, modern heykeller, kullanılmayan bir çeşme, yeşil alanlar, ağaçlar ve bir meydan yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta iki farklı aydınlatma düzeni kurulmuştur. Biri, yaya yolları ve meydanın aydınlatılmasına, diğeri de çim ve daha dar yaya yollarının aydınlatılmasına yöneliktir. Birinci düzen, camı izotrop yayıncı geçme yapan aygıtların 400-500 cm aralıklarla yerleştirilmesiyle, ikinci düzen ise daha kısa aralıklarla (300cm gibi) yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 15 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 17 puan aldığından, Kefeliköy Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P18. KİREÇBURNU PARKI

Resim P18

YERİ : Kireçburnu, Kireçburnu-Tarabya Caddesi üzerinde, Gümrükçü İshak Ağa Camii'nin karşısında bulunmaktadır.

TANITIMI : Oldukça geniş olan bu parkta, Atatürk büstü, çocuk oyun alanı, oturma grupları, yeşil alanlar, ağaçlar, yaya yolları ve bir meydan bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuş durumdadır. Bu düzen, içinde civa buharlı lamba bulunan ve camı izotrop yayıncı geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Parkta, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 7-8 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

***Öneri** : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Kireçburnu Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P19. BÜYÜKDERE - TARABYA SAHİL ŞERİDİ

Resim P19

YERİ : Büyükdere'den Tarabya'ya giden sahil yolu üzerindedir.

TANITIMI : Yolun deniz tarafında yaklaşık 2 km boyunca olan parkın içinde oturma grupları, kıyıya paralel yaya yolu, yeşil alanlar, ağaç ve çalılar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni olmakla birlikte lambalar düzenli bir biçimde yanmamaktadır. Parkın içinde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, Büyükdere - Tarabya Sahil Şeridi'nin ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P20. CEZAYİRLİ GAZİ HASAN PAŞA PARKI

Resim P20

YERİ : Büyükdere’de, Çayırbaşı Caddesi üzerinde, Cezayirli Gazi Hasan Paşa Camii’nin karşısındadır.

TANITIMI : İki bölümden oluşan parkın bir bölümünde sadece birkaç ağaç, daha geniş olan diğer bölümünde ise Cezayirli Gazi Hasan Paşa’nın bir büstünün bulunduğu küçük dairesel bir meydan, yaya yolu, ağaçlar ve yeşil alan yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen her iki bölümde de camı düzgün geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Bu aygıtlar, parkın daha geniş olan bölümünde meydanın çevresine bir daire oluşturacak biçimde yerleştirilmişlerdir. Parkın iki bölümünün arasındaki yolda, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 12 puan aldığından, Cezayirli Gazi Hasan Paşa Parkı’nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P21. SARIYER BELEDİYE PARKI I

Resim P21

YERİ : Sarıyer’de, Çayırbaşı Caddesi üzerinde, Sarıyer Belediye Başkanlığı Binası’nın yanındadır.

TANITIMI : Bu parkta yeşil alan, ağaçlar, bir havuz ve yaya yolu bulunmaktadır. Dikdörtgen şeklindeki parkın girişi kısa kenarı üzerindedir ve bu giriş aksı boyunca bir yaya yolu yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Parkın yaya yolu üzerinde belirli aralıklarla, camı izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlar yerleştirilmiştir. Yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 10 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Parkta, ayrıca çim aydınlatması için oluşturulmuş olan düzen de camı izotrop yayınlık geçme yapan aygıtlarla sağlanmıştır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, I.Sarıyer Belediye Parkı’nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P22. PROF. MUAMMER AKSOY PARKI

Resim P22

YERİ : Sarıyer'de, Çayırbaşı Caddesi üzerinde bulunmaktadır.

TANITIMI : Bu park, çok küçük bir alanı kaplamaktadır. Yanında bulunan kreşten dolayı içinde daha çok çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Ayrıca, yeşil alan ve birkaç ağaç da yer almaktadır.

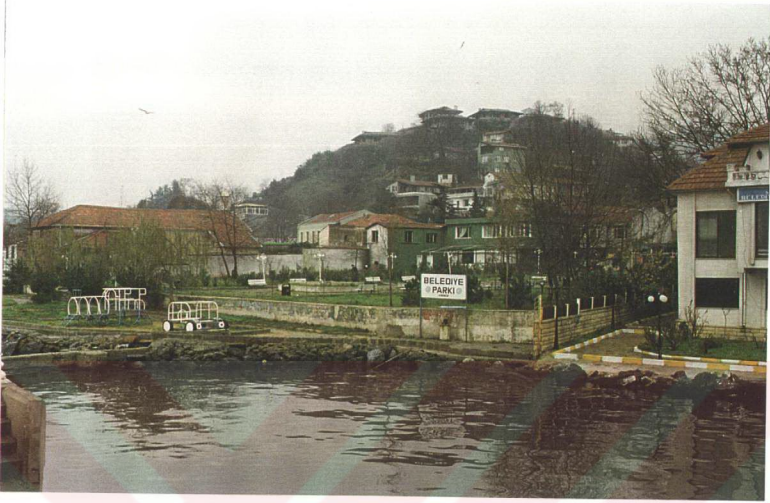
AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuş olmakla beraber, ölçme sırasında hiçbir lambanın yanmadığı görülmüştür. Parkın girişinde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-3 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 12 puan aldığından, Prof. Muammer Aksoy Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P23. SARIYER BELEDİYE PARKI II

Resim P23

YERİ : Sariyer'de,Çayırbası Caddesi üzerindedir.

TANITIMI : Parkta oturma grupları, havuz, yaya yolları, yeşil alanlar, ağaçlar ve çalılar yer almaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Parkta bir aydınlatma düzeni bulunmaktadır. Bu düzen, dikdörtgen planlı parkın iki uzun kenarı boyunca yerleştirilmiş aygıtlarla oluşturulmuştur. Yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 15-20 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur. Havuz için bir aydınlatma düzeni bulunmamaktadır.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 14 puan aldığından, II.Sariyer Belediye Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P24. ÇELİK GÜLERSOY PARKI

Resim P24

YERİ : Sarıyer'de, Çayırbaşı Caddesi üzerinde yer almaktadır.

TANITIMI : Bu parkta oldukça geniş bir meydan, ağaçlar, oturma grupları ve yaya yolu bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Bu parkta bir aydınlatma düzeni kurulmuştur, fakat ölçme sırasında parktaki hiçbir lambanın yanmadığı görülmüştür. Parkta yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Çelik Gülersoy Parkı'nın ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

P25. MEHMET AKİF ERSOY PARKI

Resim P25

YERİ : Sarıyer'de, Mesar Burnu Caddesi üzerinde, Sarıyer Vapur İskelesi'nin yanındadır.

TANITIMI : Bu parkta Mehmet Akif Ersoy'un büstü, çocuk oyun alanı, oturma grupları, yeşil alan, ağaçlar ve 1987'de yaptırılmış bir çeşme bulunmaktadır.

AYDINLATMA DURUMU : Mehmet Akif Ersoy Parkı'nda bir aydınlatma düzeni kurulmuştur. Bu düzen, belirli aralıklarla yerleştirilmiş, camı düzgün geçme yapan aygıtlarla oluşturulmuştur. Parkta yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 2.5-5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 16 puan aldığından, Mehmet Akif Ersoy Parkı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.18)

KORULAR

Bu bölümde, Rumeli Yakası'nda yer alan iki koru incelenmiştir. Bu koruların adları Tablo 3.19.'da verilmiş, konumları harita üzerinde Şekil 3.19.'da, mevcut aydınlatma durumu incelenen temel özellikleri (E, L değerleri) ise Tablo E.19'da gösterilmiştir.

Tablo 3.19.

KO1. Naile Sultan Korusu

KO2. Emirgan Korusu

KO1. NAİLE SULTAN KORUSU

Resim KO1

YERİ : Ortaköy ile Kuruçeşme arasında, dik eğimli bir yamaçtır.

TANITIMI : Kapladığı alan yaklaşık 4.9 hektar kadardır. (Anon., İst. Ans., 1993, Cilt: 5, s: 71)

AYDINLATMA DURUMU : Korunun sahil yolu üzerindeki giriş kapısı aydınlatılmıştır. Burada yapılan ölçüme, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 5-7.5 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 13 puan aldığından, Naile Sultan Korusu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.19)

KO2. EMİRGAN KORUSU

Resim KO2

YERİ : Emirgan'ın kuzeybatısındaki yamaç ve sırtlarda yer almaktadır. (Anon.,İst. Ans.,1993,Cilt:5,s:72)

TANITIMI : Yüksek duvarlar ile çevrili olan koruluk, yaklaşık 47.2 hektar kadardır. Korulukta üç köşk bulunmaktadır.(Bkz. a.g.e.)

AYDINLATMA DURUMU : Korunun girişinde yapılan ölçmede, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E=2.51\text{lm}/\text{m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

Öneri : Değerlendirmede 15 puan aldığından, Emirgan Korusu'nun öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.19)

MEZARLIKLAR

Bu bölümde Rumeli yakasında bulunan mezarlıklardan biri incelenmiştir. Bu mezarlığın adı Tablo 3.20.'de verilmiş, konumu harita üzerinde Şekil 3.20.'de gösterilmiş, mevcut aydınlatma durumunda incelenen temel özellikleri (E, L değerleri) ise Tablo E.20'de verilmiştir.

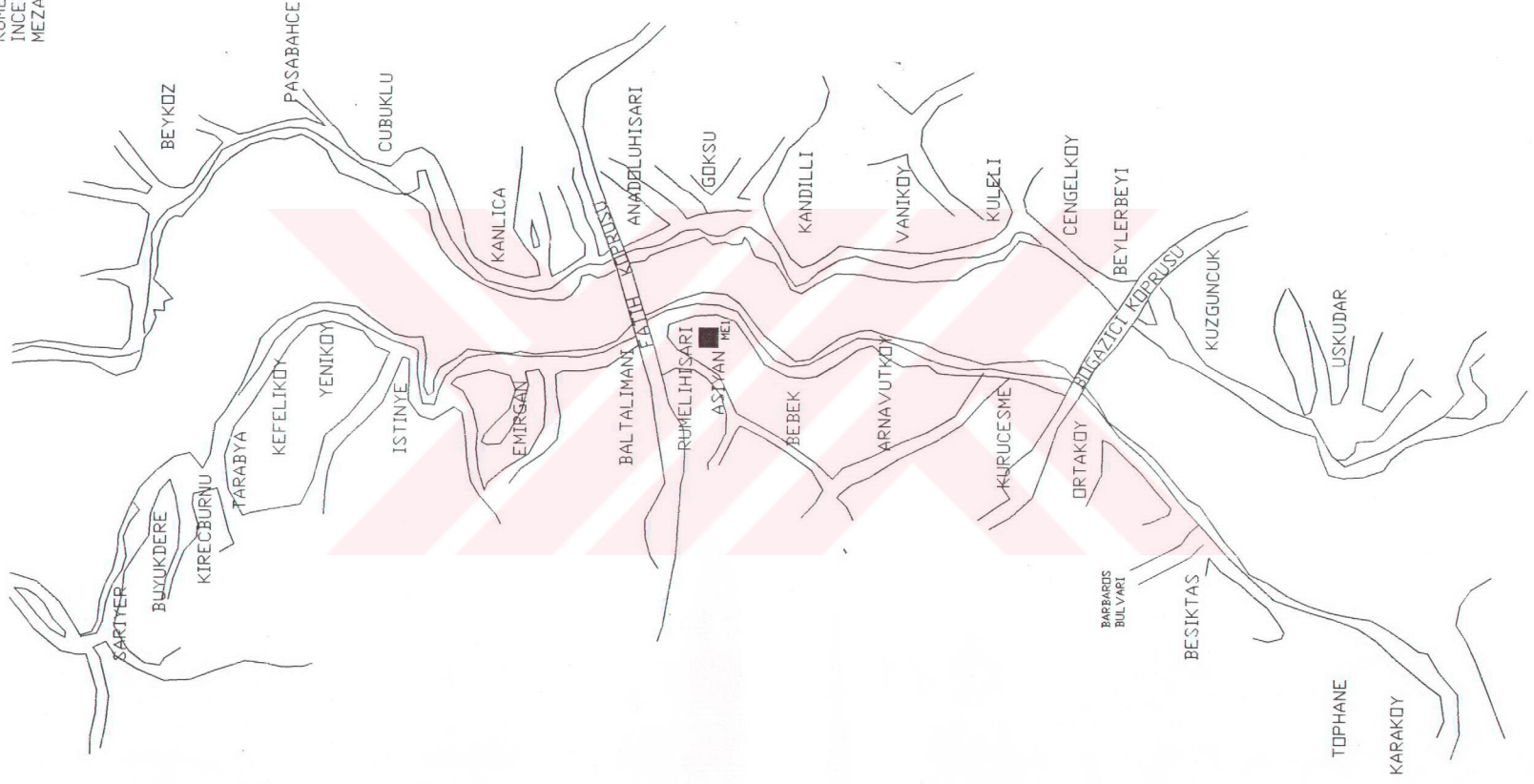
Tablo 3.20.

ME1. Aşıyan Mezarlığı

Şekil 3.20. Rumeli Yakası'nda İncelenen Mezarlıklar

RUMELİ YAKASI'nda
İNCELENEN
MEZARLIKLAR ■

ME1. AŞIYAN MEZARLIĞI

Resim ME1

YERİ : Bebek ile Rumelihisarı arasında, Aşıyan'da bulunmaktadır.

TANITIMI : Boğaz'a dönük geniş bir yamaçtır.

AYDINLATMA DURUMU : Mezarlığın sahil yolu kenarında yapılan ölçüde, döşeme üstünde oluşan ortalama aydınlık düzeyi $E = 1-2 \text{ lm/m}^2$ olarak bulunmuştur.

Mevcut aydınlatma düzeni, kent aydınlatma ilkeleri açısından yetersizdir.

*Öneri : Değerlendirmede 8 puan aldığından, Aşıyan Mezarlığı'nın öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülmüştür. (Bkz. Tablo E.20)

3.3 GENEL DEĞERLENDİRME

Bu bölümde incelenen kentsel değerlerin, kent aydınlatma ilkeleri yönünden genel değerlendirmesi aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir:

Camiler

İncelenen camilerin birçoğunun aydınlatılmadığı, aydınlatılmış olanların ise tekniğine uygun olarak yapılmadığı belirlenmiştir. Boğaziçi'nin karakteristik köy yerleşimlerinin önemli yapılarından biri olan camilerin çoğunda, yapı yüzündeki ışıklılık dağılımlarının düzgün olmadığı saptanmıştır. Bu camilerde ölçülen ortalama ışıklılık değerleri 0 - 5 cd/m² arasında değişmektedir. Bu değer ise, karanlık arka planda görünen bir yapı yüzünde elde edilmesi önerilen ışıklılık değeri $L=6-10\text{cd/m}^2$ 'nin (Öztürk,Kent Aydınlatma İlkeleri,1992,s:30) çok altında kalmaktadır. Ayrıca, aydınlatılan camilerde, hatalı yerleştirilen aydınlatma aygıtlarının, ziyaretçiler ve kullanıcılar da kamaşmaya yol açtığı gözlenmiştir.

İskeleler

Boğaziçi yerleşiminin tipik özelliği olan iskele meydanlarında, döşeme üzerindeki aydınlığın yeterli düzeyde olmadığı ve düzgün dağılmadığı, çoğu tarihi iskele binalarının ise belirli bir aydınlatma düzeninin bulunmadığı gözlenmiştir. İskele meydanlarında yapılan incelemede, döşeme üzerinde ölçülen ortalama aydınlık düzeyi 2.5 - 5 lm/m² olarak bulunmuştur.

Kule, Anıt ve Surlar

Boğaziçi'nin önemli yapılarından olan iki hisardan Rumeli Hisarı'nın büyük bir bölümü aydınlatılırken, Anadolu Hisarı aydınlatılmamıştır. Rumeli Hisarı'nın yüzeyindeki ışıklılık 0.5-1 cd/m² arasında değişmektedir. Bu değer de önerilen değerlerin çok altında kalmaktadır. (Bkz. a.g.e.). Her iki hisarın da aydınlatılması tarihi değer taşımaları açısından önemlidir. Ayrıca, Rumeli Hisarı'nın sanatsal etkinliklere sahne olması nedeniyle aydınlatılması ayrı bir önem taşımaktadır.

İncelenen diğ er anıt ve kulelerden Dolmabahçe Saat Kulesi'nin aydınlatıldığı, Beşiktaş'ta bulunan Barbaros Hayreddin Paşa Anıtı'nın ise aydınlatılmadığı saptanmıştır.

Eğ itim Yapıları

İncelenen dört tane eğ itim yapısından Anadolu Yakası'nda Kuleli Askeri Lisesi, Rumeli Yakası'nda Kabataş Erkek Lisesi'nin Boğ aziçi ö ngörünüm bölgesinde kalan ve denizden görünen cepheleri aydınlatılmış, ana yol üzerindeki cepheleri aydınlatılmamıştır. Aydınlatılmış cephelerinde ise ışıklılığ ın dü zğ ün yayılmadığı görülmüştür. Bu yapılarda ölçülen ortalama ışıklılık değ eri ise 0-1 cd/m² arasında değ işmekte olup, yine önerilen değ erlerin çok altında kalmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

Müzeler

Boğ aziçi'nin her iki yakasında da yer alan ve günümüzde müze olarak kullanılan tarihi yapılardan, tez çalışması kapsamı içerisindeki altı müzeden yalnızca dört tanesi (Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Sadberk Hanım Müzesi ve Küçüksu Kasrı) aydınlatılmıştır. Ancak, bu yapıların da aydınlatma düzenlerinin gerekli bakım ve onarımı yapılmadığı için, aygıtlar işlevlerini başlangıçtaki gibi yerine getirememektedirler. Örneğ in, Beylerbeyi Sarayı'nın, yalnızca Boğ aziçi ö ngörünüm bölgesinde kalan ve denizden görünen cephesi aydınlatılmış, sahil yolu üzerinde bulunan girişi ise aydınlatılmamış durumdadır. Ayrıca, bu yapıların cephelerinde ölçülen ortalama ışıklılık değ erleri de 1-3 cd/m² arasında değ işmekte ve önerilen değ erlerin altında kalmaktadır. (Bkz. a.g.e.)

Diğ er Önemli Yapılar

Anadolu ve Rumeli yakalarında inceleme ve değ erlendirmeye alınan otel, konsolosluk, kütüphane, iş hanı, hastane vb. olarak kullanılan yapıların birçoğ unun aydınlatılmadığı, aydınlatılmış olanların da müzelerde görüldüğü gibi, gerekli bakım ve onarımı yapılmadığı için, aydınlatma aygıtlarının başlangıçtaki gibi işlemediği saptanmıştır. Aydınlatması yapılmış olan binalarda da, cephe yüzündeki ışıklılık dağılımının dü zğ ün olmadığı görülmüştür.

Çeşmeler

Boğaziçi'ndeki tipik köy yerleşimlerinin, bir başka özelliği olan çeşmelerin, hiçbiri aydınlatılmamıştır. Bunlar, çevrelerindeki yapılardan ve yoldan gelen çok az ışıkla aydınlanmaktadır. Bu çeşmelerde ölçülen ortalama ışıklılık değerleri ise, camilere oranla daha da düşük bulunmuştur. Bu değerler, 0 - 2 cd/m² olarak saptanmıştır.

Yeşil Alanlar; Park, Koru ve Mezarlıklar

Her iki yakada bulunan çok sayıda park da aydınlatma tekniği ilkelerine uygun biçimde aydınlatılmamıştır. Kullanılan ışık kaynaklarının, çoğunlukla civa buharlı lamba olduğu görülmüştür. Parklardaki aydınlatma düzenlerinin hemen hepsinde aydınlatma aygıtlarının eksik, kırık ve lambalarının olmadığı saptanmıştır. Havuz, çeşme gibi su elemanları ve heykel gibi plastik öğeler aydınlatılmamış, mimari özellikleri vurgulanmamıştır. Ayrıca, parklarda aydınlatılması gereken ara yolların da gerekli düzeyde aydınlatılmadığı, böylelikle, günlük kent yaşantısında gerekli olan güvenlik koşullarının da sağlanamadığı gözlenmiştir. Bu yollarda yapılan ölçmelerde, döşeme üstünde elde edilen ortalama aydınlık düzeyi değerleri, çoğu kez 1 - 2 lm/m² olarak bulunmuştur. Yine bu değer de, parklarda sağlanması gereken en düşük 5 lm/m²'lik değeri karşılayamamaktadır. (Şerefhanoğlu ve diğerleri, İstanbul Kentsel Tasarım Kılavuzu Bölüm 5 Aydınlatma,s:336). Bunun yanında, parklarda bulunan özellikli ve/ya da anıt ağaçlar da aydınlatılmayarak, estetik değerleri vurgulanmamıştır. Birçok parkta bulunan çocuk oyun alanlarının da bölgesel aydınlatmaları yapılmamıştır.

Boğaziçi'nin yeşil dokusunun büyük bir kısmını oluşturan koruların çoğunun sahil yolu girişleri, aynı şekilde öngörünümde yer alan mezarlıklar ve girişleri de aydınlatılmamıştır. Bu nedenle, Boğaziçi öngörünümünde geceleri, çok geniş karanlık bölgeler görünmekte, bu da ürkütücü bir etki yaratmaktadır.

4. KENT AYDINLATMA YÖNÜNDEN ÖNCELİĞİ OLAN KENTSEL DEĞERLERİN BELİRLENMESİ

Tez çalışmasının 3.Bölümü'nde, çalışma kapsamında olan kentsel değerlerin - camii, iskele binaları ve meydanları, müzeler, eğitim yapıları, çeşmeler, önemli yapılar ve yeşil alanlar (park, koru ve mezarlıklar) - yeri, tarihçesi, mimari özellikleri ve mevcut aydınlatma durumları verilmiştir. 1. Bölümde değinildiği gibi, kent aydınlatma, kentin önem taşıyan değerlerinin (camii, müze, park vb.) aydınlatılmasıdır. Ancak, tüm kentsel değerlerin aydınlatılması her koşulda gerekli olmayıp, uygulama açısından da çoğu kez olanaklı değildir. Bu nedenle, bir kentte ya da kent bölgesinde yer alan değerlerin özellikleri göz önüne alınarak, aydınlatmada öncelik sıralaması yapılması kaçınılmazdır.

Bu nedenle, bu çalışmada ele alınan kentsel değerleri aydınlatmada öncelik açısından sıralayabilmek için:

- Ulaşım durumu
- Tarihi Değer
- Mimari Değer
- Mimari Özellik
- Kent Silüetine Etki ve
- Temel Özellikler

olmak üzere altı ana ölçüt belirlenmiştir.

Bu ölçütlerden;

- Ulaşım Durumu, Tarihi Değer, Mimari Değer ve Kent Silüetine Etkileri; camii, iskele, kule-anıt-sur, eğitim yapısı, müze, diğer önemli yapılar ve çeşmeler sınıflamasına giren kentsel değerler,
- Ulaşım Durumu, Mimari Özellikler ve Kent Silüetine Etkileri ölçütleri, parklar ve korular,
- Kent Silüetine Etki ve Temel Özellikler ölçütleri ise mezarlıklar için uygulanmıştır.

Her ölçütün kendine özgü alt basamakları oluşturulmuş ve her basamağa sayısal bir değer verilmiştir.

Her kentsel değer, kendisine uygulanan tüm ölçütlerden aldığı toplam sayının büyüklüğüne bağlı olarak genelde,

- 1.derecede önemli olan ve öncelikli olarak aydınlatılması uygun görülen,
- 2.derecede önemli olan ve ikinci aşamada aydınlatılması uygun görülen ve
- 3.derecede önemli olan, aydınlatılması zorunlu olmayıp, güvenlik aydınlatmasının yeterli olduğu

biçiminde değerlendirilmiştir.

Böylece, bir kentsel değer, geri kalan öteki değerler içinde aydınlatmada öncelik sıralamasındaki yeri belirlenmiş olacaktır.

Sözü edilen, aydınlatmada öncelik sıralamasına ilişkin sayısal değerlendirme işlemi, çalışma kapsamındaki kentsel ögeler için aşağıda ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

A. Her iki yakada bulunan camiler, iskele ve meydanları, müze, eğitim yapıları, çeşmeler, sur, kule, anıtlar ve diğer önemli yapıların aydınlatmada öncelik sıralamasının belirlenmesinde;

- Ulaşım Durumu
- Tarihi Değeri
- Mimari Değeri
- Kent Silüetine Etkisi

ölçütleri kullanılmış ve her ölçüt 5 puan üzerinden değerlendirilmiştir. (Örnek : Bir yapının, Ulaşım Durumu'ndan 5 puan, Tarihi Değeri'nden 3 puan, Mimari Değeri'nden 4 puan alması gibi). Bu ölçüt grubundan alınabilecek en fazla puan 20'dir. Bu puanların değerlendirilmesi ve öncelik sırasının belirlenmesi:

- 20-15 arası puan alan yapıların öncelikli olarak aydınlatılması,
- 14-10 arası puan alan yapıların ikinci aşamada aydınlatılması,
- 9- 0 arası puan alan yapıların aydınlatılmalarının zorunlu olmadığı, güvenlik aydınlatmasının yeterli olduğu biçiminde yapılmıştır.

Ölçütlerin alt basamakları ve basamaklara ilişkin puanlama sistemi aşağıda verilmiştir:

a. Ulaşım Durumu için

- Ana yol üzerindeki yapılara 5 puan,
- Ana yola çok yakın yapılara 4 puan,
- Ana yola yakın yapılara 3 puan,
- Ana yola uzak yapılara 2 puan,
- Ana yola çok uzak yapılara 1 puan verilmesi,

b. Mimari Değeri için

- Yapıldığı dönemin mimari özelliklerini taşıyan ve varsa yapılan eklemeler ve/ya da değişikliklerin uygun olduğu, ilk mimarisine yakın, bakımlı yapılara 5 puan,
- Döneminin mimari özelliklerini taşıyan ve varsa yapılan eklemeler ve/ya da değişikliklerin bu üsluba uygun olduğu, bakımsız yapılara 4 puan,
- Yapıldığı dönemin mimari özelliklerini taşıyan ancak varsa yapılan eklemeler ve/ya da değişikliklerin uygun olmadığı yapılara 3 puan,
- Yapıldığı dönemin mimari özelliklerini taşımayan ve/ya da oldukça bakımsız yapılara 2 puan,
- Herhangi bir mimari üslup taşımayan ve/ya da bakımsız yapılara 1 puan verilmesi,

c. Tarihi Değeri için

- 1600 yılından önce inşa edilmiş yapılara 5 puan,
- 1600 - 1800 yılları arasında inşa edilmiş yapılara 4 puan,
- 1800 - 1900 yılları arasında inşa edilmiş yapılara 3 puan,
- 1900 - 1950 yılları arasında inşa edilmiş yapılara 2 puan,
- 1950 yılından sonra inşa edilmiş yapılara 1 puan verilmesi.

d. Kent Silüetine Etkisi için

- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve cephesinin tümü görünen yapılara 5 puan,

- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve cephesinin bir kısmı görünen yapılara 4 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve cephesinin tümü görünen yapılara 3 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve cephesinin bir kısmı görünen yapılara 2 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve cephesinin az bir kısmı görünen; ara yol üzerindeki yapılara 1 puan verilmesi uygun görülmüştür.

Bu ölçütlere bağlı olarak aydınlatmada 1. ve 2. derece önem taşıyan yapılar tablo ve harita üzerinde verilmiştir.

B. Boğaz'ın her iki yakasında incelenen parkların aydınlatmada öncelik sıralamasının belirlenmesinde

- Ulaşım Durumu
 - Mimari Özellikleri
 - Kent Silüetine Etkisi
- ölçütleri kullanılmıştır.

Ulaşım Durumu ve Kent Silüetine Etkisi 5 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

(Örnek: Ulaşım Durumu'ndan 2 puan, Kent Silüetine Etkisi'nden 1 puan gibi).

Mimari Özellikler adlı grup ise, kendi içinde on maddeden oluşmuştur ve her madde 1 puan değerindedir. Böylece, bu grupta incelenen bir park, belirtilen özelliklerden mevcut olan her biri için 1 puan almaktadır. (Örneğin; parkın büyük olması, içinde heykel ve havuz bulunması durumunda toplam 3 puan alması gibi). Bu ölçüt grubundan alınabilecek en fazla puan 20'dir. Ölçüt grubundan alınan puanların değerlendirilmesi ve öncelik sıralaması belirlenmesi:

- 20-15 arası puan alan parklar, öncelikli olarak aydınlatılması,
- 14-10 arası puan alan parkların ikinci aşamada aydınlatılması,
- 9- 0 arası puan alan parkların aydınlatılmasının zorunlu olmadığı, güvenlik aydınlatmasının yeterli olduğu

biçiminde yapılmıştır.

Ölçütlerin alt basamakları ve basamaklara ilişkin puanlama sistemi aşağıda verilmiştir:

a. Ulaşım Durumu için

- Ana yol üzerindeki parklara 5 puan,
- Ana yola çok yakın parklara 4 puan,
- Ana yola yakın parklara 3 puan,
- Ana yola uzak parklara 2 puan,
- Ana yola çok uzak parklara 1 puan verilmesi,

b. Mimari Özellikleri için

- Parkın içinde çocuk oyun alanı olması,
- Parkın içinde heykel olması,
- Parkın içinde havuz ve/ya da su ögesi olması,
- Parkın içinde ve/ya da yakınında büfe olması,
- Parktaki ağaçların özellikli ve/ya da asırlık olması,
- Parktan seyredilebilen manzara olması,
- Parkın büyük olması,
- Parkta tarihi türbe, çeşme, yapı vb. olması,
- Parkta mimari düzenleme; pergola, tente, döşeme kaplaması vb. bulunması,
- Parkın gece kullanımının sık olması durumuna göre, her bir madde için birer puan verilmesi,

c. Kent Silüetine Etkisi için

- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve tümü görünen parklara 5 puan,
- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve bir kısmı görünen parklara 4puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve tümü görünen parklara 3 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve bir kısmı görünen parklara 2 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve az bir kısmı görünen; ara yol üzerindeki parklara 1 puan verilmesi

uygun görülmüştür.

Bu ölçütlere bağlı olarak aydınlatmada 1. ve 2. derece önem taşıyan parklar tablo ve harita üzerinde verilmiştir.

C. Boğaz'ın her iki yakasında incelenen koruların aydınlatmada öncelik sıralamasının belirlenmesinde

- Ulaşım Durumu
 - Mimari Özellikleri
 - Kent Silüetine Etkisi
- ölçütleri kullanılmıştır.

Korular, parklara ararla daha düşük puan üzerinden değerlendirilmiştir. Bunun nedeni, koru aydınlatmasının park aydınlatması kadar zorunlu olmaması, ekonomik açıdan pahalı olması vb. dir.

Ulaşım Durumu ve Kent Silüetine Etkisi kendi içinde 5 puan üzerinden değerlendirilmiştir. (Örnek: Ulaşım Durumu için 5 puan, Kent Silüetine Etkisi için 4 puan gibi). Mimari Özellikler için ise, buradaki beş maddenin her birine 1 puan verilmiştir. Değerlendirmeye alınan bir koru için, bu özelliklerden hangilerine sahip olduğuna bakılmıştır. Bu ölçüt grubundan alınan en fazla puan 15'tir. Ölçüt grubundan alınan puanlama değerlendirilmesi ve öncelik sırasının belirlenmesi:

- 15-10 arası puan alan koruların öncelikli olarak aydınlatılması,
- 9-5 arası puan alan koruların ikinci aşamada aydınlatılması,
- 4-0 arası puan alan koruların aydınlatılmasının zorunlu olmadığı, güvenlik aydınlatmasının yeterli olduğu

biçiminde yapılmıştır.

Ölçütlerin alt basamakları ve basamaklara ilişkin puanlama sistemi aşağıda verilmiştir:

a. Ulaşım Durumu için

- Ana yol üzerindeki korulara 5 puan,
- Ana yola çok yakın korulara 4 puan,
- Ana yola yakın korulara 3 puan,
- Ana yola uzak korulara 2 puan,
- Ana yola çok uzak korulara 1 puan verilmesi,

b. Mimari Özellikleri için

- Koruda restoran, kafeterya vb. dinlenme ve eğlence birimlerinin olması,
- Korudan izlenebilen manzaranın olması,
- Koruda farklı türlerde, nitelikli ve değerli ağaçların olması,
- Koruda yürüme yollarının olması,
- Korunun büyük olması durumuna göre her bir maddeye birer puan verilmesi,

c. Kent Silüetine Etkisi için

- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve tümü görünen korulara 5 puan,
- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve bir kısmı görünen korulara 4puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve tümü görünen korulara 3 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve bir kısmı görünen korulara 2 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve az bir kısmı görünen; ara yol üzerindeki korulara 1 puan verilmesi

uygun görülmüştür.

Bu ölçütlere bağlı olarak aydınlatmada 1. ve 2. derece önem taşıyan korular tablo ve harita üzerinde verilmiştir.

D. Boğaz'ın her iki yakasında incelenen mezarlıkların aydınlatmada öncelik sıralamasının belirlenmesinde

- Temel Özellikler ve
- Kent Silüetine Etkisi

ölçütleri kullanılmıştır.

Boğaziçi öngörünüm bölgesinde önemli bir yer tutan ve tarihi nitelikli olan mezarlıkların değerlendirilmesinde, ölçütlerden Ulaşım Durumu, mezarlıkların geceleri ziyaret edilmemesi nedeniyle değerlendirmeden çıkarılmış, Kent Silüetine Etkisi aynı kalmışken, Mimari Özellikler yerine Temel Özellikler alınmıştır. Kent Silüetine Etkisi 5 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Temel Özellikler başlıklı grupta üç madde bulunmaktadır. Bu grupta da yeşil alanların Mimari Özellikler açısından değerlendirilmesinde olduğu gibi, her madde için birer puan öngörülmüş ve mezarlıklara, bu özelliklerden sahip olduğu her biri

için, bir puan verilmiştir. (Örnek: tarihi olması ve çok sayıda ağaç barındırması açısından toplam 2 puan gibi). Bu ölçütlerden alınan en fazla puan 8'dir. Ölçüt grubundan alınan puanlama değerlendirilmesi ve öncelik sırasının belirlenmesi:

- 8-5 arası puan alan mezarlıkların öncelikli olarak aydınlatılması,
- 4-0 arası puan alan mezarlıkların ikinci aşamada aydınlatılması biçiminde yapılmıştır.

Ölçütlerin alt basamakları ve basamaklara ilişkin puanlama sistemi aşağıda verilmiştir:

a. Kent Silüetine Etkisi için

- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve tümü görünen mezarlıklara 5 puan,
- Boğaziçi öngörünüm bölgesinde bulunan ve bir kısmı görünen mezarlıklara 4 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve tümü görünen mezarlıklara 3 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve bir kısmı görünen mezarlıklara 2 puan,
- Ana yol üzerinde bulunan ve az bir kısmı görünen; ara yol üzerindeki mezarlıklara 1 puan verilmesi,

b. Kentsel Değeri için

- Mezarlığın tarihi değer taşıması,
- Mezarlığın büyük olması,
- Mezarlıkta çok sayıda ağaç bulunması durumuna göre her bir madde için birer puan verilmesi

uygun görülmüştür.

Bu ölçütlere bağlı olarak aydınlatmada 1. ve 2. derece önem taşıyan mezarlıklar tablo ve harita üzerinde verilmiştir.

Tablo 4.1. Anadolu Yakasında İncelenen Camilerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
C1	ŞEMŞİ PAŞA CAMİİ	5	5	5	5	20	B-3, s:24
C2	MİHRİMAH SULTAN CAMİİ	5	5	5	5	20	B-3, s:25
C3	SILAHTAR A. AĞA CAMİİ	3	5	3	2	13	B-3, s:26
C4	ÜRYANIZADE CAMİİ	5	3	3	5	16	B-3, s:27
C5	BEYLERBEYİ CAMİİ	5	5	4	5	19	B-3, s:28
C6	İSTAVROZ CAMİİ	4	3	4	3	14	B-3, s:29
C7	ÇINARLI CAMİİ	3	3	3	4	13	B-3, s:30
C8	KULELİ BAHÇE CAMİİ	5	5	4	5	19	B-3, s:31
C9	VANIKÖY CAMİİ	4	5	4	5	18	B-3, s:32
C10	KANDİLLİ CAMİİ	5	5	4	4	18	B-3, s:33
C11	ANADOLUHSARI CAMİİ	5	5	5	3	18	B-3, s:34
C12	İSKENDER PAŞA CAMİİ	5	5	5	3	18	B-3, s:35
C13	BEYKOZ CAMİİ	5	5	3	3	16	B-3, s:36

Tablo 4.2. Anadolu Yakası'nda İncelenen İskelelerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
İ1	ÜSKÜDAR İSKELELERİ	5	4	1	5	15	B.3, s.39
İ2	KUZGUNCUK İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.40
İ3	BEYLERBEYİ İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.41
İ4	ÇENGELKÖY İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.42
İ5	KANDİLLİ İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.43
İ6	ANADOLUHIŞARI İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.44
İ7	KANLICA İSKELESİ	5	5	1	5	16	B.3, s.45
İ8	ÇUBUKLU İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.46
İ9	PAŞABAĞÇE İSKELESİ	3	4	1	5	13	B.3, s.47
İ10	BEYKOZ İSKELESİ	5	4	1	5	15	B.3, s.48

Tablo 4.3. Anadolu Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
KA1	ANADOLU HISARI	5	5	5	5	20	B:3, s:51

Tablo 4.4. Anadolu Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapılarının, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
E1	KULELİ ASKERİ LİSESİ	5	5	3	5	18	B:3, s:54

Tablo 4.5. Anadolu Yakası'nda İncelenen Müzelerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
M1	İBEYLERBEYİ SARAYI	5	5	3	5	18	B:3, s:57
M2	KUÇUKSU KASRI	4	5	3	5	17	B:3, s:58

Tablo 4.6. Anadolu Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapıların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
Ö1	ŞEMSI PAŞA KÜTÜPH.	5	5	5	5	20	B.3, s.61
Ö2	MİHRİMAH SULTAN TIP M.	5	5	5	3	18	B.3, s.62
Ö3	TÜTÜN BAKIM AMİRLİĞİ	5	4	4	3	16	B.3, s.63
Ö4	TEKEL PAŞALIMANI SOSY. TES.	5	5	3	3	16	B.3, s.64
Ö5	ŞA. VAKFI DİNİ E. KÜTÜPH.	4	5	3	3	15	B.3, s.65
Ö6	A. HISARI SA. VAKFI ÖGR. EVİ	4	5	2	4	15	B.3, s.66

Tablo 4.7. Anadolu Yakası'nda İncelenen Çeşmelerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
Ç1	III. AHMED MEYDAN ÇEŞMESİ	5	5	4	5	19	B.3, s.69
Ç2	HÜSEYİN AVNİ PAŞA ÇEŞMESİ	5	4	3	4	16	B.3, s.70
Ç3	III. MAHMUD MEYDAN ÇEŞMESİ	4	4	3	2	13	B.3, s.71
Ç4	KAVASBAŞI AHMED AĞA ÇEŞ.	5	5	3	4	17	B.3, s.72
Ç5	KÜÇÜKSU ÇEŞMESİ	4	5	3	5	17	B.3, s.73
Ç6	İSHAK AĞA ÇEŞMESİ	5	5	4	5	19	B.3, s.74

Tablo 4.8. Anadolu Yakası'nda İncelenen Parkların, Beirlenen Puanlama Sisteminde Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ ÖZELLİKLERİ	KENT SILÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
P1	HACIBABA PARKI	5	5	5	15	B:3, s:77
P2	PAŞALIMANI SAHİL PARKI	5	5	5	15	B:3, s:78
P3	KUZGUNCUK SAHİL PARKI	5	4	5	14	B:3, s:79
P4	BEYLERBEYİ PARKI	5	3	5	13	B:3, s:80
P5	ÇENGELKÖY İSKELE M.-P.	5	6	5	16	B:3, s:81
P6	VANIKÖY PARKI	5	3	5	13	B:3, s:82
P7	KANDİLLİ İSKELE M.-P.	5	3	5	13	B:3, s:83
P8	KANDİLLİ PARKI	5	3	5	13	B:3, s:84
P9	ANADOLUHISARI-HISAR İÇİ PARKI	5	5	3	13	B:3, s:85
P10	KANLIÇA PARKI	5	5	3	13	B:3, s:86
P11	PAŞABAĞÇE SAHİL PARKI	5	4	5	14	B:3, s:87
P12	PAŞABAĞÇE İSKELE PARKI	3	3	5	11	B:3, s:88
P13	BEYKOZ SAHİL PARKI I	5	5	5	15	B:3, s:89
P14	BEYKOZ SAHİL PARKI II	5	6	5	16	B:3, s:90

Tablo 4.9. Anadolu Yakası'nda İncelenen Koruların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ ÖZELLİKLERİ	KENT SILÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
KO1	FETHİ PAŞA KORUSU	5	5	5	15	B.3, s:93
KO2	ÇUBUKLU KORUSU	5	5	5	15	B.3, s:94
KO3	BEYKOZ KORUSU	5	5	5	15	B.3, s:95

Tablo 4.10. Anadolu Yakası'nda İncelenen Mezarlıkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	TEMEL ÖZELLİK	KENT SILÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
ME1	NAKKAŞTEPE MEZARLIĞI	3	5	8	B.3, s:98
ME2	ÇUBUKLU MEZARLIĞI	3	5	8	B.3, s:99

Tablo 4.11. Rumeli Yakas'ında İncelenen Camilerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
C1	KILIÇ ALI PAŞA CAMİİ	5	5	5	3	18	B:3, s:102
C2	NUSRETİYE CAMİİ	5	5	3	3	16	B:3, s:103
C3	MOLLA ÇELEBİ CAMİİ	5	5	5	3	18	B:3, s:104
C4	BEZM-İ ALEM VALİDE S. C.	5	5	3	5	18	B:3, s:105
C5	SINAN PAŞA CAMİİ	5	5	5	3	18	B:3, s:106
C6	MECİDİYE CAMİİ	5	5	3	3	16	B:3, s:107
C7	ORTAKÖY CAMİİ	4	5	3	5	17	B:3, s:108
C8	DEFTERDAR İBRAHİM PAŞA C.	4	3	4	4	15	B:3, s:109
C9	TEZKİRECI OSMAN EFENDİ C.	5	3	4	3	15	B:3, s:110
C10	TEVFIKİYE CAMİİ	5	5	3	5	18	B:3, s:111

Tablo 4.11. Rumeli Yakası'nda İncelenen Camilerin Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi (Devam)

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
C11	HÜMAYUN-U ABAD CAMİİ	4	5	2	5	16	B:3, s:112
C12	KAYALAR MESCİDİ	5	4	4	5	18	B:3, s:113
C13	RUMELİHİSARİ CAMİİ	5	3	3	4	15	B:3, s:114
C14	SER HAZİN SÜLEYMAN AĞA C.	5	3	3	3	14	B:3, s:115
C15	EMİRGAN CAMİİ	5	4	4	4	17	B:3, s:116
C16	MAHMUT ÇAVUŞ C.	5	3	1	3	12	B:3, s:117
C17	OSMAN REİS CAMİİ	5	4	4	3	16	B:3, s:118
C18	GÜMRÜKÇÜ İSHAK AĞA C.	5	2	1	3	11	B:3, s:119
C19	CEZAYIRLI GAZİ HASAN P. C.	5	4	4	3	16	B:3, s:120
C20	KARA KETHÜDA CAMİİ	4	3	4	4	15	B:3, s:121

Tablo 4.12, Rumeli Yakası'nda İncelenen İskelelerin, Belirlenen Puanlama Sisteminde Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
İ1	KARAKÖY İSKELELERİ	5	5	1	5	16	B:3, s:124
İ2	KABATAŞ İSKELELERİ	5	4	1	5	15	B:3, s:125
İ3	BEŞİKTAŞ İSKELESİ	5	5	2	5	17	B:3, s:126
İ4	ORTAKÖY İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:127
İ5	ARNAVUTKÖY İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:128
İ6	BEBEK İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:129
İ7	İSTİNYE İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:130
İ8	YENİKÖY İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:131
İ9	BÜYÜKDERE İSKELESİ	4	4	1	5	14	B:3, s:132
İ10	SARIYER İSKELESİ	4	5	1	5	15	B:3, s:133

Tablo 4.13. Rumeli Yakası'nda İncelenen Kule, Anıt ve Surların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
KA1	D.BAHÇE SAAT KULESİ	5	5	3	5	18	B:3, s:136
KA2	BARBAROS ANITI	4	5	2	2	13	B:3, s:137
KA3	RUMELİ HISARI	5	5	5	5	20	B:3, s:138

Tablo 4.14. Rumeli Yakası'nda İncelenen Eğitim Yapılarının, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
E1	M.S.Ü.	5	3	3	5	16	B:3, s:141
E2	GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	5	5	3	5	18	B:3, s:142
E3	KABATAŞ ERKEK LİSESİ	5	5	3	5	18	B:3, s:143

Tablo 4.15. Rumeli Yakas'ında İncelenen Müzelerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
M1	DOLMABAĞÇE SARAYI	5	5	3	5	18	B:3, s:146
M2	M.S.Ü. RESİM HEYKEL MÜZESİ	5	4	3	3	15	B:3, s:147
M3	DENİZ MÜZESİ	5	5	1	3	14	B:3, s:148
M4	ŞADBERK HANIM MÜZESİ	5	5	3	5	18	B:3, s:149

Tablo 4.16. Rumeli Yakası'nda İncelenen Diğer Önemli Yapıların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SILÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
Ö1	NORDSTERN HANI	5	5	3	3	16	B:3, s:152
Ö2	T.C. ZİRAAT BANKASI BİNASI	5	5	2	4	16	B:3, s:153
Ö3	TOPHANE KASRI	5	5	3	3	16	B:3, s:154
Ö4	BARBAROS HAYR. P. TÜRB.	5	5	5	2	17	B:3, s:155
Ö5	ÇİRAĞAN SARAYI	5	5	3	5	18	B:3, s:156
Ö6	SA.KABATAŞ EĞ.VAKFI KÜL.S.	5	5	3	5	18	B:3, s:157
Ö7	ESMA SULTAN SAHİL SARAYI	4	4	4	5	17	B:3, s:158
Ö8	MISIR KONSOLOSLUĞU	5	5	2	5	17	B:3, s:159
Ö9	BALTALIMANI KEMİK H.HAST.	5	5	3	5	18	B:3, s:160
Ö10	KALENDER ORDUEVİ	5	5	3	5	18	B:3, s:161
Ö11	CUMHURBAŞKANLIĞI K.	5	5	3	5	18	B:3, s:162
Ö12	BÜYÜK TARABYA OTELI	5	5	1	5	16	B:3, s:163
Ö13	İSPANYA ELÇİLİĞİ YAZLIĞI	5	5	3	5	18	B:3, s:164

Tablo 4.17. Rumeli Yakası'nda İncelenen Çeşmelerin, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ DEĞERİ	TARİHİ DEĞERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
Ç1	TOPHANE ÇEŞMESİ	5	4	3	3	15	B-3, s.167
Ç2	KOCA YUSUF PAŞA SEBİLİ	5	5	3	3	16	B-3, s.168
Ç3	HEKİMOĞLU ALI P. ÇEŞMESİ	5	5	3	4	17	B-3, s.169
Ç4	DAMAT İBRAHİM P. ÇEŞMESİ	4	5	3	3	15	B-3, s.170
Ç5	RENGİGÜL HANIM ÇEŞMESİ	5	5	1	3	14	B-3, s.171
Ç6	AHMED ŞEMSEDDİN ÇEŞMESİ	5	4	3	3	15	B-3, s.172
Ç7	İSTİNYE İSKELE ÇEŞMESİ	5	4	1	4	14	B-3, s.173
Ç8	MİHRİŞAH ÇEŞMESİ	4	4	2	2	12	B-3, s.174

Tablo 4.18. Rumeli Yakası'nda İncelenen Parkların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ ÖZELLİKLERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
P1	TOPHANE PARKI	5	3	3	11	B:3, s:177
P2	FINDIKLI PARKI	5	5	5	15	B:3, s:178
P3	KABATAŞ SAHİL PARKI I	5	4	5	14	B:3, s:179
P4	KABATAŞ SAHİL PARKI II	5	2	5	12	B:3, s:180
P5	D.BAĞÇE SAAT KULESİ M.-P.	5	5	5	15	B:3, s:181
P6	BESİKTAŞ İSKELE M.-P.	5	4	3	12	B:3, s:182
P7	BESİKTAŞ PARKI	3	3	5	11	B:3, s:183
P8	YILDIZ PARKI	5	5	5	15	B:3, s:184
P9	ORTAKÖY İSKELE M.-P.	4	6	5	15	B:3, s:185
P10	CEMİL TOPUZLU PARKI	5	7	5	17	B:3, s:186
P11	KURUÇEŞME PARKI	5	7	5	17	B:3, s:187
P12	BEBEK PARKI	5	9	5	19	B:3, s:188
P13	AŞIYAN PARKI	5	3	5	13	B:3, s:189

Tablo 4.18. Rumeli Yakası'nda İncelenen Parkların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi (Devam)

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ ÖZELLİKLERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
P14	EMİRGAN CAMİİ M.-P.	5	6	4	15	B:3, s:190
P15	İSTİNYE PARKI	5	2	3	10	B:3, s:191
P16	YENİKÖY PARKI	5	3	3	11	B:3, s:192
P17	KEFELİKÖY PARKI	5	7	5	17	B:3, s:193
P18	KIREÇBURNU PARKI	5	5	5	15	B:3, s:194
P19	BÜYÜKDERE-TARABYA S.ŞERİDİ	5	4	5	14	B:3, s:195
P20	CEZAYIRLI GAZİ Hİ.PAŞA PARKI	5	2	5	12	B:3, s:196
P21	SARIYER BELEDİYE PARKI I	5	5	3	13	B:3, s:197
P22	PROF. MUAMMER AKSOY P.	5	2	5	12	B:3, s:198
P23	SARIYER BELEDİYE PARKI II	5	4	5	14	B:3, s:199
P24	ÇELİK GÜLERSOY PARKI	5	3	5	13	B:3, s:200
P25	MEHMET AKIF ERSOY PARKI	5	6	5	16	B:3, s:201

Tablo 4.19. Rumeli Yakası'nda İncelenen Koruların, Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	ULAŞIM DURUMU	MİMARİ ÖZELLİKLERİ	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
KO1	NAİLE SULTAN KORUSU	5	3	5	13	B:3, s.204
KO2	EMİRGAN KORUSU	5	5	5	15	B:3, s.205

Tablo 4.20. Rumeli Yakası'nda İncelenen Mezarlıkların Belirlenen Puanlama Sistemine Göre Değerlendirilmesi

NO	ADI	TEMEL ÖZELLİK	KENT SİLÜETİNE ETKİSİ	TOPLAM	BÖLÜM SAYFA
ME1	AŞIYAN MEZARLIĞI	3	5	8	B:3, s.208

Tablo 4.21. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM PUAN	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU		
A N A D O L U Y.	C1.ŞEMSİ PAŞA C.	20	YOK		
	C2.MİHRİMAH SULTAN C.	20	VAR	Yetersiz	
	C4.ÜRYANİZEDE C.	16	YOK		
	C5.BEYLERBEYİ C.	19	VAR	Yetersiz	
	C8.KULELİ BAHÇE C.	19	VAR	Yetersiz	
	C9.VANİKÖY C.	18	VAR	Yetersiz	
	C10.KANDILLI C.	18	YOK		
	C11.ANADOLUHİSARI C.	18	VAR	Yetersiz	
	C12.İSKENDER PAŞA C.	18	YOK		
	C13.BEYKOZ C.	16	YOK		
	R U M E L İ Y A K A S I	C1.KILIÇ ALİ PAŞA C.	18	YOK	
		C2.NUSRETİYE C.	16	YOK	
		C3.MOLLA ÇELEBİ C.	18	VAR	Yetersiz
C4.BEZM-İ ALEM V. S. C.		18	YOK		
C5.SINAN PAŞA C.		17	YOK		
C6.MECİDİYE C.		16	YOK		
C7.ORTAKÖY C.		18	VAR	Yetersiz	
C8.DEFTERDAR İ. P.C.		15	YOK		
C9.TEZKİRECİ OSMAN E.C.		15	YOK		
C10.TEVFİKİYE C.		18	VAR	Yetersiz	
C11.HÜMAYUN-U ABAD C.		16	VAR	Yetersiz	
C12.KAYALAR MESCİDİ		18	YOK		
C13.RUMELİHİSARI C.		15	YOK		
C15.EMİRGAN C.	17	VAR	Yetersiz		
C17.OSMAN REİS C.	16	YOK			
C19.CEZAYİRLİ G. H. P. C.	16	YOK			
C20.KARA KETHÜDA C.	15	VAR	Yetersiz		

Tablo 4.22. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
Y. U. O. D. A. N. A. A.	İ1. ÜSKÜDAR İSKELESİ	15	YOK	
	İ2. KUZGUNCUK İSKELESİ	15	YOK	
	İ3. BEYLERBEYİ İSKELESİ	15	YOK	
	İ4. ÇENGELKÖY İSKELESİ	15	YOK	
	İ5. KANDİLLİ İSKELESİ	15	YOK	
	İ6. ANADOLUHİSARI İSKELESİ	15	YOK	
	İ7. KANLICA İSKELESİ	16	YOK	
	İ8. ÇUBUKLU İSKELESİ	15	YOK	
	İ10. BEYKOZ İSKELESİ	15	YOK	
	Y. İ. L. E. U. R.	İ1. KARAKÖY İSKELESİ	16	YOK
İ2. KABATAŞ İSKELESİ		15	YOK	
İ3. BEŞİKTAŞ İSKELESİ		17	YOK	
İ5. ARNAVUTKÖY İSKELESİ		15	YOK	
İ7. İSTİNYE İSKELESİ		15	YOK	
İ8. YENİKÖY İSKELESİ		15	YOK	
İ9. BÜYÜKDERE İSKELESİ		15	YOK	
İ10. SARIYER İSKELESİ		15	VAR	Yetersiz

Tablo 4.23. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt, Surlar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
A.	KA1.ANADOLU HİSARI	20	YOK	
Y.	KA1.D.BAHÇE SAAT KULESİ	18	VAR	Yetersiz
R.	KA3.RUMELİ HİSARI	20	VAR	Yetersiz

Tablo 4.24. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Eğitim Yapıları ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
A.	E1.KULELİ ASKERİ LİSESİ	18	VAR	Yetersiz
	E1.M.S.Ü.	16		
Y.	E2.GALATASARAY ÜNİ.	18		
R.	E3.KABATAŞ ERKEK LİSESİ	18	VAR	Yetersiz

Tablo 4.25. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
Y.	M1.BEYLERBEYİ SARAYI	18	VAR	Yetersiz
A.	M2.KÜÇÜKSU KASRI	17	VAR	Yetersiz
	M1.DOLMABAĞÇE SARAYI	18	VAR	Yetersiz
Y.	M2.M.S.Ü. RESİM HEYKEL MÜZESİ	15	YOK	
R.	M4.SADBERK HANIM MÜZESİ	17	VAR	Yetersiz

Tablo 4.26. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen
Diğer Önemli Yapılar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
Y. A. N. A. D.	Ö1.ŞEMSI PAŞA KÜTÜPH.	20	YOK	
	Ö2.MİHRİMAH SULTAN TIP M.	18		
	Ö3.TÜTÜN BAKIM AMİRLİĞİ	16	YOK	
	Ö4.TEKEL PAŞALİMANI SOSY.T.	16	YOK	
	Ö5.SA.VAKFI DİNİ ESER KÜTÜPH.	15		
	Ö6.A.HİSARİ SA.VAKFI ÖĞR.EVİ	15	YOK	
I. S. A. K.	Ö1.NORDSTERN HANI	16	VAR	Yetersiz
	Ö2.T.C.ZİRAAT BANK. BİNASI	16	VAR	Yetersiz
	Ö3.TOPHANE KASRI	16	YOK	
Y. A. K.	Ö4.BARBAROS H.PAŞA TÜRBESİ	17	YOK	
	Ö5.ÇIRAĞAN SARAYI	18	VAR	Yetersiz
Y. I. L. I.	Ö6.KABATAŞ KÜLTÜR SİTESİ	18	VAR	Yetersiz
	Ö7.ESMA SULTAN SAHİLSARAYI	17	YOK	
	Ö8.MISIR KONSOLOSLUĞU	17	YOK	
	Ö9.BALTALİMANI KEMİK H.HAST.	18	YOK	
R. U. M. E. L.	Ö10.KALENDER ORDUEVİ	18	YOK	
	Ö11.CUMHURBAŞKANLIĞI K.	18	YOK	
	Ö12.BÜYÜK TARABYA OTELİ	16	VAR	Yetersiz
R.	Ö13.ISPANYA ELÇİLİĞİ YAZLIĞI	18	YOK	

Tablo 4.27. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
Y. D. A. N. A.	Ç1.III. AHMED MEYDAN ÇEŞ.	19	YOK	
	Ç2.HÜSEYİN AVNİ PAŞA ÇEŞ.	16	YOK	
	Ç4.KAVASBAŞI AHMED AĞA Ç.	17	YOK	
	Ç5.KÜÇÜKSU ÇEŞMESİ	17	YOK	
	Ç6.İSHAK AĞA ÇEŞMESİ	19	VAR	Yetersiz
	Y. M. U. R.	Ç1.TOPHANE ÇEŞMESİ	15	YOK
Ç2.KOCA YUSUF PAŞA SEBİLİ		16	YOK	
Ç3.HEKİMOĞLU ALİ P. Ç.		17	YOK	
Ç4.DAMAT İBRAHİM P. Ç.		15	YOK	
Ç5.RENGİGÜL HANIM Ç.		14	VAR	Yetersiz
Ç6.AHMED ŞEMSEDDİN Ç.		15	YOK	

Tablo 4.28. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
			VAR	Yetersiz
A. N. A. D. Y.	P1. HACIBABA PARKI	15	VAR	Yetersiz
	P2. PAŞALİMANI SAHİL PARKI	15	VAR	Yetersiz
	P4. ÇENGELKÖY İSKELE M. - P.	16	VAR	Yetersiz
	P13. BEYKOZ SAHİL PARKI I	15	VAR	Yetersiz
	P14. BEYKOZ SAHİL PARKI II	16	VAR	Yetersiz
R. Ü. M. E. L. İ. Y.	P2. FINDIKLI PARKI	15	VAR	Yetersiz
	P5. D. BAHÇE SAAT KULESİ M.-P.	15	VAR	Yetersiz
	P8. YILDIZ PARKI	15	VAR	Yetersiz
	P9. ORTAKÖY İSKELE M. - P.	15	VAR	Yetersiz
	P10. CEMİL TOPUZLU PARKI	17	VAR	Yetersiz
	P11. KURUÇEŞME PARKI	17	VAR	Yetersiz
	P12. BEBEK PARKI	19	VAR	Yetersiz
	P14. EMİRGAN CAMİİ PARKI	15	VAR	Yetersiz
	P17. KEFELİKÖY PARKI	17	VAR	Yetersiz
	P18. KİREÇBURNU PARKI	15	VAR	Yetersiz
P25. MEHMET AKİF ERSOY P.	16	VAR	Yetersiz	

Tablo 4.29. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Korular ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU
A. Y.	KO1.FETHİ PAŞA KORUSU	15	YOK
	KO2.ÇUBUKLU KORUSU	15	YOK
	KO3.BEYKOZ KORUSU	15	YOK
Y.	KO1.NAİLE SULTAN KORUSU	13	VAR
R.	KO2.EMİRGAN KORUSU	15	YOK

Tablo 4.30. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Mezarlıklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU
A.	ME1.NAKKAŞTEPE MEZARLIĞI	8	YOK
Y.	ME2.ÇUBUKLU MEZARLIĞI	8	YOK
R.	ME2.AŞIYAN MEZARLIĞI	8	YOK

Tablo 4.31. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
A. Y.	C3.SİLAHTAR C.	13	YOK	
	C6.İSTAVROZ C.	14	VAR	Yetersiz
	C7.ÇINARLI C.	13	VAR	Yetersiz
R. Y.	C14.SER HAZİN S. AĞA C.	14	VAR	Yetersiz
	C16.MAHMUT ÇAVUŞ C.	12	VAR	Yetersiz
	C18.GÜMRÜKÇÜ İ. AĞA C.	11	VAR	Yetersiz

Tablo 4.32. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
A.	İ9.PAŞABAHÇE İSKELESİ	13	YOK	
Y.	İ4.ORTAKÖY İSKELESİ	14	YOK	
R.	İ6.BEBEK İSKELESİ	14	YOK	

Tablo 4.33. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt, Surlar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
R.	KA2.BARBAROS ANITI	13	YOK	

Tablo 4.34. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
R	M3.DENİZ MÜZESİ	14	VAR	Yetersiz

Tablo 4.35. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Çeşmeler ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

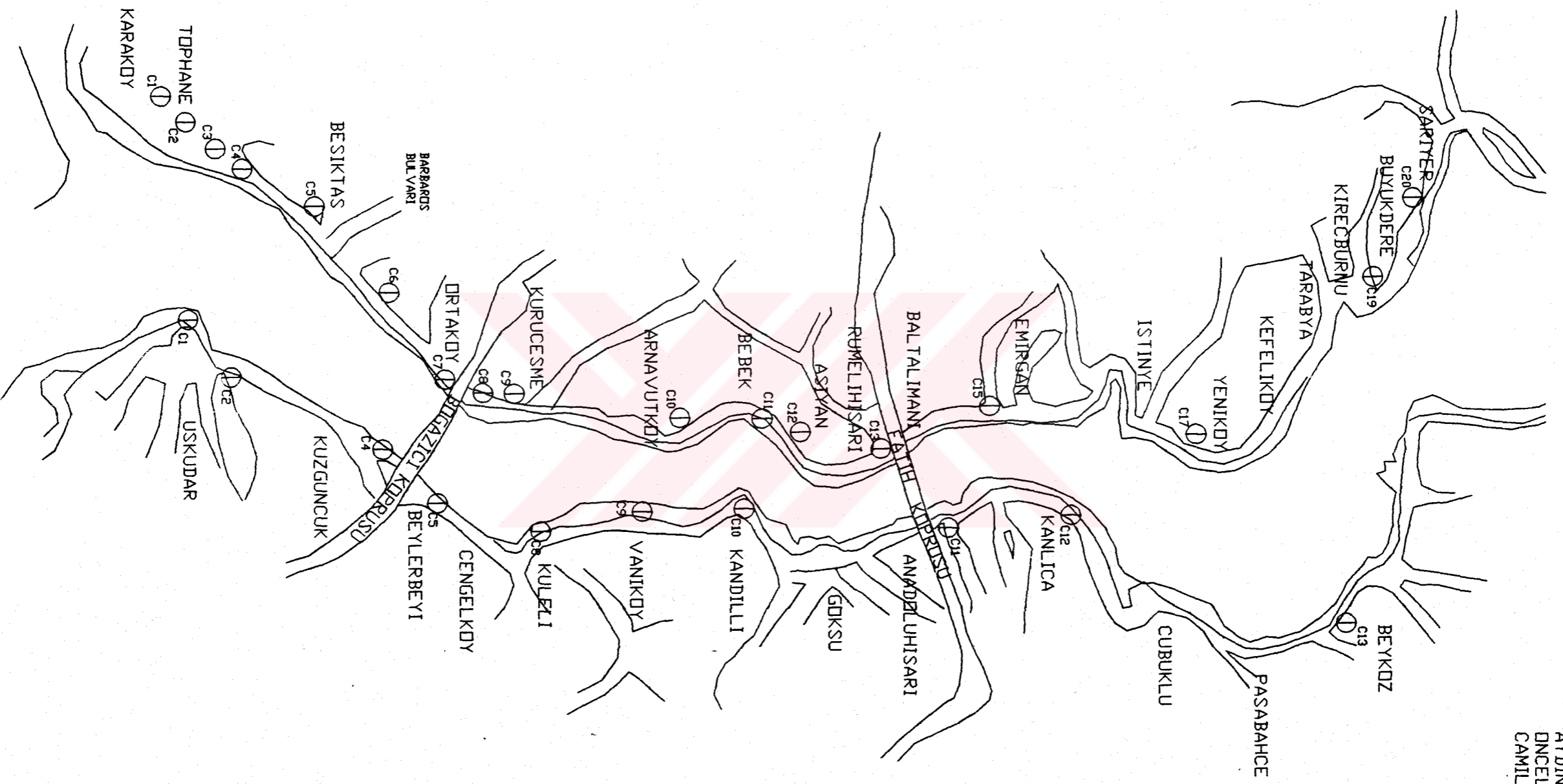
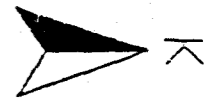
	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU	
A	Ç3.II.MAHMUD M.ÇEŞMESİ	13	YOK	
Y.	Ç7.İSTİNYE İSKELE ÇEŞMESİ	14	YOK	
R.	Ç8.MİHRİŞAH ÇEŞMESİ	12	YOK	

Tablo 4.36. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar ve Aydınlatma Durum Değerlendirmesi

	ADI	TOPLAM	MEVCUT AYDINLATMA DURUMU		
Y. U. L. O. L. A. D. I. A. N. A. R. I.	P3.KUZGUNCUK SAHİL PARKI	14	VAR	Yetersiz	
	P4.BEYLERBEYİ PARKI	13	VAR	Yetersiz	
	P6.VANİKÖY PARKI	13	VAR	Yetersiz	
	P7.KANDİLLİ İSKELE M. - P.	13	VAR	Yetersiz	
	P8.KANDİLLİ PARKI	13	VAR	Yetersiz	
	P9.ANADOLUHİSARI-HİSAR İÇİ P.	13	VAR	Yetersiz	
	P10.KANLICA PARKI	13	VAR	Yetersiz	
	P11.PAŞABAĞÇE SAHİL PARKI I	14	VAR	Yetersiz	
	P12.PAŞABAĞÇE İSKELE PARKI	11	VAR	Yetersiz	
	Y. A. K. A. S. I. Y. E. L. İ. R. M. U.	P1.TOPHANE PARKI	11	VAR	Yetersiz
		P3.KABATAŞ SAHİL PARKI I	14	VAR	Yetersiz
		P4.KABATAŞ SAHİL PARKI II	12	VAR	Yetersiz
P6.BEŞİKTAŞ İSKELE PARKI-M.		12	VAR	Yetersiz	
P7.BEŞİKTAŞ PARKI		11	VAR	Yetersiz	
P13.AŞIYAN PARKI		13	VAR	Yetersiz	
P15.İSTİNYE PARKI		10	VAR	Yetersiz	
P16.YENİKÖY PARKI		11	VAR	Yetersiz	
P19.BÜYÜKDERE-TARABYA S.		14	VAR	Yetersiz	
P20.CEZAYIRLI GAZİ H. PAŞA P.		12	VAR	Yetersiz	
P21.SARIYER BELEDİYE PARKI		13	VAR	Yetersiz	
P22.PROF. MUAMMER AKSOY P.		12	VAR	Yetersiz	
P23.SARIYER BELEDİYE PARKI II	14	VAR	Yetersiz		
P24.ÇELİK GÜLERSOY PARKI	13	VAR	Yetersiz		

Şekil 4.1. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Camiler

AYDINLATILMASI
ÖNCELİKLİ OLAN
CAMİLER

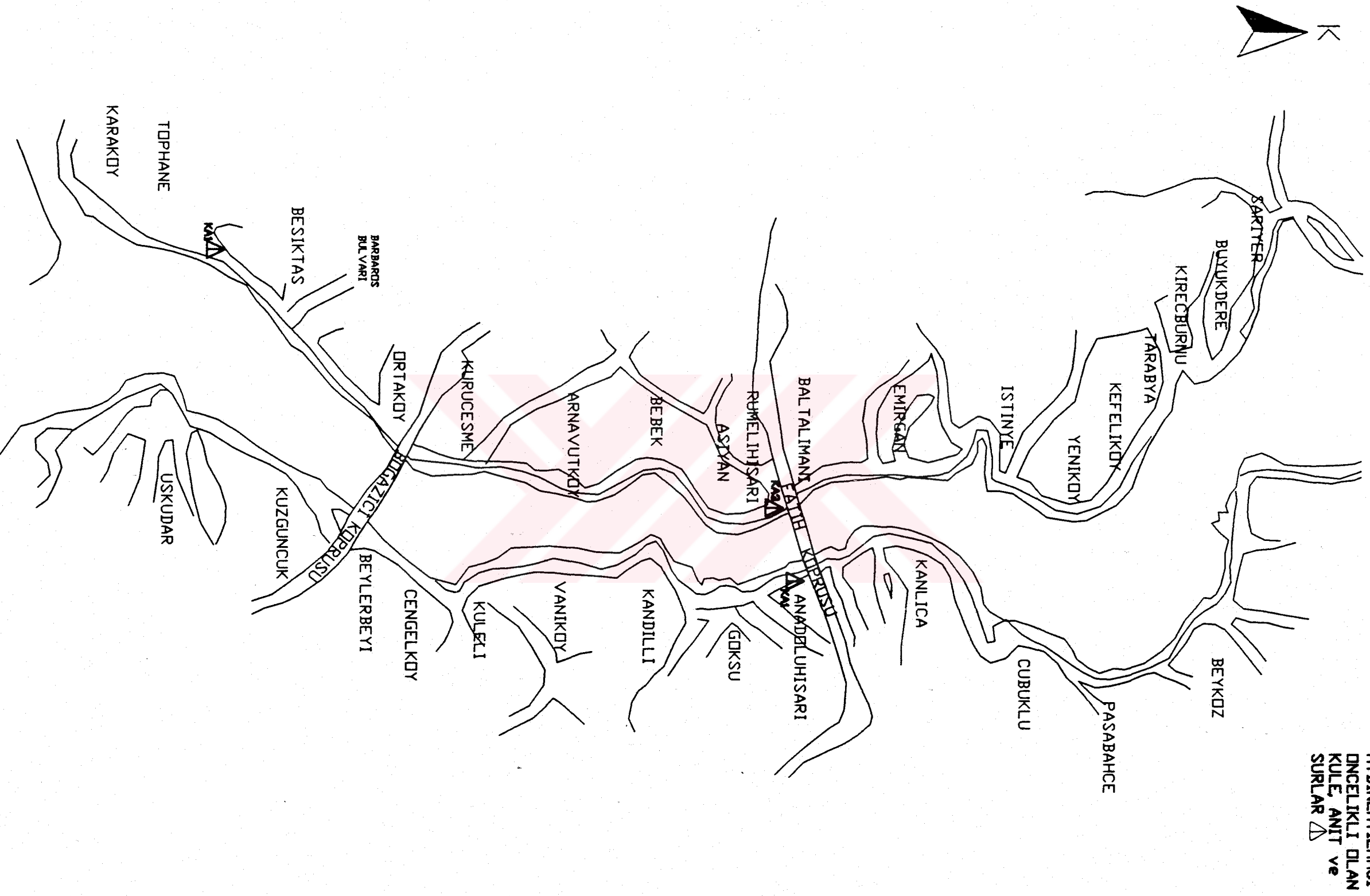

ÖLÇEK : 1/55000

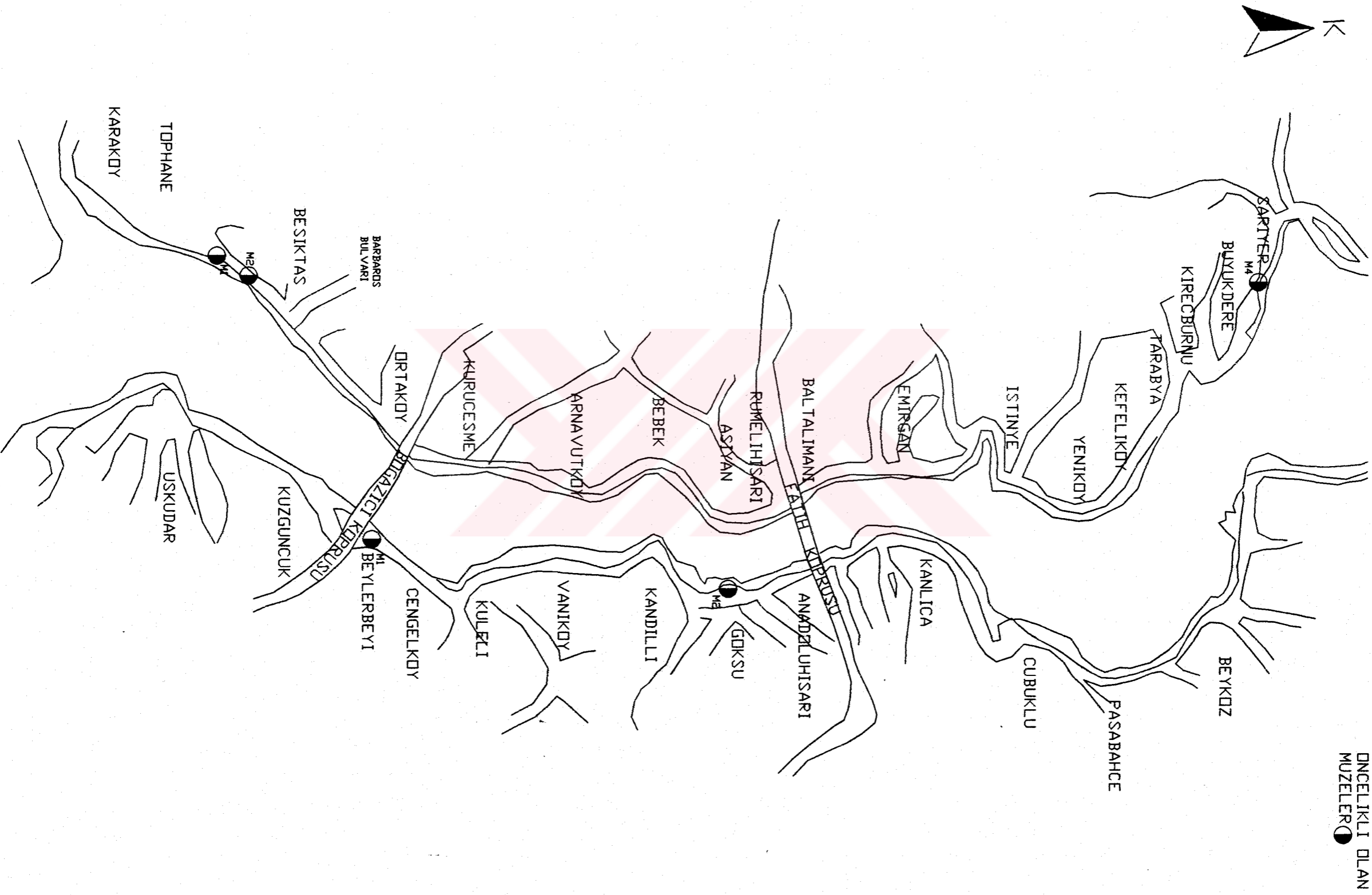
Şekil 4.2. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler

Şekil 4.3. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar

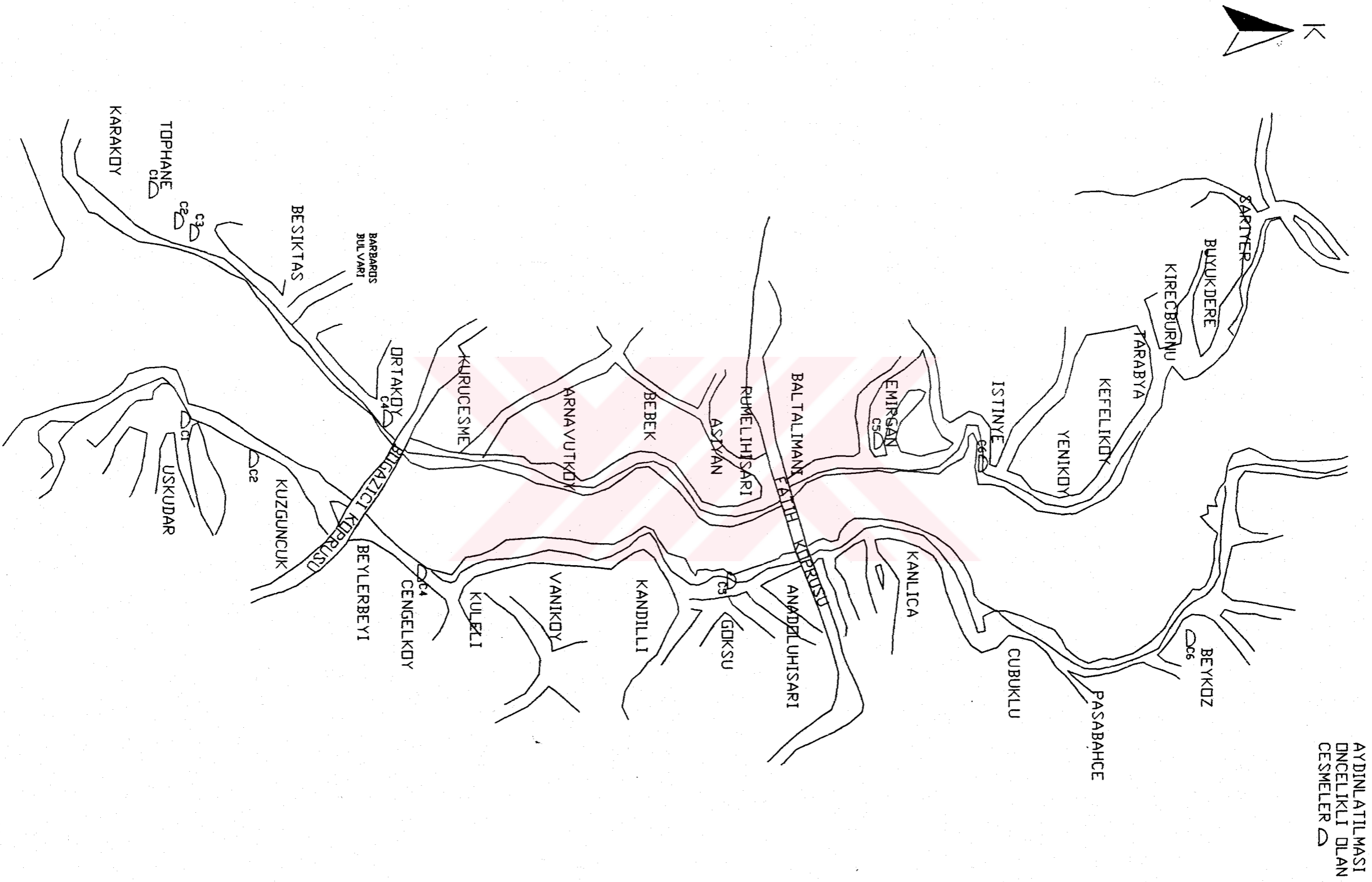
Şekil 4.5. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Müzeler

Şekil 4.6. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Diğer Önemli Yapılar

Şekil 4.7. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Çesmeler

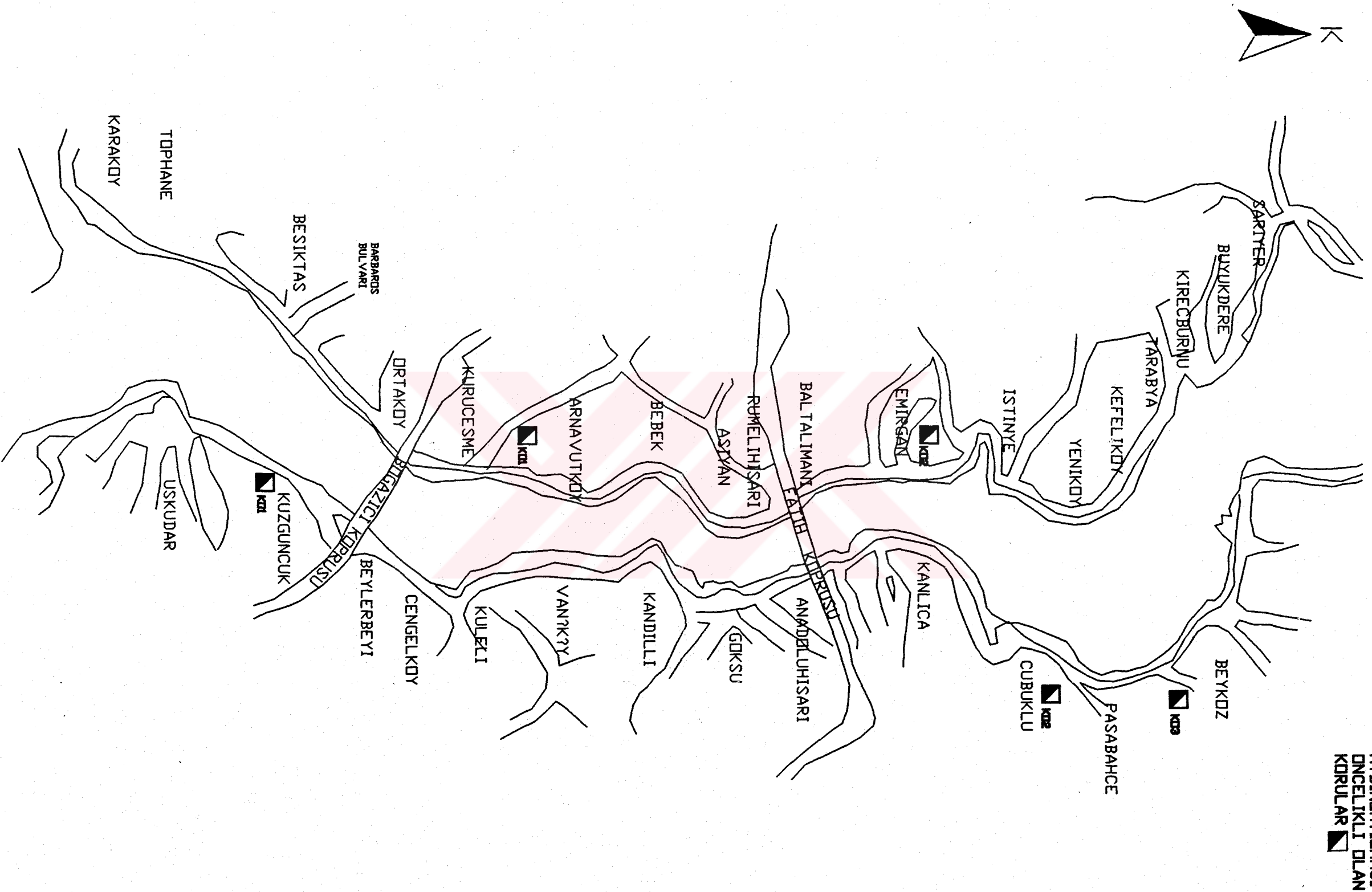
Şekil 4.8. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar

AYDINLATILMASI
ÖNCELİKLİ OLAN
PARKLAR □

DLCEK | 1/55000

Şekil 4.9. Öncelikli Olarak Aydınlatılması Uygun Görülen Korular

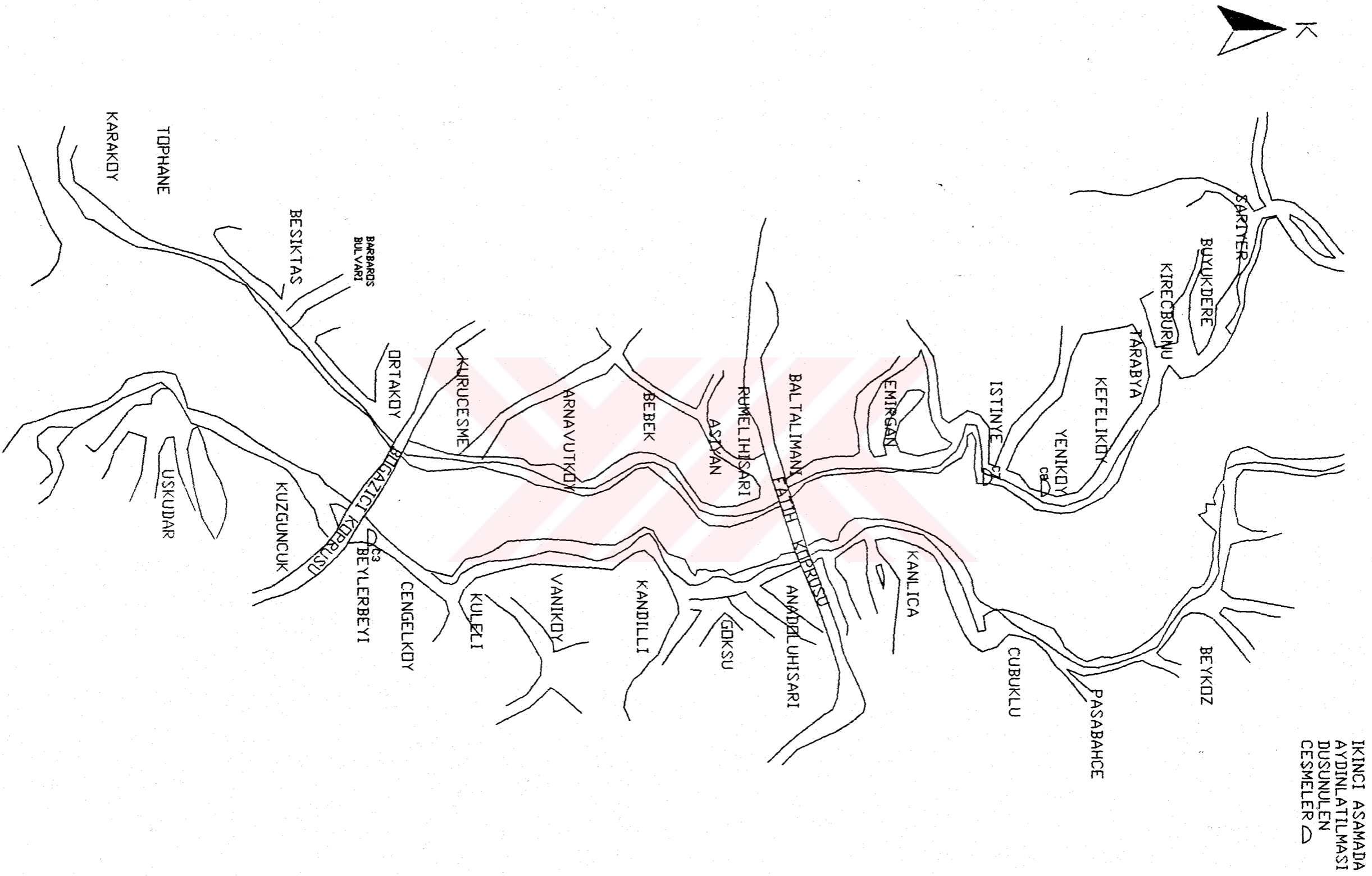
Şekil 4.12. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen İskeleler

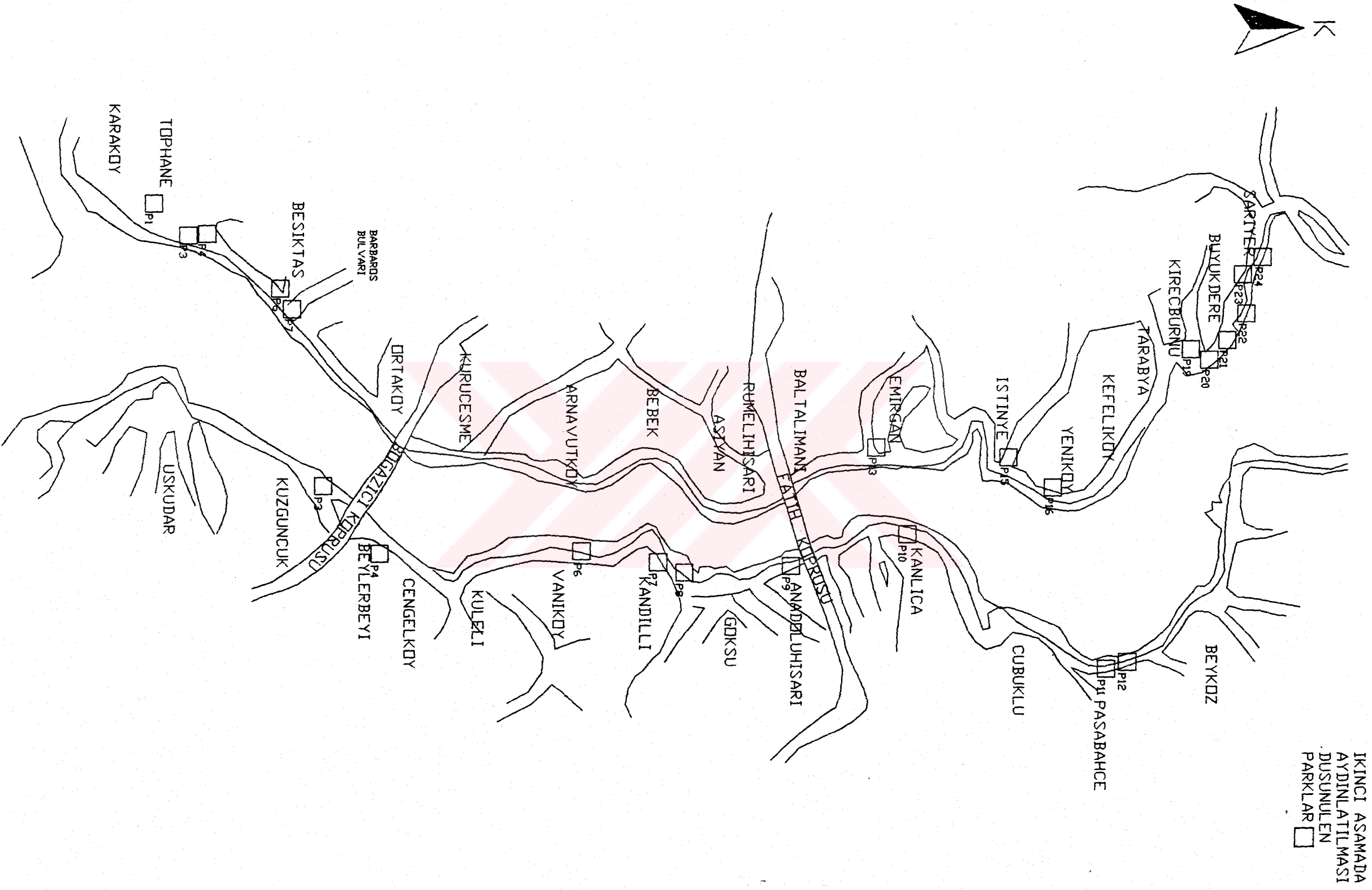
Şekil 4.13. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Kule, Anıt ve Surlar

Şekil 4.15. İkinci Aşamada Aydınlatılması Uygun Görülen Çesmeler

Şekil 4.16. İkinci Asamada Aydınlatılması Uygun Görülen Parklar

SONUÇ

Günümüzde Boğaziçi'nin değeri, doğal güzelliklerinin yanı sıra büyük bir yerleşim bölgesi olması, sahil şeridinde çeşitli eğlence, gezi, spor, dinlenme vb. etkinliklere olanak sağlaması, birçok tarihi yapı ve yalıların yer alması nedeni ile artmaktadır. Dolayısıyla, İstanbul'un bu değerli bölgesinin gece de kullanımı ve doğal, kültürel, tarihi güzelliklerinin sergilenmesi, vurgulanması amacıyla aydınlatılması daha da önem kazanmaktadır.

Ancak, ekonomik nedenlerden ötürü, yerel yönetimlerin, istenilen düzeyde ve nitelikte uygulamalar gerçekleştiremediği; mevcut düzenlemelerin ise Boğaziçi'nin mimari karakterini ve dokusunun değerini yeterince yansıtamadığı gözlenmiştir.

Sınırlı kapsamı olan bu çalışmada, Boğaziçi öngörünüm bölgesinde, Anadolu Yakası'nda Üsküdar - Beykoz, Rumeli Yakası'nda Karaköy - Sarıyer semtleri arasında kalan sahil şeridinde incelemeye alınacak konular belirlenmiş, bunların mimari özellikleri ve aydınlatma düzenleri saptanmış, aydınlık düzeyi ve ışıklılık ölçmeleri yapılmıştır. Veriler sonucunda, incelenen alanlarda, modern kent yaşamı ve dokusunda uyulması gerekli aydınlatma kural ve ilkelerinin yerine getirilmeyerek, Boğaziçi'nin bugünkü durumunun "Kent Aydınlatma İlkeleri" açısından son derece yetersiz kaldığı görülmüştür.

İstanbul'un bu önemli bölgesinde, Boğaziçi'nin karakteristik özelliği olan iskelelerin, iskele meydanlarının ve bunların çevresindeki yapıların, camilerin ve çeşmelerin aydınlatılarak vurgulanmaları gerekmektedir. Ayrıca, Boğaziçi'nin önemli bir bölümünü kaplayan park ve yeşil alanların ve buralardaki havuz, heykel gibi öğelerin de aydınlatılması ile, bu alanların gece de kullanımının sağlanacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Yerel yönetimlerin kentsel tasarım bölümlerinde, Boğaziçi'nin karakterine daha uygun, halkın ihtiyacına cevap verebilecek, işlevsel bir planlamaya sahip park ve yeşil alanlar oluşturulmasına dikkat edilmelidir. Bu alanlarda dinlenme ve eğlence

bölümleri iyi düzenlenerek, uygun mobilyalar ve aydınlatma aygıtları kullanılmalıdır.

Yeşil alanlarda her işlev, uygun yer döşemesi ile belirtilerek, kulübe, çardak vb. diğer öğeler mimari bir yaklaşımla tasarlanmalıdır. Ayrıca, diğer sanatsal etkinliklerin gerçekleştirilebileceği küçük amfiler oluşturulmalı, parkların ve yeşil alanların güzel bölümleri (su öğeleri, plastik öğeler vb.) aydınlatılarak buralar geceleri daha da çekici kılınmalıdır. Doğal örtünün ve mimari öğelerin periyodik bakımlarının yapılmalıdır.

Bu yeşil alanlarda her mevsimin doğal güzelliklerini ortaya koyacak bitki ve ağaçların seçilmesi, seçilen bu bitkilere uygun mevsimlik aydınlatma düzenlerinin oluşturulması da önemlidir. Bütün yeşil alanların ve parkların aydınlatılmasında kent aydınlatma ilkelerine uyulması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimlerle mimarların beraber çalışmaları kaçınılmazdır.

Boğaziçi'nin kent aydınlatma ilkeleri doğrultusunda aydınlatılabilmesi için tüm kentsel değerlerini ve kent silüetini bir bütün olarak ele alan geniş kapsamlı bir planlama yapılması gereklidir. Nitekim bu çalışmadaki veriler İstanbul için yapılabilecek bir aydınlatma master planı için temel oluşturacaktır.

Mimari bir yaklaşım ve uygun teknik çözümlemeyle, modern kent yaşamıyla bütünleşmiş, ama tarihten gelen güzelliklerini, doğal örtüsünü ve karakteristik özelliklerini kaybetmeden, insan kullanımına en iyi şekilde hizmet eden; gündüz olduğu kadar geceleri de yaşayan bir Boğaziçi, tüm dünyanın kültürel mirasına bir katkı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. ERDENEN, Orhan, 1994, "Boğaziçi Sahilhaneleri", İstanbul.
2. KONYALI, İ. Hakkı, 1976-1977, "Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi", İstanbul.
3. LIDAC (Lighting Design & Application Centre), 1993, "Philips Lighting", (Fifth Edition), Philips, Netherlands, p:344-347.
4. ÖZTÜRK, Leyla Dokuzer, 1992, "Kent Aydınlatma İlkeleri", Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Baskı İşliği, İstanbul, s:55-61.
5. ŞEREFHANOĞLU, Müjgan, 1993, "Kent Aydınlatması ve İstanbul 2000", Planlama Dergisi 93/1-4, İstanbul.
6. ŞEREFHANOĞLU, ve diğerleri, "İstanbul Kentsel Tasarım Kılavuzu", Y.T.Ü. İstanbul, Bölüm:5 Aydınlatma, s:335-340.
7. TANIŞIK, İbrahim Hilmi, 1945, "İstanbul Çeşmeleri - Beyođlu ve Üsküdar Cihetleri", İstanbul, Cilt:2, s:119-121.
8. ÜNVER, Rengin, 1992, a, "Dış Aydınlatma İçinde Kent Aydınlatmanın Yeri", İstanbul.
9. ÜNVER, Rengin, 1992, b, "Dış Aydınlatma Konularının Karşılaştırılması", İstanbul.
10. ANON., Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 1993, İstanbul.

EKLER

Tablo E.1. Anadolu Yakası'nda Bulunan Camilerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cdl/m ²)
C1	SEMSİ PAŞA CAMİİ	ÜSKÜDAR	1580	YOK	*25-45	1
C2	MİHRİMAH SULTAN CAMİİ	ÜSKÜDAR	1548	VAR	*20	1
C3	SİLAHTAR A. AĞA CAMİİ	PAŞALIMANI	1766	YOK	*1-2	0-1
C4	ÜRYANİZADE CAMİİ	KUZGUNCUK	1889	YOK	*2	0-1
C5	BEYLERBEYİ CAMİİ	BEYLERBEYİ	1778	VAR	*2.5-5	1-2
C6	İSTAVROZ CAMİİ	BEYLERBEYİ	16.yy	VAR	*10	2-5
C7	ÇINARLI CAMİİ	ÇENGELKÖY	1819	YOK	*20	1
C8	KULELİ BAHÇE CAMİİ	KULELİ	1720	VAR	*1-2	2
C9	VANIKÖY CAMİİ	VANIKÖY	1665	VAR	*5-10	1
C10	KANDİLLİ CAMİİ	KANDİLLİ	1632	YOK	*2.5	1
C11	ANADOLU HİSARİ CAMİİ	A.HİSARİ	15.yy	VAR	*5-7.5	1
C12	İSKENDER PAŞA CAMİİ	KANLICA	16.yy	YOK	*2	1
C13	BEYKOZ CAMİİ	BEYKOZ	19.yy	YOK	*5-10	0-1

Tablo E.2. Anadolu Yakasında Bulunan İskelelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
İ1	ÜSKÜDAR İSKELELERİ	ÜSKÜDAR		YOK	*2.5-5	
İ2	KUZGUNCUK İSKELESİ	KUZGUNCUK	20.yy. başı	YOK	*25	
İ3	BEYLERBEYİ İSKELESİ	BEYLERBEYİ		YOK	*10-30	
İ4	ÇENGELKÖY İSKELESİ	ÇENGELKÖY		YOK	*0-1	
İ5	KANDILLİ İSKELESİ	KANDILLİ		YOK	*2.5	
İ6	ANADOLUHIŞARI İSKELESİ	ANADOLUHIŞARI		YOK	*2	
İ7	KANLICA İSKELESİ	KANLICA		YOK	*2	
İ8	ÇUBUKLU İSKELESİ	ÇUBUKLU		YOK	*0-1	
İ9	PAŞABAĞÇE İSKELESİ	PAŞABAĞÇE		YOK	*1-2	
İ10	BEYKOZ İSKELESİ	BEYKOZ		YOK	*2.5	

Tablo E.3. Anadolu Yakası'nda Bulunan Kule, Anıt ve Surların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	Lort (cd/m ²)
KAI	ANADOLU HISARI	A.HİSARI	1391	VAR	*2.5-5	1-2

Tablo E.4. Anadolu Yakası'nda Bulunan Eğitim Yapılarının Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	Lort (cd/m ²)
E1	KULELİ ASKERİ LİSESİ	KULELİ	1845	VAR		10

Tablo E.5. Anadolu Yakası'nda Bulunan Müzelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	Lort (cd/m ²)
M1	BEYLERBEYİ SARAYI	BEYLERBEYİ	1864	VAR		3-4
M2	KUÇUKSU KASRI	GOKSU	1856	VAR		1-3

Tablo E.6. Anadolu Yakası'nda Bulunan Diğer Önemli Yapıların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
Ö1	SEMSİ PAŞA KÜTÜPHANESİ	ÜSKÜDAR	1580	YOK		0-1
Ö2	MİHRİMAH SULTAN TIP MERKEZİ	ÜSKÜDAR	1548	VAR		1
Ö3	TÜTÜN BAKIM AMİRLİĞİ	PAŞALIMANI	1789	YOK		0-1
Ö4	TEKEL SOSYAL TESİSİ	PAŞALIMANI	1842	YOK		0-1
Ö5	SA VAKFI DİNİ ESERLER KÜTÜPH.	BEYLERBEYİ	1820	YOK	*20	1
Ö6	SA VAKFI ÖĞRETMEN EVİ	A HİSARİ	20.yy.	YOK		0-1

Tablo E.7. Anadolu Yakası'nda Bulunan Çeşmelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
Ç1	III.AHMED MEYDAN ÇEŞMESİ	ÜSKÜDAR	1728-29	YOK	*2	1
Ç2	HÜSEYİN AVNİ PAŞA ÇEŞMESİ	PAŞALIMANI	1874	YOK		0-1
Ç3	II.MAHMUD MEYDAN ÇEŞMESİ	BEYLERBEYİ	1811	YOK		0-1
Ç4	KAVASBAŞI A. AĞA ÇEŞMESİ	ÇENGELKÖY	1853	YOK	*1-2	1
Ç5	KÜÇÜKSU ÇEŞMESİ	KÜÇÜKSU	1806	YOK		
Ç6	İŞHAK AĞA ÇEŞMESİ	BEYKOZ	18.yy	VAR	*10-20	1-2

Tablo E.8. Anadoluhisari Yakası'nda Buhanan Parkların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m2)	L ort (cd/m2)
P1	HACIBABA PARKI	ÜSKÜDAR	VAR	*2-3	
P2	PAŞALIMANI SAHİL PARKI	PAŞALIMANI	VAR	*2.5-5	
P3	KUZGUNCUK SAHİL PARKI	KUZGUNCUK	VAR	*2.5-5	
P4	BEYLERBEYİ PARKI	BEYLERBEYİ	VAR	*1-2	
P5	ÇENGELKÖY İSKELE MEYDANI VE PARKI	ÇENGELKÖY	VAR	*1-2	
P6	VANIKÖY PARKI	VANIKÖY	VAR	*0-1	
P7	KANDİLLİ İSKELE MEYDANI VE PARKI	KANDİLLİ	VAR	*1-2	
P8	KANDİLLİ SAHİL PARKI	KANDİLLİ	VAR	*1-2	
P9	ANADOLUHISARI-HISAR İÇİ PARKI	A.HISARI	VAR	*0-1	
P10	KANLICA PARKI	KANLICA	VAR	*2	
P11	PAŞABAHÇE SAHİL PARKI	PAŞABAHÇE	VAR	*1-2	
P12	PAŞABAHÇE İSKELE PARKI	PAŞABAHÇE	VAR	*2.5-5	
P13	BEYKOZ SAHİL PARKI I	BEYKOZ	VAR	*1-2	
P14	BEYKOZ SAHİL PARKI II	BEYKOZ	VAR	*2.5	

Tablo E.9. Anadolu Yakası'nda Bulunan Koruların

Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
K01	FETHİ PAŞA KORUSU	KUZGUNCUK	YOK	*2.5-5	
K02	ÇUBUKLU KORUSU	ÇUBUKLU	YOK	*2.5-5	
K03	BEYKOZ KORUSU	BEYKOZ	YOK	*2.5	

Tablo E.10. Anadolu Yakası'nda Bulunan Mezarlıkların

TMevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
ME1	NAKKAŞTEPE MEZARLIĞI	KUZGUNCUK	YOK	*2	
ME2	ÇUBUKLU MEZARLIĞI	ÇUBUKLU	YOK	*1-2	

**Tablo E.11. Rumeli Yakas'ında Bulunan Camilerin
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E.L.)**

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m2)	L ort (cd/m2)
C1	KILIÇ ALI PAŞA CAMİİ	TOPHANE	1580	YOK	*5	1
C2	NUSRETIYE CAMİİ	TOPHANE	1822-26	YOK		0-1
C3	MOLLA ÇELEBİ CAMİİ	KABATAŞ	1589	VAR	*2.5-5	1
C4	BEZM-İ ALEM VALİDE S. CAMİİ	D.BAHÇE	19.yy	YOK	*15-20	1
C5	SINAN PAŞA CAMİİ	BESİKTAŞ	1555	YOK		0-1
C6	MECİDİYE CAMİİ	ÇIRAĞAN	1848	YOK		0-1
C7	ORTAKÖY CAMİİ	ORTAKÖY	1853	VAR	*5-15	1.5
C8	DEFTERDAR İ. PAŞA CAMİİ	KURUÇEŞME	17.yy	YOK		0-1
C9	TEZKERECİ O. EFENDİ CAMİİ	KURUÇEŞME	18.yy	YOK	*20-30	1
C10	TEVFİKİYE CAMİİ	A.KÖY	1832	VAR		1.5

Tablo E.11. Rumeli Yakası'nda Bulunan Camilerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E.L.)-(Devam)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L-ort (cd/m ²)
C11	HÜMAYUN-U ABAD CAMİİ	BEBEK	1913	VAR	*10	1
C12	KAYALAR MESCİDİ	AŞIYAN	17.yy	YOK		0-1
C13	RUMELİHİSARİ CAMİİ	R.HİSARİ		YOK		0-1
C14	SER HAZİN S. AĞA CAMİİ	BALTALIMANI	1826	VAR	*15-20	0-1
C15	EMİRGAN CAMİİ	EMİRGAN	1781	VAR	*5	1
C16	MAHMUT ÇAVUŞ CAMİİ	İSTİNYE	1972-74	VAR	*10	1-2
C17	OSMAN REİS CAMİİ	YENİKÖY	1635	YOK		0-1
C18	GÜMRÜKÇÜ İSHAK AĞA CAMİİ	KİREÇBURNU	1951	VAR	*5	1-2
C19	CEZAYIRLI GAZİ H. PAŞA CAMİİ	BÜYÜKDERE	1781	YOK		0-1
C20	KARA KETHÜDA CAMİİ	BÜYÜKDERE	1785	VAR	*5	1

Tablo E.12. Rumeli Yakası'nda Bulunan İskelelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
İ1	KARAKÖY İSKELESİ	KARAKÖY	1984	VAR	*7	
İ2	KABATAŞ İSKELESİ	KABATAŞ		YOK	*10-15	
İ3	BESİKTAŞ İSKELESİ	BESİKTAŞ	1913	YOK	*5	
İ4	ORTAKÖY İSKELESİ	ORTAKÖY	20.yy	YOK	*7-17	
İ5	ARNAVUTKÖY İSKELESİ	ARNAVUTKÖY	1988	YOK	*2-2.5	0-1
İ6	BEBEK İSKELESİ	BEBEK		YOK	*2	
İ7	İSTİNYE İSKELESİ	İSTİNYE		YOK	*2	0-1
İ8	YENİKÖY İSKELESİ	YENİKÖY		YOK		1
İ9	BÜYÜKDERE İSKELESİ	BÜYÜKDERE	1989	YOK	*2.5	0-1
İ10	SARIYER İSKELESİ	SARIYER		VAR	*2	

Tablo E.13. Rumeli Yakası'nda Buhunan Kule, Anıt ve Surların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
KA1	DOLMABAĞÇE SAAT KULESİ	D BAĞÇE	1890-1894	VAR		1
KA2	BARBAROS ANITI	BESİKTAŞ	1944	YOK	*2.5-5	1-2
KA3	RUMELİ HİSARI	R HİSARI	1451-1452	VAR	*5-25	0.5-1

Tablo E.14. Rumeli Yakası'nda Buhunan Eğitim Yapılarının Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
E1	MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ	FINDIKLI	19.yy	VAR	*5	0-1
E2	GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	ORTAKÖY	19.yy.	YOK		0-1
E3	KABATAŞ ERKEK LİSESİ	ORTAKÖY	19.yy	VAR		1

**Tablo E.15. Rumeli Yakası'nda Bulunan Müzelerin
Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikler (E, L)**

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
M1	DOLMABAĞÇE SARAYI	D.BAĞÇE	1839-1861	VAR		1-2
M2	M.S.Ü. RESİM HEYKEL MÜZESİ	BEŞİKTAŞ	9.yy. ilk yar.	YOK		1
M3	DENİZ MÜZESİ	BEŞİKTAŞ	0.yy. ikinci y.	VAR		1-3
M4	SADBERK HANIM MÜZESİ	BÜYÜKDERE	20.yy. başı	VAR	*55-115	1-2

Tablo E.16. Rumeli Yakası'nda Buhanan Diğer Önemli Yapıların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m ²)	L ort (cd/m ²)
Ö1	NORDSTERN HANI	KARAKÖY	1889	VAR		15
Ö2	T.C. ZİRAAT BANKASI BİNASI	KARAKÖY	1911-1912	VAR		1-2
Ö3	TOPHANE KASRI	TOPHANE	19.yy. başı	YOK	*2	0-1
Ö4	BARBAROS HAYREDDİN PAŞA T.	BEŞİKTAŞ	1541	YOK	*2.5-5	1-2
Ö5	ÇİRAĞAN SARAYI	ÇİRAĞAN	1860-1872	VAR	*20-90	8-25
Ö6	KABATAŞ KÜLTÜR SİTESİ	ORTAKÖY	19.yy	VAR		1-2
Ö7	ESMA SULTAN SAHİL SARAYI	ORTAKÖY	18.yy	YOK	*2-7	
Ö8	MISIR KONSOLOSLUĞU	BEBEK	20.yy. başı	YOK	*5-7.5	2
Ö9	BALTALIMANI KEMİK H. HAST.	BALTALIMANI	19.yy	YOK		0-1
Ö10	KALENDER ORDUEVİ	TRBY-KRÇB.	19.yy	YOK		0-1
Ö11	CUMHURBAŞKANLIĞI KONUTU	TARABYA	19.yy	YOK		1-2
Ö12	BÜYÜK TARABYA OTELI	TARABYA	1954-1960	VAR	*90	1-8
Ö13	İSPANYA ELÇİLİĞİ YAZLIĞI	BÜYÜKDERE	19.yy	YOK	*1-2	0-1

Tablo E.17. Rumeli Yakası'nda Bulunan Çeşmelerin Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	YAPIM TARİHİ	AYD. DÜZENİ	E _{ort} (lm/m ²)	L _{ort} (cd/m ²)
Ç1	TOPHANE ÇEŞMESİ	TOPHANE	1732	YOK	*10	1
Ç2	KOCA YUSUF PAŞA SEBİLİ	KABATAŞ	1786	YOK	*10	1
Ç3	HEKİMOĞLU ALİ PAŞA ÇEŞMESİ	KABATAŞ	1734	YOK	*3-5	1
Ç4	DAMAT İBRAHİM PAŞA ÇEŞMESİ	ORTAKÖY	1723	YOK	*5	1
Ç5	RENGİGÜL HANIM ÇEŞMESİ	EMİRGAN	1904	VAR	*20-25	2.5
Ç6	AHMED SEMSEDDİN EFENDİ Ç.	İSTİNYE	1767	YOK	*2.5	0-1
Ç7	İSTİNYE İSKELE ÇEŞMESİ	İSTİNYE	1908	YOK	*2	0-1
Ç8	MİHRİŞAH ÇEŞMESİ	YENİKÖY	1805	YOK	*2	0-1

**Tablo E.18. Rumeli Yakası'nda Bulunan Parkların
Mevcut Aydınlatma durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E.L)**

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m2)	L ort (cd/m2)
P1	TOPHANE PARKI	TOPHANE	VAR	*10	
P2	FINDIKLI PARKI	FINDIKLI	VAR	*5	
P3	KABATAŞ SAHİL PARKI I	KABATAŞ	VAR	*2.5-5	
P4	KABATAŞ SAHİL PARKI II	KABATAŞ	VAR	*2.5-5	
P5	D.BAHÇE SAAT KULESİ MEYDANI ve PARKI	DOLMABAĞÇE	VAR	*15-20	
P6	BESİKTAŞ İSKELE MEYDANI ve PARKI	BESİKTAŞ	VAR	*2.5-5	
P7	BESİKTAŞ PARKI	BESİKTAŞ	VAR	*2.5-5	
P8	YILDIZ PARKI	BESİKTAŞ	YOK	*1-2	
P9	ORTAKÖY İSKELE MEYDANI ve PARKI	ORTAKÖY	VAR	*7-17	
P10	CEMİL TOPUZLU PARKI	KURUÇEŞME	VAR	*10	
P11	KURUÇEŞME PARKI	KURUÇEŞME	VAR	*5-10	
P12	BEBEK PARKI	BEBEK	VAR	*1-5	
P13	AŞIYAN PARKI	AŞIYAN	VAR	*1-2	

Tablo E.18. Rumeli Yakas'ında Bulunan Parkların Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E,L)-(Devam)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	Eort (lm/m2)	L ort (cd/m2)
P14	EMİRGAN CAMİİ PARKI	EMİRGAN	VAR	*15	
P15	İSTİNYE PARKI	İSTİNYE	VAR	*1-2	
P16	YENİKÖY PARKI	YENİKÖY	VAR	*1-3	
P17	KEFELİKÖY PARKI	KEFELİKÖY	VAR	*15	
P18	KIREÇBURNU PARKI	KIREÇBURNU	VAR	*7-8	
P19	BÜYÜKDERE-TARABYA SAHİL ŞERİDİ	B.DERE-TARABYA	VAR	*1-2	
P20	CEZAYIRLI GAZİ HASAN PAŞA PARKI	BÜYÜKDERE	VAR	*2.5-5	
P21	SARIYER BELEDİYE PARKI	SARIYER	VAR	*10	
P22	PROF. MUAMMER AKSOY PARKI	SARIYER	VAR	*2.5-3	
P23	SARIYER BELEDİYE PARKI II	SARIYER	VAR	*15-20	
P24	CELİK GÜLERSOY PARKI	SARIYER	VAR	*2.5	
P25	MEHMET AKIF ERSOY PARKI	SARIYER	VAR	2.5-5	

Tablo E.19. Rumeli Yakası'nda Bulunan Koruların

Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	E _{ort} (lm/m ²)	L _{ort} (cd/m ²)
KO2	NAİLE SULTAN KORUSU	KURUÇEŞME	YOK	*5-7.5	
KO4	EMİRGAN KORUSU	EMİRGAN	YOK	*2.5	

Tablo E.20. Rumeli Yakası'nda Bulunan Mezarlıkların

Mevcut Aydınlatma Durumunda İncelenen Temel Özellikleri (E, L)

NO	ADI	YERİ	AYD. DÜZENİ	E _{ort} (lm/m ²)	L _{ort} (cd/m ²)
ME1	AŞIYAN MEZARLIĞI	AŞIYAN	YOK	*1-2	

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi	27 Ekim 1970
Doğum yeri	İstanbul
Öğrenim	1976-1981 Hamdullah Suphi Tanrıöver İlkokulu 1981-1985 Özel İtalyan Kız Ortaokulu 1985-1989 Özel İtalyan Lisesi 1989-1993 Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü 1993-1994 M.Ü. Çağdaş İşletmecilik Bölümü 1994- Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Yapı Fiziği Yüksek Lisans Programı
Yabancı dil	İtalyanca ve İngilizce

Elif Geçioğlu, bu özgeçmişin yazıldığı tarihte Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Yapı Fiziği Bilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.